



YENİ MEDYA ÇAĞINDA TÜRK SİNEMASI

(2010-2019)

OKAN ORMANLI





**YENİ MEDYA ÇAĞINDA
TÜRK SİNEMASI
(2010-2019)**

İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları

YENİ MEDYA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
YENİ MEDYA ÇAĞINDA TÜRK SİNEMASI
(2010-2019)

İmtiyaz Sahibi: Doç. Dr. Mustafa AYDIN

Yayın Kurulu Başkanı: Prof. Dr. Deniz YENGİN

Yazar: Prof. Dr. Okan ORMANLI

Sayfa Tasarım: İstanbul Aydın Üniversitesi Görsel Tasarım Birimi

Kapak Tasarımı: Tamer BAYRAK

Görsel Arşivi: Ali Can SEKMEÇ

Basım Yılı: 2021

Baskı No: I

E-ISBN: 978-6257783118

Copyright © İstanbul Aydın Üniversitesi

Bu yapıtın tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzeme izin almadan tümüyle veya kısmen yayımlanamaz.

Bu kitabın tüm hakları İstanbul Aydın Üniversitesi'ne aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
GİRİŞ	9
2010 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	15
2011 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	24
2012 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	34
2013 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	42
2014 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	52
2015 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	58
2016 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	70
2017 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	83
2018 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	92
2019 YILINDA TÜRK SİNEMASI.....	102
SONUÇ	116
EKLER	119
KAYNAKÇA	127

Önsöz

Yeni medya giderek her alanda etkisini arttırmaktadır. Son bir yıldır gündemde olan pandemi sürecinde de yeni medya, kültür sanat alanında da daha çok ön plana çıkmaya başlamıştır. Milyarlarca insan eve kapanınca sinema –tiyatro salonları fiziki mekandan sanal mekanlara taşınmıştır. Bu bağlamda başta Hollywood olmak üzere tüm sinema endüstrileri ve sektörleri büyük bir krize girmiştir.

Bu bağlamda dışa açılmada sıkıntılar yaşayan Türk sineması her kriz döneminde olduğu gibi bu dönemde de çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya kalmıştır. Doç.Dr. Okan Ormanlı'nın, Yeni Medya Araştırma Araştırma ve Uygulama Merkezi yayını olarak hazırladığı “Yeni Medya Çağında Türk Sineması (2010-2019)” başlıklı çalışması Türk sinemasının son 10 yılını kapsamlı olarak ele alarak günümüze ışık tutmaktadır.

Yıl yıl, nicel verilerle desteklenen çalışmada Türk sinemasının değişimi ve dönüşümü titiz bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Kitapta belirlenen her dönem, bir Sinema Yıllığı mantığıyla değerlendirilirken filmleri üretenlerin, eleştirenlerin ve alandaki akademisyenlerin de görüşlerine yer verilmektedir. Söz konusu çalışmada yeni medyanın Türk sinemasına olumlu ve olumsuz etkilerine de değinilmektedir. Bu bağlamda dijitalleşmenin; yapım öncesi, yapım aşaması ve yapım sonrasındaki payı, gücü ve görevleri çalışma kapsamında okuyuculara sade ve açıklayıcı bir şekilde aktarılmaktadır.

Ormanlı'nın bu özgün çalışması; yeni medya çağının avantajlarından faydalanarak dijital kaynaklara yer verirken, basılı kaynaklara, kitaplara, yıllıklara da yer vererek bir anlamda hibrit yaklaşımla her iki alanın da sinema arşivi olarak önemini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak; özgün ve kalıcı kitaplara ağırlık veren Yeni Medya Araştırma ve Uygulama Merkezi bünyesinde yayınlanan “Yeni Medya Çağında Türk Sineması (2010-2019)” adlı çalışmanın alana katkı sağlayacağı ve önemli bir kaynak olacağı düşüncesindeyim. Keyifli okumalar dilerim.

Prof.Dr. Deniz YENGİN

İstanbul Aydın Üniversitesi

Yeni Medya Araştırma Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü

Önsöz

2015 yılında Doçentlik ünvanını almamın üzerinden 5 yıl geçti. Maltepe Üniversitesi'ndeki sınavdan çıktığımda neredeyse başım dönüyordu. Cep telefonumu açıp güzel haberi vermeye başladım. İlk aradığım kişi meslektaşım Deniz Yengin'di. O da yakın zamanda doçent olmuştu. Daha sonra kızım Arzu'yu aradım. Daha 5 yaşındaydı ve ona doçent olduğumu söylediğimde "Neden profesör olmadın?" demişti. Okula döndüğümde oda arkadaşım, en yakın dostum Perihan ve diğer arkadaşlarım bana güzel bir sürpriz kutlama düzenlemişlerdi.

2016 yılında arkadaşım Deniz Yengin, İstanbul Aydın Üniversitesi'ne geçti. Onun bıraktığı görevler bana geldiğinde İstanbul Kültür Üniversitesi'ndeki son 2 yılım olduğunun farkında değildim. Deniz hocamla çok sık olmasa da görüşüyorduk. Son 2 yılda zaman zaman beni jüriye çağırdı ve çalıştığı ortamı daha sık gördüm. 2019 yılında ondan, Aydın Üniversitesi'ne gelmem konusunda teklif ve telefonlar aldığımda 6 Eylül 2012'yi düşündüm. Eşim Dilek'i kaybettiğim günde yani en acılı günümde yanımda Deniz Yengin arkadaşım vardı. Elbette İbrahim Zengin ve Batu Duru arkadaşlarım da beni teselliye gelmişti. 14 yılın ardından asistan olarak işe başladığım kurumdan ayrılmak çok kolay olmadı. Konfor alanımdan çıkıp yeni bir kariyere başlamak biraz da olsa riskliydi. 2019 yılı ortasında Kültür Üniversitesi'nden istifa etmem ufak bir şok dalgası yarattı. En başta yakın dostum Perihan Taş olmak üzere, inanamayan, üzülen ve gitmekten vazgeçmemi isteyen arkadaşlarım oldu. Aynı yıl Eylül ayında yeni bir ailem oldu. İletişim Fakültesindeki sıcak ortam, eski dostlarım ve arkadaşlarım sayesinde kolayca yeni işime adapte oldum. Gelir gelmez akademik ve idari çalışmalara hız verdik ve ekip olarak güzel işler başardık. Bu kitap eksikliğini duyduğum bir alana katkıda bulunmak için yazıldı.

Sevgili eşim Dilek'i sevgi ve özlemlerle anarken, zaman zaman yanıma gelip bana editörlük yapan kızım Arzu'ya, beni her zaman destekleyen Elif anneme ve Özkan babama, sessiz kardeşim Adil'e, son 8 yıldır beni damatlıktan evlat mertebesine yükselten kol kanat geren Şener anneme ve Cemil babama sonsuz teşekkürler.

Elbette ilkokuldan üniversiteye kadar bana öğretmenlik ve hocalık yapan ve bende emeği olan herkese minnetarlığımı sunmak isterim. Prof.Dr.Şükran Kuyucak Esen hocama da ayrıca teşekkür ederim.

Giriş

Bu alışmada Türk Sinemasının 2010-2019 yılları arasındaki dönemi ele alınacaktır. Nitel, nicel, sosyolojik, ekonomik ve teknolojik açıdan önemli gelişmelerin olduğu bu dönem yıllar bazında kronolojik olarak değerlendirilecektir. Film ve yönetmen bazlı yaklaşım yerine daha kapsamlı bir bakış açısı benimsenecektir.

Türk sinemasında yaşanan bu değişim, yeni medya çağının kaçınılmaz etkilerini de taşımaktadır. Film üretimine yönelik düzenleme ve faaliyetler, gösterim, dağıtım, bilet satışı, izleyici tercihleri alışkanlıkları, değişen eleştiri ve eleştirmenlik kurumu da çalışmanın temel araştırma konularıdır.

Bu bağlamda Türk sinemasının güçlü ve zayıf yönleri, avantajları-dezavantajları, önündeki fırsatlarla bağlantılı olguların yanı sıra, dijitalleşme bağlamında da değerlendirilecektir. Türk sineması uluslararası tarafı zayıf, daha çok yerel bir sinemadır. Yani dış pazar olanakları sınırlıdır. Çoğunlukla sınırlı sayıda sinema salonunda sınırlı ve yetersiz bir seyirci potansiyeline sahiptir. Bu nedenle ülkedeki en ufak sosyo-ekonomik dalgalanma doğrudan Türk sinemasını da etkilemektedir. Bununla birlikte Netflix gibi güçlü eğence platformlarının tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de giderek daha etkin ve yaygın hale gelmesi de Türk sinemasını etkilemeye başlayan faktörler arasındadır. Kısacası Türkiye’deki ekonomik, hukuki, sosyolojik ve teknolojik değişimler de kronolojik olarak kitapta yer alacaktır.

Bu bağlamda bölümlerde:

- İlk 10 Yerli film gişe rakamları
- İlk 10 film genel gişe rakamları
- Gösterim-Dağıtım olanakları (Ticari sinema-Bağımsız sinema)
- Ulusal-Uluslararası Destekler
- Ulusal dller ve Festivaller
- Yayınlar (Kitap-dergi)
- Yasalar

gibi konular ele alınacaktır.

YENİ MEDYA ÇAĞINDA TÜRİK SİNEMASI (2010-2019)

2010 yılından günümüze Türk sinemasının ele alındığı çalışmada, 2010 yılına devreden bazı sorunlar ve konulara da değinmek gerekmektedir. Türk sineması üzerine yazılan akademik kitaplar incelendiğinde, genellikle onar yıllık dönemlerin ele alındığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, son dönemlerde 2000'lere ait değerlendirmeler artarken, 1960'lardan günümüze dönem, film ya da yönetmen bazlı çalışmalara da rastlanmaktadır. Söz konusu çalışmalarda bazı filmler ve yönetmenler bağlamında dönemin değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Türk sineması üzerine yoğunlaşan ve kapsamlı çalışmalara imza atan Prof. Dr.Şükran Kuyucak Esen, "Türk Sinemasının Kilometre Taşları" adlı kitabında 2000'li yıllara da değinmektedir. Esen, bağımsız sinemanın daha çok kendi imkanlarıyla ayakta durmaya çalıştığına vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda hem üretim hem de dağıtım alanında çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır (Kuyucak Esen, 2010:188).

Nuri Bilge Ceylan, Zeki Demirkubuz, Derviş Zaim, Yeşim Ustaoglu ve Reha Erdem gibi bağımsız sinemacılar genellikle, uluslararası tekellerle ve onların ortaklığı olan dağıtımıcılarla anlaşmaktadır. Bunun sonucunda filmleri çoğunlukla az sayıda ve fazla seyircinin olmadığı salonlarda gösterilmekte, bazen de festivallerde gösterildikten sonra televizyona ve dijital ortamlara yönelmektedirler (Kuyucak Esen, 2010:188).

Şükran Kuyucak Esen, 2008-2009 yılları arasında Türk sinemasının seyirci açısından yükselişe geçtiğine, sektöre dair araştırma ve raporların çoğaldığına dikkat çekmektedir. Raporlardan birinde yabancı dağıtım şirketlerinin dağıttıkları

Türk filmlerinden %7.5 - %10 arası komisyon alarak, vergisiz olarak ülkelerine aktardıkları belirtilmektedir. Böylece Türk sinemasına maddi katkısı olmayan şirketler, dağıtım tekelinin de gücüyle yerli sinemaya aktarılması gereken paraları yurt dışına aktarmaktadır. (Kuyucak Esen, 2010:188-189).

Yukarıda adı geçen kitabın son paragrafı dikkat çekicidir. Yazar, sayısal verilerden daha çok sinema severleri asıl sevindirmesi gerekenin, İTO'nun (İstanbul Ticaret Odası) sinemayla ilgilenmesi olduğuna vurgu yaparak, bunun Türk sinemasına olumlu etkileri olacağını öne sürmektedir (Kuyucak Esen, 2010:189).

Bu bağlamda Türk sinemasına yoğunlaşan ve çeşitli kitaplara imza atan Prof. Dr.Nigar Pösteği'nin, "1990 Sonrası Türk Sineması" adlı kitabında döneme ait çeşitli saptamaları bulunmaktadır. Bunları maddeler halinde sıralamak gerekirse:

Sorunlar:

- Mali sorunlar devam etmektedir.
- Özel ve kamusal alanda yeterli destek bulunmamaktadır.
- Tanıtım-dağıtım sorunları çözülememiştir.
- Amerikan sineması tekeli devam etmektedir.
- Senaryo sıkıntısı aşılamamıştır.
- Ulusal kimlik için Kültür Bakanlığı desteği ihtiyacı bulunmaktadır.

Değişen seyirci profiline bağlı olarak genç ve dinamik içerik talebi ortaya çıkmıştır. Göreceli olarak apolitik olan seyirciye popülist anlayışla üretilen filmler sunulmuştur.

- İç pazar ve dış pazarın canlanması gerekmektedir.
- Sinema oyuncusu ihtiyacı bulunmaktadır.
- Zarar eden filmlerin sayıca fazla olması sorun teşkil etmektedir.
- Çocuk filmleri tür olarak fazla gelişmemiştir.

Tespitler:

- Ulusal kültüre yakın, büyük bütçeli, teknoloji destekli tanıtımı iyi yapılmış filmler ilgi çekmiştir.
- Genç yönetmenlerin bireysel filmleri, “sanat filmi” formunda düşük bütçeli, bireyi ele alan minimalist yaklaşımla çekilmiştir.
- Antikahramanlar ortaya çıkmıştır. Toplumun farklı ve fazla ele alınmayan kesimleri sinemaya taşınmıştır.
- Özerk bir sinema kurumu ihtiyacı bulunmaktadır. Örgütlenme, devlet desteği ve altyapı problemlerini çözüme konusunda sinema kurumu hayati önem taşımaktadır (Pösteği, 2012:182-189).

İstanbul Ticaret Odası sinema sektörünün mevcut durumunu ortaya koymak, ulusal bir sinema politikası oluşturmak, sektörün teşvik edilmesi ve uluslararası alanda rekabete girebilmek amacıyla sektörün ileri gelen temsilcilerinin görüşlerini kitaplaştırmıştır. Aşağıda, 2009 yılı sonunda yapılan söyleşilerden bazıları seçilerek, tespit ve görüşlere yer verilmiştir.

Yapımcı Mehmet Altıoklar Türkiye’deki plato sıkıntısına vurgu yapmaktadır. Altıoklar Türkiye’de 15 kadar ışık, kamera ve ekipman kiralama şirketinin bulunduğunu belirtmektedir. Sinema alanındaki 448 tane kayıtlı şirket arasında, 2009’daki üretimler bağlamında 44 kadar aktif yapım şirketi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra 18 dağıtım şirketi faaliyettedir. UIP-WB-Özen Film gibi şirketler ön plana çıkarken, diğer yabancı şirketler de diğer bazı yerli şirketler üzerinden dağıtım yapmaktadır (Altıoklar, 2010:12).

Altıoklar o dönemdeki (2009) 1700 salonun yetersiz olduğunu ve 1 salona 50 bin kişi düştüğünü ifade etmektedir. Bu bağlamda salonlar yetersiz durumdadır. Türkiye’de kişisel bütçede eğlencenin payının %3 olması sinema sektörünün büyümesini de engellemektedir. Yapılan anketlerde sinemaya giden kitlenin %88’inin 18-39 yaş, %40’ının 18-24 yaşlarında ve %71’inin üniversite mezunu olduğunu belirten Altıoklar, asıl seyirci kitlesinin öğrenciler olduğuna vurgu yapmaktadır (Altıoklar, 2010:13-14).

Altıoklar'a göre, Türkiye kendi sinema pazarına hakim bir ülkedir. Türkiye bu bağlamda ABD, Hindistan ve Güney Kore'den sonra dördüncü sıradadır. Endüstri hacmi ise 500 milyon TL civarındadır (Altıoklar, 2010:16-17).

Altıoklar, genç nesil yönetmenlerin teknolojiye ve dünya sinemasına hâkim olduğunu iddia etmektedir. Bu bağlamda sanatla profesyonellik birleşince başarı da beraberinde gelmektedir (Altıoklar, 2010:42).

Sinema yazarı Burak Göral son dönemlerdeki ticari komedi filmlerinin sayıca çokluğunun bıkkınlık yarattığını öne sürmektedir. Türk sinemasının yabancı ülkelerle ortak yapımlara girmesi gerektiğini ifade eden Göral, yabancı sinemacıların gelmesi için yasal düzenleme gerektiğini belirtmektedir. Bununla birlikte özel sektörün başarısız olma kaygıları nedeniyle sinemaya destek olmadıklarını öne sürmektedir. Göral aynı anda bir haftada 5 Türk filminin gösterime girmesinin de salon sayılarının az olması nedeniyle gişe başarısı ihtimalini azalttığını ifade etmektedir. Yazar Türkiye'de kişi başına film izleme oranının da ABD ve Avrupa ülkelerine göre düşük olduğunu belirtmektedir. (Göral, 2011: 50-54)

Başka bir araştırmada, sinema yazarı ve araştırmacısı Deniz Yavuz, "Türkiye Sinemasının 22 Yılı: 1990-2011" adlı çalışmasında sayısal verilerden yola çıkarak Türk Sinemasını ele almaktadır. Kitapta bazı akademisyenlerin de görüşlerine yer verilmektedir. Yavuz'un çeşitli kurumların yaptığı araştırmalara da yer verilmektedir. Bu araştırmalardan biri de Gazi Üniversitesi ve Kültür Turizm Bakanlığı işbirliğiyle yapılan "Korsan Üretimlere İlişkin Toplumsal Algı Araştırması"dır. Nisan 2010'da 2500 kişiyle yapılan ankete göre; katılanların %20'si sinemaya gitmemekte iken, %31'i ise sinemaya gitmektedir. Anket yapılanların %49'u ise sinemaya nadiren gitmektedir. Sinemaya gitme alışkanlığının düşük olması ise video kaset, cd, dvd ve internet gibi ortamlarda da film izleme alışkanlığıyla ilişkilendirilmektedir. Aynı ankette seyircilerin eğitimlerine göre sinemaya gitmeme tercihleri de araştırılmıştır. Bu bağlamda sinemaya gitmeyelerin %46'sı ilkokul mezunu, %23'ü ortaokul mezunu, %15'i lise mezunu ve %16'sı üniversite mezunudur. Eğitim oranı arttıkça sinemaya gitme oranı da artmaktadır. Yavuz, yukarıda bahsi geçen anket çalışmalarından yola çıkarak son dönemde yapılan birçok ankette benzer sonuçların elde edildiğini belirtmektedir. Yavuz'a göre daha bilimsel verilere ulaşabilmek adına sektörün tüm bileşenlerini kapsayan yıllık raporlar hazırlanmalıdır (Yavuz, 2012: 97-99).

2010 YILINDA TÜRK SİNEMASI

2010 yılında Türk sinemasının yükselişi de devam etmekteydi. Bu yılı ele alırken gelecek her yılda ele alınacağı üzere sektöre ait rakamlar ve diğer gelişmeler de ayrıntılı olarak irdelenecektir. Her yıl bazında belli başlı festivallerdeki ödüller, sinema gündemine dair araştırmalar, görüşler, yasalar çalışma kapsamında ele alınacaktır.

2000’li yıllar internet altyapısının giderek güçlendiği, dijitalleşmenin arttığı ve sosyal medyanın ön plana çıktığı bir döneme denk geliyordu. Bu dönemde “dijitalleşme”, üretim, gösterim ve tüketim bağlamında sinema gündemini yönlendirir hale geldi.

Sinema sektöründe çeşitli görevler yapan, Sadi Çilingir, Tolga Akıncı ve Deniz Yavuz’un hazırladığı web sayfaları ve raporlar uzun zamandır Türk sinemasına bir nevi dijital arşiv hizmeti sunmaktadır. Sadi Çilingir’in 2005 yılında kurduğu “sadibey.com” adlı site, Türk sinemasıyla ilgili her türlü haber ve gelişmeye yer veren bir sitedir ve geniş bir arşivi bulunmaktadır.

Daha önce Antrakt sinema gazetesinde ve daha sonra çeşitli film şirketlerinde çalışan Tolga Akıncı’nın “boxofficeturkiye.com” sitesi Türk sinemasındaki izleyici ve seyirci rakamlarının takip edildiği bir referans kaynağı haline gelmiştir. ABD kökenli “boxofficemojo.com” sitesine benzeyen sitede aynı zamanda sinema haberleri, görsel-işitsel içerikler dikkat çekmektedir.

Deniz Yavuz’un yönettiği “antraktsinema.com” ise 1980’lerin sonuna doğru çıkan ve uzun yıllar yayınlanan “Antrakt Sinema Gazetesi” ve neredeyse aynı ekibin 1990’ların başında yayınlandığı aylık “Antrakt Sinema” dergisinin devamı niteliğindedir. Deniz Yavuz sektörle sürekli bağlantı halinde olarak genellikle yıllık

olarak Türk sinemasına dair nicel ve nitel analizlerini web sitesinde yayınlamaktadır. Söz konusu raporlar ulusal basında da sıkça kendine yer bulmaktadır.

Yukarıda adı geçen dijital mecralar dışındaki bazı diğer internet siteleri, elektronik kaynaklar, dergiler ve kitaplar da bu çalışmada kullanılacak kaynaklar arasında yer almaktadır.

Deniz Yavuz “anraktsinema.com” adlı internet sitesinde düzenli olarak Türk sinemasına dair sayısal verileri kamuoyuyla paylaşmaktadır. Yavuz’un raporuna göre; 2010 yılında 252 film gösterime girerken bunlardan sadece 65 tanesi Türk filmiydi. Yani oran %25 civarındaydı. Mahsun Kırmızıgül’ün “New York’ta Beş Minare” isimli filmi toplam 383 kopya olarak 700 kadar salonda gösterime girdi. Film, 3.4 milyon seyirciyle yılın en çok bilet satılan yerli filmi oldu. Yayımlanan rapora göre 2010 yılında sadece 7 adet Türk filmi bir milyon bilet sınırını geçebilmiştir. 2010 yılında Türk filmlerinin, genel satılan bilet sayısı üzerindeki payı %52.86 olmuştur. Bu bağlamda Türkiye, Avrupa’da yerli filmlerin hâkim olduğu az sayıdaki ülkeden biridir. 2010 yılında bir önceki yıla göre bilet satışında %11 oranında bir artış meydana gelirken, yerli filmlerde bu oran %12 olmuştur. Bu yılda ilk sırayı bir dram filmi alırken ikinci ve üçüncü sırada komedi filmleri yer almıştır. Toplam 41 milyon seyirci sinemalara gitmiştir.

2010 yılında en çok bilet satılan film ise “New York’ta Beş Minare” olurken, bu filmin 2010 yılı içerisindeki toplam hasılatı 31.4 milyon TL oldu. “New York’ta Beş Minare” için toplam 3.4 milyon bilet satıldı. 2010 yılında ülkemizde 19 adet şirket sinemalara film dağıttı. UIP Türkiye isimli şirket en fazla bilet satışını gerçekleştirerek toplamda 114.8 milyon TL hasılat elde etti. Tiglon Film isimli şirket ise en fazla yeni filmi vizyona sokarak bu filmlere toplam 5.2 milyon bilet satışı sağladı. 2010 yılında vizyona en çok yerli film dağıtımını yapan şirket de 26 filmle Tiglon Film oldu. 2010 yılında oluşan toplam 21.7 milyon adetlik yerli film bilet satışının yüzde 28’ini ise UIP Türkiye adlı şirket sağladı. Geçen yılın hasılat lideri de UIP Türkiye oldu. Bu şirket sattığı 12 milyon biletle toplamda 114.8 milyon TL hasılatla ulaştı (Yavuz, 2011).

Resim 1: Eyvah Eyvah (2010)



Yukarıda adı geçen şirketlerden biri olan Tiglon 1999 yılında kuruldu ve 2011 yılında Fida Film tarafından satın alındı. 2014 yılında Fida Film'le mali sıkıntıya girdi ve piyasadan çekilmek zorunda kaldı (Hakkımızda, 2014).

2010 yılında Türk sinemasının nitel ve nicel açılardan elde ettiği başarı ulusal basının da dikkatini çekmiştir. Bu bağlamda çeşitli gazete ve dergilerde yerli sinemaya dair çok sayıda haber, rapor ve söyleşi yayınlanmıştır. Milliyet gazetesindeki bir haberde Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürü Abdurrahman Çelik'in görüşlerine yer verilmektedir. Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürü Abdurrahman Çelik, sinemadaki başarının artmasında film sektöründeki gelişmenin de etkili olduğunu bildirmiştir. Finlandiya, Polonya, Hollanda, Almanya, Endonezya, Tacikistan, ABD (Miami, New York), Kanada (Montreal ve

Toronto), Ukrayna, Hindistan, Katar, Cezayir, Malezya, Bosna Hersek, Kanada, Rusya, Londra, Mumbai, Bangkok, Frankfurt, Çin ve Danimarka'da bu yıl başarılı geçen "Türk Film Haftaları" düzenlendiğini anımsatan Çelik, Amerikan Film Market'e katılım sağlandığını, Cannes ve Berlin film festivallerinde Türkiye standı açıldığını ifade etmiştir.

Çelik, 2010'da uzun metraj sinema filmlerine destek sağlamak için alınan kararlar sonrası, 7'si geri ödemesiz olmak üzere toplam 39 filme toplam 9 milyon 351 bin TL destek verilmesinin kararlaştırıldığını ifade ederek, bu filmlerden 37 tanesinin Bakanlık ile sözleşme imzaladığını, ayrılan kaynaktan 9 milyon 50 bin TL destek kullanıldığını dile getirdi. Destek kullanım oranının yüzde 97 olduğunu belirten Çelik, ayrıca Finike, Mut, Soma, Erfelek, Ilgın, Aliğa, Ordu ve Kahta yerleşim merkezlerine sinema makinesi ve gerekli teçhizat alımı için toplam 215 bin TL destek sağlandığını ifade etmektedir. Hükümetin 2005 yılında çıkardığı Sinema Kanunu'nun başarıları da beraberinde getirdiğini vurgulayan Çelik, " 'Bal', Altın Ayı ödülünü bu yıl aldı, Nuri Bilge Ceylan, Cannes'da en iyi yönetmen ödülüne layık görüldü." diyerek desteklerin olumlu çıktılarına vurgu yapmaktadır. Türkiye'de şu anda uzun metraj 34 film festivali olduğunu dile getiren Çelik, "Belgesel, kısa film ve diğerleri ile birlikte bu rakamın 170'e ulaştığını belirtmektedir. 2004'ten öncesine bakıldığında bu rakamın 10-12 arasında olduğunu ve bu artışın halkın kendi sinemasına sahip çıkması anlamına geldiğini sözlerine eklemektedir (Türk Sineması, 2010).

Tablo 1. 2010 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.New York'ta Beş Minare	Dram	Boyut Film	Pinema	3.4 milyon	31.4 milyon
2.Recep İvedik 3	Komedi	Aksoy Film, Özen Film	Özen	3.3 milyon	28.7 milyon
3. Eyvah Eyvah	Komedi	BKM	UIP	2.4 milyon	21.7 milyon
4. Yahşi Batı	Komedi	CMYLMZ, Fida Film	UIP	2.3 milyon	20.8 milyon
5. Av Mevsimi	Dram	Fida Film	WB	1.8 milyon	16.9 milyon
6.Avatar	Bilimkurgu, Macera	20 th Century Fox	Tiglon	1.7 milyon	19 milyon
7.Çok Film Hareketler Bunlar	Komedi	BKM	MVZ	1.1 milyon	9.4 milyon
8. Başlangıç	Bilimkurgu	WB	WB	1.1 milyon	11 milyon
9. Alacakaranlık Efsanesi: Tutulma	Gerilim, Aşk	Summit	Tiglon	1.04 milyon	8.6 milyon
10. Veda	Tarihi film	Kamera Film	Tiglon	1.02 milyon	8.2 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/?yil=2010&yilop=tum>

Tablo 2. 2010 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.New York'ta Beş Minare	Dram	Boyut Film	Pinema	3.4 milyon	31.4 milyon
2.Recep İvedik 3	Komedi	Aksoy Film, Özen Film	Özen	3.3 milyon	28.7 milyon
3. Eyvah Eyvah	Komedi	BKM	UIP	2.4 milyon	21.7 milyon
4. Yahşi Batı	Komedi	CMYLMZ, Fida Film	UIP	2.3 milyon	20.8 milyon
5. Av Mevsimi	Dram	Fida Film	WB	1.8 milyon	16.9 milyon
6.Çok Film Hareketler Bunlar	Komedi	BKM	MVZ	1.1 milyon	9.4 milyon
7. Veda	Tarihi film	Kamera Film	Tiglon	1.02 milyon	8.2 milyon
8.Dersimiz Atatürk	Tarihi film	Mint Prodüksiyon	CF	861 bin	5.3 milyon
9.Kutsal Damacana 2: İtmen	Komedi	İyi Seyirler Film	Özen	802 bin	6.8 milyon
10.Ejder Kapanı	Polisiye	TMC Film	UIP	666 bin	6.7 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/turk-filmleri/?yil=2010&cyilop=tum>

2010 Sinema Ödülleri

2010 yılının ele alındığı çalışmanın bu bölümünde Türkiye'nin köklü ve eski festivallerinde dağıtılan ödüllere yer verilecektir. Bu bağlamda Antalya Altın Portakal Film Festivali, Adana Altın Koza Film Festivali ve İstanbul Film Festivali'nin her yıl dağıttığı ödüllerin listesi verilecektir. Elbette son dönemlerde Türkiye'de çok sayıya ulusal-uluslararası festivaller, kısa film ve belgesel yarışmaları düzenlenmektedir. Ancak çalışmanın sınırlılığı bakımından en eski, en etkili ve gündemi belirleyen festivallere yer verilecektir. Tüm veriler festivallerin resmi web sitelerinden alınmıştır. Bunlar sırasıyla; antalyaff.com, adanafilmfestivali.org.tr ve iksv.org'tur.

29.İstanbul Film Festivali (3-18 Nisan 2010)

- Ulusal Yarışma / Yılın En İyi Türk Filmi Ödülü:
Vavien (Yağmur Taylan Durul Taylan)
- En İyi Yönetmen: Miraz Bezar (Min Dît - Ben Gördüm)
- En İyi Kadın Oyuncu: Şenay Orak (Min Dît - Ben Gördüm)
- En İyi Erkek Oyuncu: Tansu Biçer (Beş Şehir)
- En İyi Senaryo: Engin Günaydın (Vavien)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Barış Özbiçer (Bal)
- En İyi Müzik: Mustafa Biber (Min Dît – Ben Gördüm)
- Ulusal Yarışma / Jüri Özel Ödülü: Bal (Semih Kaplıanoğlu)

Kaynak: iksv.org

Festival kapsamında Groupama sponsorluğunda dijital restorasyonu yapılan Atıf Yılmaz'ın “Selvi Boylum Al Yazmalım” (1977) adlı filminin gösterimi yapılmıştır.

47. Antalya Altın Portakal Film Festivali (9-14 Ekim 2010)

- En İyi Film: Çoğunluk (Seren Yüce)
- En İyi İlk Film: Giş Memuru (Tolga Karaçelik)
- En İyi Yönetmen: Seren Yüce (oğunluk)
- En İyi Senaryo: Mert Fırat-İlksen Başarır (Atlıkarınca)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Ercan Özkan (Saç) – (Giş Memuru)
- En İyi Müzik: Mircan (Karbeyaz)
- En İyi Kadın Oyuncu: Claudia Cardinale (Sinyora Enrica ile İtalyan Olmak)
- En İyi Erkek Oyuncu: Serkan Ercan (Giş Memuru) / Bartu Küçükçağlayan (oğunluk)

Kaynak: antalyaff.com

17. Uluslararası Altın Koza Film Festivali (20-26 Eylül 2010)

- En İyi Film: Bal (Semih Kaplanoğlu)
- En İyi Yönetmen: Selim Demirdelen (Kavşak) ve Levent Semerci (Nefes)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Emre Erkmen (Kıskanmak)
- En İyi Senaryo: Onur Ünlü (Beş Şehir)
- En İyi Müzik: Selim Demirdelen (Kavşak)
- En İyi Kadın Oyuncu: Nergis Öztürk (Kıskanmak) & Sezin Akbaşoğulları (Kavşak)

Kaynak: adanafilmfestivali.org.tr

Uluslararası Başarı

Semih Kaplanoğlu'nun "Bal" adlı filmi 11-21 Şubat 2010 tarihlerinde düzenlenen Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü kazandı. Film ayrıca Türkiye'nin Oscar adayı seçildi (Türkiye'nin Oscar, 2010). Bu başarı "Susuz Yaz" filminin 1964 yılında aldığı aynı ödülünden sonra festivaldeki en büyük başarı olarak tarihe geçmiştir

Sinema Gündemi

Türk Sinemasının son 10 yılının (2010-2019) ele alındığı bu çalışmada her yıla dair gündem ve sorunlar da irdelenecektir. Bu bağlamda nicel açıdan olduğu kadar nitel açıdan da Türk sinemasının dinamikleri, sorunları, güçlü ve zayıf yanları nesnel bir biçimde değerlendirilecektir.

Sinema Yıllıkları 1960'lardan beri yayınlana gelmiştir. Genellikle kişisel çabalar ve kısıtlı vakıf veya kurum bütçeleriyle 2015'lere kadar gelen sinema yıllıkları, dijitalleşme, kâğıt maliyetlerinin artışı gibi birçok nedenle artık yayınlanmamaktadır. Bu kitap çalışmasında sinema yıllıklarına da yer verilecektir. Bunun yanı sıra Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi, Sinema Kulübü,

Altyazı dergisinin de katkılarıyla uzun yıllar boyunca Sinema Söyleşileri kitapları yayınlanmıştır Söz konusu kitaplarda yıl boyunca çeşitli sinemacılarla yapılan söyleşilerin dökümleri yer almaktadır.

Sinema filmleri ve dizileriyle sektörde prestijli bir konuma sahip olan Taylan Kardeşler (Durul Taylan ve Yağmur Taylan) 2010 yılındaki söyleşi kitabında çeşitli saptamalar yapmaktadırlar. Taylan kardeşlere göre belli sayıda sinemaseverin ticari filmlerden hoşlanmadığını ve bu tür filmlere gitmediğini iddia etmektedir. Dünyada böyle yaklaşımların nadir olduğunu savunan yönetmenler, Türkiye’de ana akım sinemanın kötü durumda olduğunu ifade etmektedirler. Kendi filmlerini ne arthouse ne de ticari sinema olarak nitelendirmektedirler. Sinemada önde giden ülkelerde böylesine keskin bir ayrımın ağırlıkta olmadığını ifade etmektedirler. Dünyada ticari başarı kazanan çok sayıda iyi filme rastlanırken, Türkiye’de iş yapan filmlerin genelde kötü olduğu öne sürülmektedir. Taylan kardeşler, ana akım sinemadaki sorunların çözüldüğü takdirde daha birçok sorunun da çözüleceğini belirtmektedir. Durul Taylan ve Yağmur Taylan Türk sinemasındaki dağıtım sorununa da değinmektedirler. Bu bağlamda çok iş yapan filmler tüm salonları kaplamakta ve diğerlerine yer kalmamaktadır. Yönetmenlere göre; değersiz filmler hiç tanınmayan kadrolu filmler 100-150 kopyayla gösterime girmekte ve zarar etmektedir. Kâr etme odaklı, ticari ve ana akım sinemada yönetmen memurlaşmaktadır. Oysa filmi oluşturan yönetmendir ve daha ön planda olmalıdır. Taylan kardeşlere göre seyirci eğitilmelidir. Seyirciler genellikle en çok iş yapan 3 filme odaklanmaktadır. Oysa kalıcı olan filmlerdir, gişe rakamları değil (Taylan, 2011: 43-51).

2011 YILINDA TÜRK SİNEMASI

Deniz Yavuz'un hazırladığı Antrakt Sinema Gazetesi raporuna göre 2011'de 52 haftada 288 film gösterime girmiştir. En çok izlenen filmler üzerinde 3 boyutlu ya da dublajlı filmlerin herhangi bir hakimiyeti olmasa da bu tür filmlere rağbetin giderek arttığı ifade edilmektedir. Özellikle dublajlı filmlerle ilgili "filmlerim.com"un yaptığı ankete katılan 24 binin üzerinde sinemaseverin %60'dan fazlası dublajlı filmleri seçtiğini beyan etmektedir. 90'lı yıllarda sayısı çok az olan dublajlı filmler günümüzde isteğe göre artmaktadır. 3 boyutlu filmlerin sayısının artmasının yanı sıra dijital projeksiyon ile gösterime giren filmlerde de artış söz konusudur. 2011'de yalnızca dijital kopyalarla salonlara servis edilen filmler dışında bazı filmlerin hem 35 mm kopya hem de dijital kopyalarla programlandığı görüldü. Tamamen dijital projeksiyona geçilmesinin bir beş yıl içerisinde tamamlanacağı öngörülmektedir. 2011'de 18 ayrı şirketin sinemalara film programladığı görülmektedir. İlk sırada yer alan UIP Türkiye'nin toplam bilet satış hasılatının son on beş sırada yer alan işletmecilerden fazla olduğu dikkat çekmektedir. İlk otuzda yer alan tüm filmlerin toplam bilet satışı 27.7 milyon adettir. Bu sayı yıllık toplam bilet satışının % 60'tan fazlası anlamına gelmektedir (Yavuz, 2012).

Tablo 3: 2011 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Eyyvah Eyvah 2	Komedi	BKM	UIP	3.9 milyon	36.7 milyon
2.Aşk Tesadüfleri Sever	Dram	Böcek Film	UIP	2.4 milyon	21.9 milyon
3. Allah'ın Sadık Kulu: Barla	Animasyon, Dram	Ser Film	Özen Film	2.1 milyon	15.4 milyon
4. Kurtlar Vadisi: Filistin	Macera	Pana Film	Özen Film	2.02 milyon	17.2 milyon
5. Alacakaranlık Efsanesi: Şafak Vakti Bölüm 1	Aşk- Fantastik Dram	Summit	Tiglon	1.3 milyon	12.1 milyon
6.Anadolu Kartalları	Macera	Fida Film	Tiglon	1.17 milyon	10.2 milyon
7.Karayip Korsanlar: Gizemli Denizlerde	Macera, Fantastik	Walt Disney	UIP	1.17 milyon	13.1 milyon
8.Şirinler	Animasyon	Sony Pictures	WB	1.4 milyon	11.5 milyon
9. Dedemin İnsanları	Dram	Ay Yapım, Most Production	WB	1.09 milyon	10.2 milyon
10.Hür Adam: Bediuzzaman Said Nursi	Dram	Feza Film	Özen Film	900 bin	7.3 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/?yil=2011&yilop=tum>

Tablo 4: 2011 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Eyyvah Eyvah 2	Komedi	BKM	UIP	3.9 milyon	36.7 milyon
2.Aşk Tesadüfleri Sever	Dram	Böcek Film	UIP	2.4 milyon	21.9 milyon
3. Allah'ın Sadık Kulu: Barla	Animasyon, Dram	Ser Film	Özen Film	2.1 milyon	15.4 milyon
4. Kurtlar Vadisi: Filistin	Macera	Pana Film	Özen Film	2.02 milyon	17.2 milyon
5.Anadolu Kartalları	Macera	Fida Film	Tiglon	1.17 milyon	10.2 milyon
6. Dedemin İnsanları	Dram	Ay Yapım, Most Production	WB	1.09 milyon	10.2 milyon
7.Hür Adam: Bediuzzaman Said Nursi	Dram	Feza Film	Özen Film	900 bin	7.3 milyon
8.Ya Sonra	Komedi, Aşk, Dram	Demtaş Film, DNZ Film	WB	849 bin	7.5 milyon
9. Kolpaçino: Bomba	Komedi	Su Film	WB	736 bin	6.5 milyon
10.Sümelanın Şifresi Temel	Komedi	Ü ç g e n Yapımevi	Pinema	686 bin	6.1 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/turk-filmleri/?yil=2011&cyilop=tum>

Resim 2: Gelecek Uzun Sürer (2011)



2011 yılı filmleri incelendiğinde genel listedeki ilk 10 filmde 7'sinin Türk filmi ve iş yapan filmlerin komedi ağırlıklı olduğu dikkat çekmektedir. Komedi filmlerinin genelde devam filmi olması bu türe olan ilgiyi göstermektedir. İş yapan filmlerde; televizyon, dizi ve stand up kökenli oyuncuların varlığı dikkat çekmektedir. Film isimleri de klasik film isimlerinden farklı olarak; günlük konuşma dili, doğal tepkiler ya da çarpıcı başlıklara sahiptir. Seyircide merak uyandırmak, dikkat çekmek ve salonlara davet anlamında yaratıcı film isimleri ve afişler Türk sinemasının tanıtım ve halkla ilişkiler anlamında gelişme gösterdiğine dair yorumlanabilir.

Bununla birlikte Türk filmlerinin dağıtımında ABD’li şirketlerin hâkimiyeti söz konusudur. En çok iş yapan Türk filmlerinden beş tanesi Hollywood kökenli şirketlerce dağıtılmaktadır. 1980’lerin sonlarında başlayan ABD sinemasının gösterim ve dağıtım tekeli ya da egemenliği günümüzde azalsa da devam etmektedir.

İnternet altyapısının güçlendiği, sosyal medyanın giderek etkin hale geldiği bu dönemde film şirketleri seyirciyle etkileşime geçmek adına çeşitli girişimlerde bulunmaktadır. Bu bağlamda Fida Film, “Anadolu Kartalları” filmi için dört farklı afiş tasarlayarak bunları izleyicilerin beğenisine sunmuştur (Anadolu Kartalları, 2011).

Resim 3: Anadolu Kartalları (2011)



2010’lu yılların başlarında hem sinemaya hem de internete (sosyal medyaya) olan ilginin artmasıyla birlikte çeşitli kurum ve kuruluşlar araştırmalar ve ölçme-değerlendirme çalışmaları yapmışlardır. Bu bağlamda 2012 yılında yayınlanan raporda 2011 yılının en çok iş yapan 20 filmi ile haber sayılarının karşılaştırılması yapılmaktadır. Bu bağlamda 4 milyona yakın izleyiciye ulaşan “Eyvah Eyvah 2” 1373 haberle ilk sırada yer almaktadır. En çok izlenen 10 film arasında yedi adet Türk filmi yer alırken, yılın hakkında en çok haber yapılan tüm filmleri arasında ise sekiz adet Türk filmi yer almaktadır. İş yapan filmlerin sıralaması ile hakkında haber yapılan filmler paralellik göstermemektedir. Yani hakkında çok haber yapılan bazı filmler sıralamada daha da aşağıda olabilmektedir. Bununla birlikte, haber ölçümleri eskiden sadece klasik-geleneksel medya (gazete-radyo-televizyon) bağlamında ele alınırken artık internet siteleri ve sosyal medya haberleri de dikkate alınmaktadır (Prnet Basın Bülteni, 2012).

2011 yılında sinema ve yeni medya alanındaki yakınlaşma ve yöndeşme dijital okuryazarlık kavramını gündeme getirmektedir. Dijital okuryazarlık kısaca, dijital dünyayı doğru takip etmek kadar bu dünyayı kullanmak anlamına gelmektedir. Sinema okuryazarlığı; yakın çekim, kesme gibi teknik terimlerin daha bilinir ve anlaşılır hale gelmesini sağlarken, dijital okuryazarlık da dijital dünyanın içeriklerinin doğru anlaşılıp, doğru olarak paylaşılmasında büyük önem taşımaktadır (Alioğlu, 2011:136).

2011 Sinema Ödülleri

30.İstanbul Film Festivali (5-16 Nisan 2011)

- Ulusal Yarışma (Altın Lale) / Yılın En İyi Türk Filmi: Saç (Tayfun Pirselimioğlu)
- En İyi Yönetmen: Tayfun Pirselimioğlu (Saç)
- En İyi Kadın Oyuncu: Nazan Kesal (Saç)
- En İyi Erkek Oyuncu: Ahmet Mekin (Görünmeyen)
- En İyi Senaryo: Belma Baş (Zefir)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Birgit Gudjonsdottir (Bizim Büyük Çaresizliğimiz)
- En İyi Müzik: Ahmet Kenan Bilgiç (Atlıkarınca)
- Ulusal Yarışma / Jüri Özel Ödülü: Press (Sedat Yılmaz)

Festival kapsamında Groupama sponsorluğunda dijital restorasyonu yapılan Memduh Ün'ün "Üç Arkadaş" (1958) adlı filminin "Türk Klasikleri Yeniden" bölümünde gösterimi yapılmıştır.

48. Antalya Altın Portakal Film Festivali (8-14 Ekim 2011)

- En İyi Film: Güzel Günler Göreceğiz (Hasan Tolga Pulat)
- En İyi İlk Film: Zenne (Caner Alper-Mehmet Binay)
- En İyi Yönetmen: Çiğdem Vitrinel (Geriye Kalan)
- En İyi Senaryo: Emre Kavuk (Güzel Günler Göreceğiz)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Kenan Korkmaz (Lüks Otel) - Norayr Casper (Zenne)
- En İyi Müzik: Frank Schreiber, Hemin Derya (Yürüyüş)
- En İyi Kadın Oyuncu: Devin Özgür Çınar (Geriye Kalan)
- En İyi Erkek Oyuncu: Erdal Beşikcioğlu (Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm)
- En İyi Kurgu: Kalendar Hasan (Güzel Günler Göreceğiz)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Giyasettin Şehir (Yürüyüş)

18. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali (17-25 Eylül 2011)

- En İyi Film: Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi (Onur Ünlü)
- En İyi Senaryo: Onur Ünlü (Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi)
- En İyi Yönetmen: Cemil Ağacıkoğlu (Eylül)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Adalı Aksoy (Aşk ve Devrim ve Saklı Hayatlar)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Feza Çaldıran (Gelecek Uzun Sürer)
- En İyi Kurgu: Taner Sarf (Eylül)
- En İyi Müzik: Mustafa Biber (Gelecek Uzun Sürer)
- En İyi Kadın Oyuncu: Hatice Aslan (Vücut) ve Görkem Yeltan (Eylül)
- En İyi Erkek Oyuncu: Durukan Ordu (Gelecek Uzun Sürer)

Sinema Gündemi

2011 yılının önemli gündem maddelerinden biri de İstanbul Film Festivali'nin 30. yaşını kutlamasıdır. Festival Direktörü Azize Tan, kurumların sürekliliğinin pek olmadığı bir ülkede, bir film festivalinin 30 yıl yüz akıyla sürmesini önemli bir başarı olarak nitelendirmektedir. Festivalde yer alan “Film Gibi 30 Yıl” bölümünden bahseden Tan, bir kuşağın, İstanbul Film Festivali'yle büyüdüğünü, sinemayı öğrendiğini ve ardından film çekmeye başladığını ifade etmektedir. Günümüzde ise, festivalle büyüyen o kuşak festivalin en büyük itici güçlerinden biri haline gelmiştir. Azize Tan, Türk sinemasında son dönemde yaşanan başarılarda bir parça da olsa payları varsa, festival amaçlarından birine ulaşmış olduklarını belirtmektedir. Tan, festivalin amaçlarından birinin nitelikli filmlerin dağıtımının desteklenmesi olsa da, son zamanlarda sadece belli filmlerin vizyona girdiği, bazı filmlerinse festival dışında sinema salonlarında kendine yer bulamadığı günlere geri dönüldüğünü iddia etmektedir. Azize Tan, günümüzde de sıkça tartışılan arthouse filmlerin dağıtım ve gösterim sorununa yaklaşık 10 yıl önceden vurgu yaparak, festival salonlarını dolduran on binlerce seyircinin, alternatif sinemaya olan ihtiyacın açık göstergesi olduğunu ifade etmektedir (Tan, 2011:21)

30.İstanbul Film Festivali'nin kataloğu incelendiğinde 2011 yılında “Köprüde Buluşmalar” etkinliği kapsamında, film geliştirme toplantılarının yapılarak 12 filme destek verildiği dikkat çekmektedir. Festival bünyesindeki bu organizasyon üretime destek vererek bağımsız sinemanın güçlenmesini hedeflemektedir (İKSV, 2011:329)

Uluslararası Başarı

Yönetmenliğini Nuri Bilge Ceylan'ın yaptığı, “Bir Zamanlar Anadolu'da” 64. Cannes Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü kazandı (Bir Zamanlar, 2011). 1982'de “Yol” filminin Altın Palmiye almasından yıllar sonra yakın bir başarı elde edilmiştir. Film daha sonra Altyazı dergisinin son 10 yılın 50 filmi anketinde ilk sırada yer almıştır.

Resim 4: Bir Zamanlar Anadolu'da (2011)



Tartışmalar-Söyleşiler

2011 yılında Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde yapılan sinema söyleşilerine yönetmen Nuri Bilge Ceylan da katılmıştır. Ceylan, bağımsız sinemanın genellikle gösteriş peşinde olduğunu ve derinlik içermediğini öne sürmektedir. Sinema yazarlarını da yetersiz bulmaktadır ve futbol yazarları gibi yazdıklarını ifade etmektedir. Ceylan, aynı zamanda sinema yazarlarının ideolojik bakış açılarına fazla prim verdiklerini ifade etmektedir. Festivallerde de baskı rekabet olduğunu belirten yönetmen, samimi ve sahici işlerin giderek azaldığını iddia etmektedir. Uluslararası bağımsız film dağıtımçıları da ticari kaygı içinde olduklarından daha kolaycı bir yaklaşım hâkimdir. Nuri Bilge Ceylan, sinema sektörünü yaşatan ticari sinemanın hem ahlaki ve sanatsal kriterlerden yoksun olduğunu hem de samimi ve dürüst olmadıklarını ifade etmektedir. Ödünsüz kişisel film çekip izlenmesini isteyenler de samimi davranmamaktadırlar. Ceylan'a göre yeni yönetmenler salon

bulamamaktadırlar. Bu bağlamda sanat sineması artık devlet politikası olmalı ve bir takım kuruluşlarca desteklenmelidir. Sinemada tek tipleşme yozlaşmaya yol açacağı için her ülke yaratıcı sinemasını korumalıdır. Bu bağlamda bazı filmler gösterime girmeyebilir ama iyi filmler her zaman seyircisini bulacaktır (Ceylan, 2012: 149-152).

Yönetmen Seren Yüce, sinemanın giderek daha popüler olmasıyla herkesin film çekmek istemesine dikkat çekmektedir. Oysa sinema filmi zamana yayılmalıdır ve iyi senaryoya odaklanmalıdır. Dijitalleşmeyle film yapmak kolaylaşmış ve ucuzlamıştır ve bu da kaliteyi düşürebilmektedir. Yüce, Türk sinemasında senaryo danışmanlığı ve doktorluğu eksikliğine de dikkat çekmektedir (Yüce, 2012: 358).

Genç yönetmenlerden Sedat Yılmaz, 2005 yılından sonraki filmlerdeki üretim artışına vurgu yapmaktadır. Yılmaz'a göre, pelikül çağındaki yapımcı onayının giderek yok olduğuna, bunun da film çeşitliliği ve kontrolsüzlük gibi etkileri olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda sinema sektöründe artık uzun soluklu yapımcılara pek rastlanmamaktadır. Bu durum sonucunda Yeşilçam geleneğindeki yapımcılık yerine yönetmen yapımcılar daha etkin hale gelmişlerdir. Yılmaz'a göre o dönemdeki (2011) senaristler sinemadan değil dizilerden para kazanmaktadırlar. Bu bağlamda artık diziler ön plandadır. Düzenli olarak film senaryosu yazıp bu alanda düzenli para kazananlar olmadığı sürece sağlıklı ticari bir sinemadan söz etmek olası değildir (Yılmaz, 2012: 364-366).

2012 YILINDA TÜRK SİNEMASI

İKSV (İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı) internet sitesinde her yıla ait Türk sineması raporlarına yer verilmektedir. Bu bağlamda, 2012 yılında 61'i yerli olmak üzere toplam 281 film vizyon şansı bulmuştur. 2012 yılı son on yılda en fazla filmin vizyona çıktığı ikinci yıl olmuştur. Birinci sırada ise 2011 yılı yer almaktadır. 2011'de toplam 42.2 milyon bilet satılırken, 2012 yılında bu rakam 43.9 milyona yükselmiştir. 2011'de toplam bilet satışının %50'si Türkiye yapımı filmlerin olurken, 2012 yılında bu oran %47'ye gerilemiştir. 2012 son 22 yılın en fazla bilet satılan yılı olsa da, nüfusa oranla kesilen bilet sayısına bakıldığında Türkiye'nin Avrupa ülkelerine göre hâlâ geride olduğu görülmektedir. Diğer yandan 2012 yılında en fazla izlenen 10 filmin 7'si Türk filmidir. İlk 10'a giren 3 yabancı film sırasıyla: 1.8 milyon seyirciyle "Buz Devri 4: Kıtalar Ayrılıyor", 1.4 milyon bilet satışıyla "Alacakaranlık Efsanesi Şafak Vakti Bölüm 2" ve 1.06 milyon bilet satışıyla "Hobbit: Beklenmedik Yolculuk" adlı filmlerdir. En fazla izlenen on film içindeki bu yedi yerli filmin toplam izleyici sayısı, vizyona giren diğer 61 yerli filmin toplam izleyici sayısının %75'ine ulaşmaktadır. Ortaya çıkan rakamlar Türk Sinemasının son yıllarda yeniden popüler hale gelerek, milyonları sinema salonlarına çekmeyi başardığını ancak buna rağmen ticari kulvarda yer almayan filmlerin az sayıda izleyiciye ulaştığını göstermektedir (İKSV, 2012).

Deniz Yavuz, Antrakt Sinema Gazetesi için hazırladığı 2012 yılı Türk Sineması raporunda nüfus oranı bilet satışı ilişkisine dikkat çekmektedir. Yavuz, yaklaşık 65 milyon nüfusu olan Fransa'da üç yılda 600 milyonluk bilet satış sayısı bandı geçilirken, Türkiye'de yirmi üç yılda 600 milyon satılamamasının nedenini Türk sinemasındaki sayısal verilerin çok düşük ve yetersiz olmasına bağlamaktadır. Bu bağlamda bu yıl satılan 43.9 milyon biletin 20.4 milyonu yerli filmlere, 23.5 milyonu ise yabancı filmlere kesilmiştir. (Yavuz, 2013)

Tablo 5. 2012 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı		Seyirci say.	Hasılat (TL)
1. Fetih 1453	Tarihi film	Aksoy Film	Tiglon	6.5 milyon	55.7 milyon
2.Evim Sensin	Aşk, Dram	Avşar Film, DNZ Film	UIP	2.6 Milyon	23.6 milyon TL
3. Berlin Kapları	Komedi	BKM	UIP	1.98 milyon	18.2 milyon
4.Buz Devri 4: Kıtalar Ayrılıyor	Animasyon	20 th Century Fox	Tiglon	1.86 milyon	18.46 milyon
5. Sen Kimsin?	Komedi	BKM	UIP	1.59 milyon	14.21 milyon
6. Alacakaranlık Efsanesi: Şafak Vakti Bölüm 2	Aşk, Fantastik, Dram	Summit	Tiglon	1.41 milyon	13.06 milyon
7. Sümela'nın Şifresi Temel	Komedi	Üçgen Yapımevi	Pinema	1.04 milyon	9.3 milyon
8.Hobbit: Beklenmedik Yolculuk	Bilimkurgu macera	WB	WB	919 bin	10.7 milyon
9. Çanakkale 1915	Tarihi film	Fida Film, Örümcek Yapım	Tiglon	890 bin	7.4 milyon
10.Moskova'nın Şifresi Temel	Komedi	Üçgen Yapımevi	Pinema	828 bin	7.4 milyon

Tablo 6: 2012 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1. Fetih 1453	Tarihi film	Aksoy Film	Tiglon	6.5 milyon	55.7 milyon
2.Evim Sensin	Aşk, Dram	Avşar Film, DNZ Film	UIP	2.6 Milyon	23.6 milyon
3. Berlin Kapları	Komedi	BKM	UIP	1.98 milyon	18.2 milyon
4. Sen Kimsin?	Komedi	BKM	UIP	1.59 milyon	14.21 milyon
5.Sümela'nın Şifresi Temel	Komedi	Üçgen Yapımevi	Pinema	1.04 milyon	9.3 milyon
6. Çanakkale 1915	Tarihi film	Fida Film, Örümcek Yapım	Tiglon	890 bin	7.4 milyon
7.Moskova'nın Şifresi Temel	Komedi	Üçgen Yapımevi	Pinema	828 bin	7.4 milyon
8. Çakallarla Dans 2: Hastayız Dede	Komedi	SugarWorkz	WB	826 bin	7.6 milyon
9.Uzun Hikaye	Macera, Dram	SineGraf	UIP	710 bin	6.6 milyon
10.Kurtuluş Son Durak	Dram	BKM	UIP	583 bin	5.3 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yerli-filmler/2012/tum-filmler>

2012 yılına ait gişe rakamları incelendiğinde geçmiş yıllardan farklı olarak ilk kez tarihi bir filmin zirvede olduğu ortaya çıkmaktadır. Büyük bütçesi ve özel efektleriyle dikkat çeken “Fetih 1453”; 6.5 milyon seyirci ve 55 milyon TL civarındaki gişesiyle en çok izlenen ve para kazanan filmler arasında girmeyi başarmıştır. Film gösterime girdiğinde Türkiye’de sosyal medya kanalları etkin olarak kullanılmaktaydı. Yönetmenliğini Faruk Aksoy’un yaptığı filmin fragmanı için 600 bin dolar harcanmış ve yayınlandığı gün içinde 1 milyon kişi tarafından izlenmiştir (Rekor Kıran, 2012).

Resim 5: Berlin Kaplanı (2012)



Sinema Gündemi

İKSİV'nin (İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı) 2012 Türk sineması raporunda önemli bilgiler yer almaktadır. Raporda dağıtım ve destek konuları ön plana çıkmaktadır. Raporda, Türkiye'de film dağıtımında serbest piyasa kurallarının egemen olduğuna ve herhangi bir destek ya da kota uygulaması bulunmadığına vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda; 2012 yılında Türkiye'de 14 dağıtım şirketi faaliyet göstermiştir. Bunlar arasından zen Film, UIP, WB ve Tiglon pazarın

%80'inin üzerine hâkim olan dört şirkettir. Rapora göre Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verdiği destekler yerli yapımlar için ulusal düzeyde var olan tek destek mekanizmasıdır (2012 yılı özelinde). Yerli yapımların desteklenmesi dışında, yabancı yapımların Türkiye'de çekilmesini ve uluslararası ortak yapımları desteklemek üzere 2009 yılında KDV kanununda bir değişiklik yapıldı. Böylece merkezi Türkiye dışında olan yapım şirketlerine Türkiye'deki yapım masraflarındaki KDV miktarının iade edilebilmesini sağlayacak hukuki altyapı oluşturulmuş oldu. En İyi Film Oscar'ını kazanan "Argo" ve son James Bond filmi "Skyfall"un bir kısmı geçtiğimiz yıl Türkiye'de çekildi. Bununla birlikte, yabancı filmlerin Türkiye'de çekilmesi için Sinema Genel Müdürlüğü teşvik projeleri hazırlamaktadır. (İKSV, 2013)

İstanbul Film Festivali direktörü Azize Tan, festival olarak amaçları arasında; Türkiye'deki sinema endüstrisini, ortak yapımları ve üretimi desteklemenin de bulunduğunu vurgulayarak, mevcut olan "Köprüde Buluşmalar" platformunu daha da geliştirdiklerini ifade etmektedir. 2012 yılındaki festivale "Yapım Aşamasında" adlı yeni bir atölye eklediklerini belirtmektedir. Bu bağlamda çekimi tamamlanmış filmlere de destek verilmesini sağlamayı hedeflemektedirler (Tan, 2012: 21).

Azize Tan'ın bahsettiği "Köprüde Buluşmalar" etkinliği bağlamında 2012 yılındaki festivalde film geliştirme toplantıları yapılmış ve 12 filme destek verilmiştir. 7.kez düzenlenen etkinlikte; Film Geliştirme Atölyeleri ve Yapım Aşaması Atölyeleri düzenlenmiştir. Ayrıca, Türkiye-Hollanda Ortak Yapım Görüşmeleri ve Paneli gerçekleştirilmiş ve Türkiye-Almanya Ortak Yapım Fonu için girişimler başlatılmıştır (İKSV,2012: 308).

"Hayal Perdesi" dergisi çalışanlarınca hazırlanan 2012 Türk Sineması yıllığında, Türk sinemasına çeşitli alanlarda 25 yıl kadar hizmet etmiş olan Nizam Eren, son dönemlerdeki restorasyon çalışmalarına değinirken, sinema filminin her ne kadar yapımcıya ait olsa da esasen sinemanın toplumsal bir miras olduğunu ifade etmektedir. Eren'e göre film gösterime girdikten sonra artık topluma aittir. Yeşilçam döneminin önde gelen film şirketlerinden Arzu Film, arşivini HD olarak Blue Ray'e aktarmaktadır. Bu sistemde önce filmler bilgisayara aktarılmakta ve çizikleri giderilmektedir. Renk düzeltme (Color correction) tekniğiyle film, yayın (Broadcast) kalitesine getirilip ve son olarak ses de elden geçtikten sonra 16:9 formatında HD-Blu Ray olarak arşivlenmektedir (Eren, 2013: 147-150).

Dijitalleşme ve Sinema Salonları

Akademisyen Hakan Erkılıç, mevcut sinema sistemini değerlendirirken dijitalleşmeye de değinmektedir. Türkiye’de sinema alanındaki dijitalleşme faaliyetlerini birkaç noktada özetlemek mümkündür. Yapım alanında dijital kameralar kullanılmaya başlanmış, 3 boyutlu film (Cehennem, Biray Dalkıran, 2010) üretimine de geçilmiştir. “Üç Maymun” (Nuri Bilge Ceylan, 2009) dijital kamera ile çekildikten sonra gösterimi de dijital projeksiyonla gerçekleştirilmiştir. Arşiv alanında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sinema-TV Merkezi, arşivindeki filmleri dijital ortama aktarmak için 4K üzerine yatırım yapmıştır. Dijital sinema pratiği açısından İF İstanbul Bağımsız Filmler Festivali, ‘İf 2 başlığı altında festival filmlerinin bir kısmını internet üzerinden farklı şehirlere aynı anda ulaştırmaktadır. 2010 yılında 13 farklı şehirde toplamda 3.000 olan seyirci sayısı, 2011 yılında ise 26 şehirde toplamda 8.000’in üzerine çıkmıştır. (Bu gösterim merkezlerinin bazıları Türkiye sınırları dışındadır) Sinema salonlarında dijitalizasyon çalışmaları 2007 yılından itibaren başlamıştır. 2010 yılı içerisinde Türkiye’de 1874 sinema salonu içerisinde 205 salon dijital projeksiyona sahiptir. Bu projeksiyonların çoğu da 2K (1998x1080) teknolojisindedir. Türkiye’de sinema salonlarının dijitalizasyonu yapılırken maliyet ve günün teknolojik düzeyi nedeniyle 2K kullanıldığı görülmektedir. Ülkemizde 2010 yılı içinde 4K projeksiyonlu salon sayısının 6 olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla var olan 2K projeksiyonların da değiştirilmesi gerekmektedir. Türkiye’de 3B filmlere olan seyirci ilgisinin dijital yatırımların önünü açtığı ve işletmecilerin bu konuda istekli olduğu görülmektedir (Kara, 2010).

Ülkemizde bir salonunun dijitalizasyon maliyetinin 2010 rakamlarıyla 120-170 bin dolar arasında değişebileceği tahmin edilmektedir (Kara, 2010). Dolayısıyla bu maliyetin; işletmeci, dağıtımçı ve de ithalatçı tarafından tek başına üstlenilmesi mümkün değildir. Ayrıca büyük işletmecilerin yanında küçük işletmelerin, bağımsız film gösteren cep sinemalarının, bu bütçeler doğrultusunda rekabet ederek ayakta kalma şansları yoktur.

Türk Sineması ve Sosyal Medya

Türkiye’de internet erişimi ve kullanımının artmasıyla birlikte sinemayla ilgili siteler giderek yaygınlaşmıştır. Çeşitli yıllık raporlar ve gişe rakamları yayınlayan internet sitelerinin yanı sıra, sektörel anlamda daha geniş kapsamlı hem güncel bilgilerin yer aldığı ve arşiv görevi de üstlenen “sadibey.com” adlı site de bu dönemde öne çıkan dijital ortamlar arasında yer almaktadır. Türk sineması ağırlıklı sitenin ana sayfasında “sinemacılık ve filmcilik yararına bağımsız iletişim platformu” ibaresi dikkat çekmektedir. Sitede gösterime giren filmlere, söyleşilere, etkinliklere, yarışmalara ve daha birçok gelişmeye yer verilmektedir. Siteyi benzerlerinden ayıran en önemli özellik sinema kitaplarına ve dergilerine yer vermesidir. Bu bağlamda yeni çıkan sinema kitapları ve dergileri sitede tanıtılmaktadır. Sektör tarafından dağıtılan bültenler de adı geçen sitede güncel olarak yayınlanmaktadır (Sadibey, 2020).

2012 Sinema Ödülleri

31. İstanbul Film Festivali (31 Mart -15 Nisan 2012)

- Ulusal Yarışma / Jüri Özel Ödülü: İz - Rêç (M. Tayfur Aydın)
- En İyi Yönetmen: Zeki Demirkubuz (Yeraltı)
- En İyi Kadın Oyuncu: Sanem Öge (Şimdiki Zaman)
- En İyi Erkek Oyuncu: Engin Günaydın (Yeraltı)
- En İyi Senaryo: Emin Alper (Tepenin Ardı) - Orhan Eskiköy (Babamın Sesi)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Türksoy Gölebeyi (Yeraltı)
- En İyi Müzik: Mustafa Biber (İz – Rêç)
- En İyi Kurgu: Zeki Demirkubuz (Yeraltı)

Festival kapsamında Groupama sponsorluğuna dijital restorasyonu yapılan Halit Refiğ’in “Gurbet Kuşları” (1964) adlı filmi “Türk Klasikleri Yeniden” bölümünde gösterilmiştir

49. Antalya Altın Portakal Film Festivali (6-12 Ekim 2012)

- En İyi Film: Güzelliğin On Par' Etmez (Hüseyin Tabak)
- En İyi Film Jüri Özel Ödülü: Toprağın Çocukları (Ali Adnan Özgür)
- En İyi İlk Film: Zerre (Erdem Tepegöz)
- En İyi Yönetmen: Erdem Tepegöz (Zerre)
- En İyi Senaryo: Güzelliğin On Par' Etmez... (Hüseyin Tabak)
- En İyi Müzik: Tamer Çıray (Elveda Katya)
- En İyi Kadın Oyuncu: Anna Andrusenko (Elveda Katya)
- En İyi Erkek Oyuncu: Abdulkadir Tuncer (Güzelliğin On Par' Etmez...)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Florent Herry (Pazarları Hiç Sevmem)
- En İyi Kurgu Ödülü: Güzelliğin On Par' Etmez... (Christoph Loidl)

19. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali (17-23 Eylül 2012)

- En İyi Film: Babamın Sesi (Orhan Eskiköy, Zeynel Doğan)
- En İyi Senaryo: Orhan Eskiköy (Babamın Sesi)
- En İyi Yönetmen: Pelin Esmer (Gözetleme Kulesi)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Osman Özcan (Araf)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Özgür Eken (Gözetleme Kulesi)
- En İyi Kurgu: İnan Temelkuran ve Kristen Stevens (Siirt'in Sırrı)
- En İyi Kadın Oyuncu: Nilay Erdönmez (Gözetleme Kulesi)
- En İyi Erkek Oyuncu: Engin Günaydın (Yeraltı) ve İlyas Salman (Lal Gece)

2013 YILINDA TÜRK SİNEMASI

2013 yılında ise 86'sı yerli olmak üzere toplam 321 film vizyona girmiştir. Böylece 1983 yılından beri ilk kez 300 film sınırı aşılmış oldu. 2013'te ise vizyona giren 86 yerli filmi 28.9 milyon kişi izledi. 2012 ile karşılaştırıldığında 2013'te hem vizyona giren yerli film sayısında hem de seyirci sayısında %41'lik bir artış yaşandı. 2012 yılında vizyona giren yerli filmlerin pazar payı %47 iken, 2013 yılında bu oran %58 olarak gerçekleşti. 2013 yılı son 23 yılın en fazla bilet satılan yılı olarak kayıtlara geçmiştir (iKSV, 2014).

2013 Ekim ayı itibariyle Türkiye'de de sanal kopya bedeli (VPF) uygulaması başladı. Türkiye'de sektörün yapısı gereği VPF bedelini yapımcılar ödemektedir. Ancak şu anda uygulamaya dair üzerinde uzlaşmış bir modelden bahsetmek mümkün değildir. 2013 yılı sonu itibariyle sinemalarda dijitalleşme oranı %50'lere ulaşmış durumdadır. Hâlihazırda dağıtım hem DCP hem 35 mm kopyalarla yapılmaktadır. 2013'de vizyona giren 321 film arasında yerli film "Düğün Dernek" 4.07 milyon izleyiciye ulaşarak zirveye yerleşirken en çok izleyici toplayan ilk on filmin dokuzu yerli filmlerden oluşuyor. Gişe performansı olarak ilk on yerli film toplam yerli film izleyicisinin %76'sını elde etmiş durumdadır. Bu tablo 2012 yılı verileriyle de benzerlik göstermektedir.

Türkiye 1 Kasım 2013 tarihinde seyirciyle buluşma konusunda sıkıntı yaşayan filmler için bir alternatifle tanışmıştır. "Başka Sinema", ulusal ve uluslararası platformlarda beğeni kazanan filmlerin, yepyeni bir seans yapısıyla sinemaseverlerin buluşması amacıyla kurulan sürekli bir sinema salonu oluşumudur. 1 Kasım 2013'ten yıl sonuna kadar 4 salonda 9 filmi dolaşıma sokan Başka Sinema, 2014 yılının ilk 6 ayında 12 salonda 38 filmi seyirciyle buluşturdu. Bu bağlamda Türkiye'de eksikliği hissedilen arthouse sinema için önemli bir

girişim gerçekleştirilmiş oldu. 2013 yılında vizyona giren 86 filmde 28 tanesi T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü'nün verdiği yapım ve yapım-sonrası desteklerden faydalandı (İKSV:2014).

Tablo 7. 2013 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Haslat (TL)
1.Düğün Dernek	Komedi	BKM	UIP	4.07 milyon	39.9 milyon
2.CM101MMXI Fundamentals	Komedi	CMYLMZ Fikirsanat	Tiglon	3.7 milyon	36.4 milyon
3.Celal ile Ceren	Komedi	Çamaşırhane Film	Tiglon	2.8 milyon	26.6 milyon
4. Kelebeğin Rüyası	Dram	BKM	UIP	2.1 milyon	20.8 milyon
5.Selam	Dram	Neyir Film	WB	2.1 milyon	14.9 milyon
6.Hükümet Kadın 2	Komedi	BKM	UIP	1.5 milyon	14.3 milyon
7. Romantik Komedi 2: Bekarlığa Veda	Romantik komedi	Boyut Film	Pinema	1.5 milyon	14.6 milyon
8.Hükümet Kadın	Komedi	BKM	UIP	1.4 milyon	12.9 milyon
9.Benim Dünyam	Dram	TMC Film	UIP	1.3 milyon	13.8 milyon
10.Hızlı ve Öfkeli 6	Macera	UIP	UIP	1.1 milyon	11.2 milyon

Tablo 8. 2013 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Düğün Dernek	Komedi	BKM	UIP	4.07 milyon	39.9 milyon
2.CM101MMXI Fundamentals	Komedi	CMYLMZ Fikirsanat	Tiglon	3.7 milyon	36.4 milyon
3.Celal ile Ceren	Komedi	Çamaşırhane Film	Tiglon	2.8 milyon	26.6 milyon
4. Kelebeğin Rüyası	Dram	BKM	UIP	2.15 milyon	20.8 milyon
5.Selam	Dram	Neyir Film	WB	2.14 milyon	14.9 milyon
6.Hükümet Kadın 2	Komedi	BKM	UIP	1.5 milyon	14.3 milyon
7. Romantik Komedi 2: Bekarlığa Veda	Romantik komedi	Boyut Film	Pinema	1.5 milyon	14.6 milyon
8.Hükümet Kadın	Komedi	BKM	UIP	1.4 milyon	12.9 milyon
9.Benim Dünyam	Dram	TMC Film	UIP	1.3 milyon	13.8 milyon
10.Su ve Ateş	Aşk,Dram	Avşar Film, DNZ Film	UIP	1.78 milyon	11.2 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2013/tum-filmler>

Resim 6: Kelebegin Rüyası (2013)



Türk sinemasına dair zaman zaman yurt dışındaki kuruluşlar da çeşitli araştırma ve raporlar hazırlamaktadır. Avrupa Görsel İşitsel Gözlemevi Raporunda Martin Kanzler, Türkiye'nin sinemaya gitme oranı düşük olmasına rağmen Avrupa'daki 7. büyük sinema pazarı olduğuna vurgu yapmaktadır. Rapora göre, 2013 yılında satılan 50,4 milyon sinema biletiyle Türkiye, Avrupa pazarındaki yedincilik konumunu daha da güçlendirmiştir. Önünde sadece AB'nin 5 büyük pazarı ve Rusya Federasyonu yer almaktadır. 2013 yılında 200 milyon Euro (505 milyon TL)'ya ulaşan brüt gişe geliri rakamı, yakın geçmişte Türkiye'de ulaşılan en yüksek seviyedir ve geçmiş on yılda yakalanmış olan büyüme trendinin zirve noktasını temsil etmektedir. Rapora göre Türkiye'deki kişi başına sinemaya gitme oranı

tüm Avrupa çapında en düşük oranlar arasındadır. 2013 gibi rekor seviyesinde bir yılda bile kişi başı izleme 0,7'yi geçememiştir. AB'de bu oran ortalama olarak kişi başı 1,8 bilettir. Buradan anlaşılacağı üzere Türkiye'nin önemli bir gelişme potansiyeli mevcuttur. Türkiye'de gişe rakamlarındaki bu artışın temel nedeni istikrarlı bir şekilde 4 milyon bilete ulaşan gişe başarıları gösteren yerli filmlerin varlığıyla açıklanabilir. Geçmiş on yıl içinde hızla artan yeni alışveriş merkezlerinde açılan çok sayıda modern sinema kompleksi sonucunda perde sayısının artması ve modernleşmesi de gişe rakamlarının büyümesinde etkili olan bir diğer unsur olarak görülmektedir. Rapordaki salon yatırımı vurgusuna rağmen sinemaya gitme sıklığının düşük olması aşılması gereken büyük bir sorun olarak gözükmektedir (Kanzler, 2014:10).

Kanzler, 2009-2013 döneminde yapılmış olan Türk filmlerinin %90'ının tamamıyla Türkiye kaynaklı finansmana sahip olmasının Türk film endüstrisinin yurt içi pazara odaklanmış olduğunun işareti olduğunu belirtmektedir. Türk yapım şirketlerinin ana yapımcı olduğu ortak yapımlar toplam yapım hacminin sadece %8'ini oluştururken, Türk yapım şirketlerinin yapım paylarının azınlıkta olduğu (minority) ortak yapım sayısı ise yılda bir-iki taneyi geçmemektedir. Uluslararası ortak yapımların sayısının görece olarak düşük olmasının bir nedeni de mevcutta küçük paylı ortak yapımlar için devlet desteğinin olmamasıdır (Kanzler, 2014:9). Kanzlerin bahsettiği konu 100 yıldan fazla geçmişe sahip olan Türk sinemasının uluslararasılaşma anlamında başarısız olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Türk sineması bu bağlamda yerli ve lokal sinemadır ve iç pazara odaklanmıştır.

Türkiye'de Avrupa pazarlarının çoğunun tersine dağıtımcılara veya salon işletmecilerine yönelik devlet desteği bulunmamaktadır. Sinema yapım desteği Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndaki bünyesindeki Sinema Genel Müdürlüğü tarafından, Bakanlık tarafından tahsis edilen bütçeyle idare edilmektedir. Türkiye, sinema sektöründeki faaliyetleri tamamıyla devlet kaynaklarıyla finanse edilen az sayıdaki Avrupa ülkelerinden biridir. Sinema biletlerinden alınan %10 oranındaki eğlence vergisinin (rüsüm) %75'lik kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığı'na gitmektedir. Ancak yıllık destek bütçesinin Bakanlık'ın sinema biletlerinden edindiği toplamdan her zaman düşük olmasından da anlaşılacağı üzere, toplanan bu tutarın tamamı Sinema Genel Müdürlüğü'nün bütçesine ayrılmamaktadır. Film gösterim aralığı ile ilgili bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumun tek istisnası Bakanlığın desteklerinde, destek sağlanan filmin sinema gösteriminin

yapılması koşuludur. Pratikte sinema salonu zincirleri, filmlerin sinema gösterimlerini sınırlı olması noktasında oldukça güçlü bir konumdadır. Filmlerin vizyon süresi şu anda ortalama 3 ay civarında olsa da bu sürenin kısılacağı öngörülmektedir. Vizyon sonrasında birçok film DVD/VOD olarak piyasaya çıkmaktadır. Filmlerin televizyon gösterimi genelde sinemalarda gösterime girmesinden 12 ila 18 ay sonra gerçekleşmektedir, ancak bu sürenin de gelecek dönemde kısılması beklenmektedir. (Kanzler, 2014:10)

Yurt dışı pazarların görece önemli olmamasına rağmen Türkiye, 2004-2013 döneminde ülke dışındaki Avrupa pazarlarında gerçekleşen toplam 13 milyon bilet satışıyla yurt dışı hasılat anlamında ilk 10 Avrupa ülkesi arasında yer almaktadır. Avrupa Birliği'nde üretilen filmlere kıyasla Türk filmleri yerel pazardaki sinema gişe gelirlerine daha bağımlıdır. 2004-2013 döneminde Türk filmleri seyircisinin %93'ünü ülke içinde elde ederken, %7'sini diğer Avrupa pazarlarından elde etmiştir. AB ülkelerinde üretilen filmlerde ise toplam seyircinin yaklaşık %34'ü diğer AB pazarlarından elde edilmiştir.

2013 itibarıyla Türkiye'de sinemaların çoğunluğu alışveriş merkezlerindedir (AVM). AVM'ler Türkiye'nin ekonomik büyümesi esnasında ülkenin dört bir yanında ortaya çıkmıştır ve özellikle şehirlerde insanların boş zamanlarını geçirdikleri popüler mekânlar haline gelmiştir. Sektördeki birçok kişi dağıtımıcılardan temin edilen gişe rakamları dışında şeffaf olarak paylaşılan verilerin olmamasından şikayetçidir. Bazı uzmanlara göre gişe verilerinde de bilet satışlarına dair bir miktar eksik beyan söz konusudur. Sinemaya gitme, filmlerin yurt dışı satış rakamları DVD/VOD satışlarına dair verilere herhangi bir kamusal kaynaktan ulaşmak mümkün değildir (Kanzler, 2014:11)

Martin Kanzler'in bahsetmiş olduğu yurt dışı gişe rakamları konusunda yeni sinema yasasında ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Ortak yazılım ağında gişe rakamlarının şeffaf olarak paylaşılması yeni yasa kapsamında güvence altına almıştır. Kanzler'in değindiği diğer önemli konu Türk sinemasına dair ayrıntılı sayısal verilerdir. Türkiye'de bazı sayısal verilere ulaşmak neredeyse imkânsızdır. Merkezi sinema kurumunun olması dağınıklığa yol açmış ve birbirinden dağınık ve organize olmayan kişi ve kuruluşların çeşitli açıklamaları da kargaşa ve güven eksikliği yaratmıştır.

2013 Sinema Ödülleri

32. İstanbul Film Festivali (5-16 Nisan 2013)

- Ulusal Yarışma / Altın Lale En İyi Film: Sen Aydınlatırsın Geceyi (Onur Ünlü)
- En İyi Yönetmen: Aslı Özge (Hayatboyu)
- En İyi Kadın Oyuncu: Sema Poyraz (Özür Dilerim)
- En İyi Erkek Oyuncu: Ercan Kesal (Yozgat Blues)
- En İyi Senaryo: Sen Aydınlatırsın Geceyi (Onur Ünlü)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Emre Erkmen (Hayatboyu)
- En İyi Müzik: Murat Başaran (Soğuk)
- En İyi Kurgu: Emre Boyraz (Sen Aydınlatırsın Geceyi)

Festival kapsamında Groupama sponsorluğuna dijital restorasyonu yapılan Lütfi Akad'ın "Vesikalı Yarım" (1968) adlı filminin gösterimi yapılmıştır.

50. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali (4-11 Ekim 2013)

- En İyi Film: Cennetten Kovulmak (Ferih Karahan) / Kusursuzlar (Ramin Matin)
- En İyi İlk Film: Mavi Dalga (Zeynep Dadak, Merve Kayan)
- En İyi Yönetmen: Ramin Matin (Kusursuzlar)
- EXPO 2016 En İyi Senaryo: Zeynep Dadak ve Merve Kayan (Mavi Dalga)
- En İyi Kadın Oyuncu: Zeynep Çamcı (Meryem)
- En İyi Erkek Oyuncu: Hakan Yufkacıgil (Uzun Yol)
- BAKA En İyi Görüntü Yönetmeni: Feza Çaldıran (Meryem)
- BAKA En İyi Müzik: Youki Yamamoto (Meryem)
- En İyi Kurgu: Çiçek Kahraman (Mavi Dalga)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Selda Çiçek, Sırma Bradley (Kutsal Bir Gün)

20. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali (16-22 Eylül 2013)

- En İyi Film: Gözümün Nûru (Melik Saraçoğlu, Hakkı Kurtuluş) ve Yozgat Blues (Mahmut Fazıl Coşkun)
- En İyi Senaryo: Melik Saraçoğlu, Hakkı Kurtuluş (Gözümün Nûru) ve Mahmut Fazıl Coşkun, Tarık Tufan (Yozgat Blues)
- En İyi Yönetmen: Reha Erdem (Jin)
- En İyi Kadın Oyuncu: Ahu Türkpençe, Lale Başar (Köksüz)
- En İyi Erkek Oyuncu: Ercan Kesal (Yozgat Blues)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Tural Polat (Eve Dönüş: Sarıkamış 1915)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: A. Emre Tanyıldız (Soğuk)
- En İyi Kurgu: Ali Aga (Gözümün Nûru)
- En İyi Müzik: Mihaly Vig (Eve Dönüş: Sarıkamış 1915)

Sinema Gündemi

Yeni medyayla birlikte paralel gelişen teknoloji sayesinde Türk sinemasının klasikleri dijital ortamda korumaya alınmaya başlamıştır. Çeşitli kurum ve kuruluşlar siyah beyaz ya da renkli eski Türk filmlerini restore edip çeşitli ortamlarda gösterimini sağlamaktadır. Böylece yeni nesil seyirci de sinema tarihinin önemli filmlerini istedikleri ve bekledikleri kalitede seyredebilmektedir. Giderek artan dijital film platformları da bu filmleri üyelerine gösterme imkanına kavuşmaktadır. İstanbul Film Festivali'nde Köprüde Buluşmalar etkinlikleri devam etmiş, Türk sinemasından 12 filmin uluslararası alanda desteklenmesi ve dağıtımı için görüşmeler yapılmıştır. Festivalin en eski geleneklerinden olan festival etkinliklerinde son dönemlerde paneller ve sinema dersleri ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen etkinliklerde VOD (Video on Demand) yani izle öde platformları bağlamında yeni dağıtım-tanıtım-yatırım yöntemleri ortamları ele alınmıştır. Dijital dağıtım ve yeni medya sektörünün önde gelen kurumlarından "Under the Milky Way" in kurucularından Pierre-Alexander Labelle, festival kapsamında; dijital pazarlama yöntemlerinden ve yeni sosyal medya yönetim yazılımı Waveback'ten söz etmiş ve aynı zamanda farklı online dağıtım yöntemlerini karşılaştırarak değerlendirmiştir (İKSV, 2013: 244-246)

Salon Sorunları

Türk sinemasındaki sinema yıllığı geleneğinin son örneklerinden biri olan “Hayal Perdesi Sinema Dergisi 2013 Sinema Yıllığı”, Celil Civan, Aybala Hilal Yüksel tarafından yayına hazırlanmıştır. Sektörel bilgilendirmeler dışında; Türk sinemasında son dönemde yaşanan sorunlara ve bunlara dair çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Türker Korkmaz söyleşi kapsamında Türk sinemasının Türkiye’de son dönemlerde yapımcının geri planda kaldığını ifade ederken filmde en az yapımcının kazandığını öne sürmektedir. Oysa dünyada tam tersi durum söz konusudur. Salonlar ise gişe garantili filmleri tercih etmekte ve iş yapmayan filmleri gösterimden kaldırmaktadır. Çoğu Türk filminin gişesi 100-200 bini geçememektedir. Hedeflenen 1 milyon seyirci için 300 kopya gerekmektedir ki, bu da maliyet açısından salon yetersizliğinden mümkün görünmemektedir. Korkmaz yurt dışında yaygın olan sinema-televizyon iş birliğinin Türkiye’de zayıf olduğunu ifade ederken, bu bağlamda sinemanın sektör olmaktan uzak ve bireysel çıkarlar üzerinden yürüdüğünü öne sürmektedir (Korkmaz, 2014:195-199). Korkmaz bu bağlamda Türk sinemasının en önemli sorunlarından biri olan kurumsallaşamama dikkat çekmektedir.

Beyoğlu sinemasının eski yöneticilerinden Temel Kerimoğlu, salonlarında genellikle, dünyayı anlatan ve derdi olan filmleri gösterdiklerini ifade etmektedir. Beyoğlu sineması alternatif sinema salonu mantığında seyirci profiline uygun, seçki ve farklı filmler göstermektedir. Kerimoğlu, dağıtımçıların bağımsız sinemaya 6 hafta oynatma şartı getirdiğini, filmler iş yapmayınca da salonların kapandığını belirtmektedir. Temel Kerimoğlu ayrıca sanat filmleri seyircisinin çoğunlukla sinemaya gitmediğini, internette ve DVD’den film seyrettiğini ifade etmektedir (Kerimoğlu, 2014:200-202).

Sinema yazarı Barış Saydam, 2013 sinema yıllığında, yeni bir oluşum olan “Başka Sinema”ya değinmektedir. Bu sistem içinde ticari vizyon filmlerine alternatif olarak dünya sinemasından farklı filmler 1 ay boyunca farklı salonlarda ve farklı seanslarda gösterilmektedir. Saydam, İstanbul’daki müze sinemalarına da değinirken, Pera Müzesi ve İstanbul Modern Sinema’yı örnek olarak göstermektedir. Bu mekânlarda ücretsiz ya da cüzi miktarda bilet fiyatlarıyla, tematik, farklı, alternatif ve bağımsız filmler izleyiciyle buluşturulmaktadır (Saydam, 2014:207-209).

Başka Sinema proje direktörü İmre Tezel, projenin M3 film ve Kariyo&Ababay Vakfı iş birliğiyle gerçekleştirildiğini ifade etmektedir. Başka Sinema’da, genellikle

yurt içi ya da yurt dışı festivallerde oynamış ve ödül almış filmlere yer verilmektedir. Her film 4 hafta vizyonda kalarak, farklı sinemalarda, farklı gün ve seanslardaki filmlerle seyirciye seçenek sunulmaktadır. Tezel söyleşisinde seyirci etkileşimine vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda festival formatına yakın bir şekilde film ekibiyle buluşma ve söyleşilere ağırlık verilmektedir. Farklı saat-seansta film gösterimi ve düzenlenen etkinliklerle sıradan vizyon rutininin dışına çıkılmak istenmektedir (Tezel, 2014:218-223).

Alternatif, bağımsız veya ödüllü filmlerin salon bulamaması ya da kısa süreli vizyon süresi Türk sinemasının çözülemeyen sorunları arasında yer almaktadır. Akademisyen Müjgan Yıldırım, ödül alan filmlerin vizyona girememe nedenini “izleyicilerin ilgisizliği”ne bağlamak rasyonel bir varsayım mıdır? sorusundan yola çıkarak Türkiye’deki sinema kültürüne de değinmektedir. Yıldırım, sinemanın eskiden özel olarak gidilen, film izlemek temel amaçlı bir ihtiyaç olduğunu ifade ederken, Emek, Sinepop, Süreyya sineması gibi, büyük ve locaların olduğu sinema salonları kapanmasının olumsuz etkilerine vurgu yapmaktadır. Günümüzde (2013) bu sinemaların yerine, alış-veriş merkezlerinin içlerine sıkıştırılmış, tüketim odaklı bir anlayışla oluşturulmuş, pop-kültürün pompalandığı “cep sinemaları” türetilmiş durumda. Bu mekânlar da “Alış-veriş merkezine git, yemek ye, arada sinemaya git çık tüketmeye devam et” mantığıyla işlevinden uzaklaştırılmıştır.

“Ödüllü filmlerin” izleyiciyle buluşamamasının nedenlerini farklı temellere dayandıran sinema yazarları da bulunmaktadır. Burçak Evren’e göre ödüllü filmler izleyicisiyle buluşamıyor çünkü, bağımsız sinemacıların ikinci kuşağı bazı hatalara düşüyor: “Bunların başında minimalist bir anlayışla, dahası sinemanın gerektirdiği özeni göstermeden yalnızca içeriğe ağırlık verip, bir şeyleri anlatırken, nasıl anlatacağını ıskalamalarından kaynaklanıyor. Yine birçoğu güncel, politik sorunlar gibi ortak bir paydada buluşuyor ama bunu kimi zaman belgesel, yani belgesel ya da sinema tadı vermeyen, bir politik söylem tarzında işliyor. Bunun sonucu da seyircisizlik gibi temel bir sorunla karşılaşp, istenilen ve arzu edilen sonuçlara ulaşamıyor. Sonuçta da az seyircili ama bol ödüllü filmler ortaya çıkıyor.”

Bağımsız sinemacılar arasında Burçak Evren’in de dikkat çektiği bir gerçek de belki cebimizde taşımamız gereken dipnotlardan biri, şöyle ki ikinci filmi yapan sinemacıların ilk filmlerindeki yaşadıkları başarıyı (gişe ve sinemasal açıdan) ikinci filme taşınamaması da belki de “Yeni Sinema Hareketi” nin masaya yatırması gereken sorunlardan birisi gibi gözüküyor” (Yıldırım, 2013).

2014 YILINDA TÜRK SİNEMASI

Antrakt Sinema Gazetesi yöneticisi Deniz Yavuz her sene başında bir önceki yıldaki Türk sinemasına ait raporları yayınlamaktadır. 2000 yılında kurulan ve ilk filmi olan “Vizontele”yi 2001 yılında gösterime sokan BKM Film (Beşiktaş Kültür Merkezi), 8 filmiyle 2014’te satılan toplam sinema biletinin 1/6’sını elde etmiştir ve en çok filmi vizyona giren yapımevi olmuştur. Türkiye’de sinemalarda dijital dönüşüm hız kazanmıştır. 2014 yılında da Türkiye sinemalarının dijital gösterim olanakları %55’in üzerine çıkmıştır. Üretilen yerli sinema filmlerine de bu doğrultuda 35 mm film kopyası basılmamaktadır. Yurt dışından film ithalatı yapan şirketler her zaman olduğundan daha çok filmi Türkiye sinema pazarına getirmeye başlamıştır. Sinemalarda vizyona çıkarılan Türk yapımlarının sayısı 1990 ile 2007 yılları arasında 40’ı aşmazken aynı sayı 2008’den bu yana 50’nin altına düşmemektedir. Türkiye’de sinemanın yüzüncü yılı olarak kabul edilen 2014’te vizyona çıkan yerli yapımların sayısı 108 olmuştur.

Türkiye’de BKM, Avşar Film, Özen Film, TMC gibi köklü şirketlere bu yıl Türk sinema sektörünün önemli isimlerinden Cemal Okan ve yapımcı Timur Savcı’nın ortaklığıyla kurulan TAFF katılmıştır. Cemal Okan’ın sahip olduğu Fono Film’i ile Timur Savcı’nın Tim’s’in birleşmesiyle 2014 başında kurulan TAFF (Tam Aile Filmleri Fabrikası), bu yılda dört yapıma imza atmıştır. TAFE, tür tercihinde yapımlarının tarzlarında bir komedi, bir komedi-macera, bir korku ve bir de dram olarak çeşitlilik göstermektedir. Filmlerinin ikisinin sinema programlamasında Warner Bros. Türkiye’yi, ikisinde ise Ekim 2014’te kurulan Mars Dağıtım’ı tercih eden TAFE, dört yapımından toplam 34.4 milyon TL hasılat elde etmeyi başarmıştır. Böylece yıl sonuna doğru pazar payı hem hasılat hem bilet satışı açısından %6,5 civarında olmuştur (Yavuz, 2015).

Alternatif filmlerin gösterilmesinin yanı sıra BKM Filmin yükselişi ve TAFF adlı şirketin kurulması 2014 yılının öne çıkan olaylarıdır. Ekim 2014'te kurulan Mars Dağıtım sonraki yıllarda sinema salonlarının tekelleşme tartışmalarında ön planda olacaktır.

Tablo 9. 2014 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Recep İvedik 4	Komedi	Çamaşırhane Film	Tiglon	7.3 milyon	72.1 milyon
2.Eyyvah Eyvah 3	Komedi	BKM	UIP	3.4 milyon	35 milyon
3.Düğün Dernek	Komedi	BKM	UIP	2.9 milyon	28.9 milyon
4. Pek Yakında	Komedi	C M Y L M Z Fikirsanat, NuLook	WB	2.1 milyon	24.6 milyon
5. Unutursam Fısılda	Aşk, Dram	TAFF	CGV Mars	1.7 milyon	18.6 milyon
6.Deliha	Komedi	BKM	UIP	1.59 milyon	16.7 milyon
7.Birleşen Gönüller	Aşk, Dram, Tarihi film	Ser Film	ChF	1.58 milyon	12.6 milyon
8. Çakallarla Dans 3: Sıfır Sıkıntı	Komedi	SugarWorkz, TAFF	CGV Mars	1.46 milyon	15.1 milyon
9. İncir Reçeli 2	Aşk, Dram	BKM	UIP	1.37 milyon	14.5 milyon
10. Patron Mutlu Son İstiyor	Komedi	BKM	UIP	1.29 milyon	12.8 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2014/tum-filmler>

2014 yılı gişe rakamları incelendiğinde iş yapan filmlerin çoğunun komedi türünde olduğu ve BKM yapım tarafından çekildiği ortaya çıkmaktadır. Devam filmleri dikkat çekerken, yeni kurulan TAFF adlı yapım şirketinin seyirci başarısı ve dağıtım ağına yeni giren CGV Mars'ın hemen listelerde yer alması incelenmesi gereken konular arasındadır. Bununla birlikte 10 Türk filminin 9 tanesinin yabancı

kökenli şirketlerce dağıtılması çarpık yapılaşmanın bir göstergesidir. Filmlerin yerli kaynaklarla üretilip yabancı kökenli kuruluşlarla dağıtılması dünyada örneğine az rastlanır bir durumdur.

Uluslararası Başarı

Yönetmenliğini Nuri Bilge Ceylan'ın yaptığı “Kış Uykusu”, 67.Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye ödülünü kazandı. Bu başarı 1982'de Yılmaz Güney'in “Yol” filmiyle aldığı ödülünden sonra Cannes'daki en büyük başarıydı. Film uluslararası sinema çevrelerinde de takdir edilmiş ve Avrupa ülkelerinde gösterime girmiştir.

Resim 7: Kış Uykusu (2014)



2014 Sinema Ödülleri:**33.İstanbul Film Festivali (5-20 Nisan 2014)**

- Ulusal Yarışma / Altın Lale En İyi Film: Ben O Değilim (Tayfun Pirselimoglu)
- En İyi Yönetmen: Onur Ünlü (İtirazım Var)
- En İyi Kadın Oyuncu: Vahide Perçin (Ayhan Hanım)
- En İyi Erkek Oyuncu: Serkan Keskin (İtirazım Var)
- En İyi Senaryo: Tayfun Pirselimoglu (Ben O Değilim)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Ahmet Sesigürgan (Silsile)
- En İyi Müzik: Ali Tekbaş, Serhat Bostancı, A. İmran Erin (Were Denge Min - Sesime Gel), Giorgos Komendakis (Ben O Değilim)
- En İyi Kurgu: Reha Erdem (Şarkı Söyleyen Kadınlar)

İstanbul Film Festivali, 2014 yılındaki programına “Muhsin Bey” adlı filmi almıştır. Yavuz Turgul’un yönetmenliğini yaptığı 1986 tarihli film Groupama şirketi sponsorluğunda dijital restorasyondan geçerek “Türk Klasikleri Yeniden” başlığı altında sinemaseverlerin beğenisine sunulmuştur.

51. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali (10-18 Ekim 2014)

- En İyi Film: Kuzu (Kutluğ Ataman)
- En İyi İlk Film: Erol Mintaş (Annemin Şarkısı)
- En İyi Yönetmen: Onur Ünlü (İtirazım Var)
- En İyi Senaryo: Onur Ünlü (İtirazım Var)
- En İyi Müzik: Başar Ünder (Annemin Şarkısı)
- En İyi Kadın Oyuncu: Nesrin Cavadzade (Kuzu)
- En İyi Erkek Oyuncu: Serkan Keskin (İtirazım Var) - Feyyaz Duman (Annemin Şarkısı)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Vedat Özdemir (Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Osman Özcan (Neden Tarkovski Olamıyorum)
- En İyi Kurgu Ödülü: Yorgos Mavropsaridis (Sivas)

21. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali (15-21 Eylül 2014)

- En İyi Film: Toz Ruhü (Nesimi Yetik)
- En İyi Yönetmen: Nisan Dağ, Esra Saydam (Deniz Seviyesi)
- En İyi Senaryo: Derviş Zaim (Balık)
- En İyi Kadın Oyuncu: Deniz Özdoğan (İçimdeki Balık) - Damla Sönmez (Deniz Seviyesi)
- En İyi Erkek Oyuncu: Tansu Biçer (Toz Ruhü), Ahmet Rifat Şungar (Deniz Seviyesi)
- En İyi Müzik: Kyle Woodworth (Deniz Seviyesi)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: John Wakayama Carey (Deniz Seviyesi)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Osman Özcan (Toz Ruhü)
- En İyi Kurgu: Özcan Vardar (Deniz Seviyesi)

Sinema Gündemi

İstanbul Film Festivali kapsamında düzenlenen “Köprüde Buluşmalar” 7-18 Nisan 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Film Geliştirme Atölyesine seçilen 12 Türk filminin yönetmen ve yapımcıları uluslararası alandan gelen sinema profesyonelleriyle görüşmeler yaparak filmlerini yurt dışına dağıtmanın yollarını araştırmışlardır. Sinemanın dijitalleşmesi de festival etkinlikleri bağlamında ele alınmıştır. Bu bağlamda, Eurimages Proje Yöneticisi–Dağıtım destekleri uzmanı Iris Cadoux, Eurimages’ın sinema salonları ile dağıtım destekleri üzerine bilgi vererek, Eurimages desteklerinden yararlanmak için gereken şartları anlatmıştır. Ayrıca başarılı bir dağıtım desteği başvurusu için yapılması gerekenler de panel ve söyleşilerde ele alınmıştır.

Eurimages proje yöneticilerinden Susan Newman, nasıl Eurimages / Europa Cinemas Network üyesi olunabileceği ve dağıtım ile sinema salonu desteği alabilmek için yapılması gerekenlerden bahsetmiştir. Türkiye’den sinema profesyonellerini hedefleyen sinema dersleri film projesini geliştirirken festival ve marketlerde hayatta ve ayakta kalmanın yolları konusunda uzman eğitmen ve danışmanlar tarafından verilmiştir. Film projesi geliştirme aşamasında festival ve marketlere katılmak ve maksimum fayda sağlamanın yollarını katılımcılar ile birlikte ele alınmıştır (İKSV, 2014:294-295).

Türkiye'deki basılı sinema yıllıklarının son örneklerinden biri sinema yazarı Alican Sekme tarafından 6.Uluslararası Malatya Film Festivali Yayını olarak hazırlanmıştır. 2015 yılında basılan yıllıkta; Türk filmlerine dair bilgiler, belli başlı festivaller ve dağıtılan ödüllere yer verilmektedir. Sinema alanındaki vakıf ve derneklere, sinema eğitim kurumlarına ve bir çeşit sektör rehberi içeren yıllıkta 2014 yılında hayatını kaybeden sinemacılara özel bir bölüm ayrılmıştır (Sekme, 2015).

Ali Can Sekme yıllığın giriş yazısında, sinema yıllıklarına 10 yıl kadar ara verildiğini ifade ederken, 1993'te Antrakt Sinema Gazetesi ve daha sonra da TRSAK Vakfı'nca çıkarılan yıllıklara değinmektedir. TRSAK Vakfı Sinema Yıllıkları en son 2002 Yıllığı olarak yayınlanarak sona ermiştir. Arka Pencere dergisi 2011 yılında, "Hayal Perdesi Dergisi" de 2012 ve 2013 yıllarında sinema yıllığı yayınlamıştır. Yukarıda adı geçen 2014 Yıllığından sonra 2015 yılında "Türk Sinema Araştırmaları" adlı kurum 2015 Türk Sineması Yıllığı'nı dijital ortamda herkese açık olarak yayınlamıştır. Ali Can Sekme kendi hazırladığı yıllıkta gerçek yıllık anlayışını benimsediğini belirterek, filmlere, yarışmalara, kurumlara ve sektöre yer veren bir yıllık hazırladığını ifade etmektedir. Sekme, yıllıkların sanat dallarının değerlendirilmesinde önemli kaynaklara arasında yer aldığını belirtirken, Türkiye'de popüler bir sanat olarak gündemde olan sinemanın kayıt altına alınmasının zor bir süreç olduğunu vurgulamaktadır (Sekme, 2015: 7).

nceki yıllar ele alınırken yeni medya ve sosyal medyaya değinilmişti. Bu alandaki çalışmalar her sene giderek artmaktadır. Anahtar kelimelerle akademik arama motorları ve platformlara giriş yapıldığında bu durum daha da net gzlmektedir. Türk sineması alanında bu dönemde yapılan çalışmalarda seyirci odaklı olanlar da dikkat çekicidir. Yeni medyanın etkileşimli (interaktif) yapısı seyircileri pasif konumdan daha aktif ve interaktif konuma getirmeye başlamıştır. Bu bağlamda eleştiri ve eleştirmenin konumu ve etkinliği daha da sorgulanır hale gelmiştir. Yeni kuşak seyircinin önemli bir kısmı olan dijital yerliler; yani internetli, tabletli, sosyal medyalı bir dünyada doğanlar, sosyal medyayı oldukça etkin kullanmaktadır. Bu bağlamda sinema filmlerine dair yorumlarını herhangi bir filtre ve denetime tabi tutmadan sansürsüz olarak olumlu ya da olumsuz biçimde dile getirmektedir. Sosyal medya böylece bir anlamda sinema eleştirisine alternatif olmaya başlamıştır (Ormanlı, 2015:392).

2015 YILINDA TÜRK SİNEMASI

İKSV (İstanbul Kültür Sanat Vakfı) resmi internet sitesinde film festivallerine ait e-kataloglara yer verirken, aynı zamanda yıllık raporlar bağlamında Türk sinemasını değerlendirmektedir. Rapora göre; 2015'te vizyona giren 136 yerli filmi 34.2 milyon kişi izlemiştir. 2015 yılında vizyona giren yerli filmlerin pazar payı %1 azalarak, %57'ye düşmüştür. 2015'te vizyona giren 402 film arasında yerli film "Düğün Dernek 2: Sünnet", 6.06 milyon izleyiciye ulaşarak yılın en fazla izlenen filmi olmuştur. Ayrıca 2015 yılında en fazla izlenen on filmin sekizi yerli filmlerdir. En fazla izlenen ilk sekiz yerli filmin izleyici sayısı toplam yerli film izleyicisinin %51'ini oluşturmaktadır. Böylece 8 yerli filmin toplam izleyicisiyle geri kalan 128 Türk filminin toplam seyircisi birbirine eşittir. (İKSV Rapor, 2016).

2015'te vizyona giren yerli filmlerden 6'sı ortak yapım (yabancı ortak) olarak gerçekleştirilmiştir: "Abluka" (Emin Alper), "Mustang" (Deniz Gamze Ergüven), "Nefesim Kesilene Kadar" (Emine Emel Balcı), "Kuzu" (Kutluğ Ataman), "Ertuğrul 1890" (Mitsutoshi Tanaka), "Dolanma" (Tunç Davut) ortak yapımcıları bulunan filmlerdi. Üretilen film sayısının artmasına rağmen ortak yapımların sayısında ciddi bir artış görülmemektedir. Raporda, bunun başlıca sebepleri arasında ortak yapımlara yönelik bir destek mekanizmasının olmaması ve destek sisteminin yapımcılar üzerinden işletilmemesi nedeniyle uluslararası ortak yapımları yürütebilecek yapımcı portföyünün oluşamamasına vurgu yapılmaktadır. Kültür Bakanlığı yapım desteği yönetmelik gereği sadece Türk yapımcıların ana yapımcı olduğu projelere açıktır. Bu da ortak yapımların artmasına yönelik bir engel oluşturmaktadır. Türkiye'nin halen aday üye statüsünde olduğu AB'nin görsel işitsel endüstrilere destek programı olan Creative Europe'un haricinde kalması da ortak yapımların sayısının artmamasında rol oynamaktadır (İKSV Rapor, 2016).

Aşağıdaki tabloda 2005-2015 yılları arasındaki Türk sinemasına ait sayısal veriler yer almaktadır.

Tablo 10: 2005-2015 Türkiye Vizyon Göstergeleri

2005-2015 Türkiye Vizyon Göstergeleri								
Yıl	Toplam Seyirci	Toplam Film Sayısı	Türk filmi	Türk filmleri seyirci	Yüzde		Yabancı filmlerin seyircisi	Yüzde
2015	60.228.409	402	136	34.273.257	57%	266	25.955.152	43%
2014	61.248.838	357	108	35.781.569	58%	249	25.467.269	42%
2013	50.405.020	321	86	28.990.793	58%	235	21.414.227	42%
2012	43.935.763	281	61	20.487.442	47%	220	23.448.321	53%
2011	42.298.500	288	70	21.222.541	50%	218	21.075.959	50%
2010	41.064.394	252	65	21.706.524	53%	187	19.357.870	47%
2009	36.899.954	255	69	18.790.700	51%	186	18.109.254	49%
2008	38.465.046	265	50	23.074.291	60%	215	15.390.755	40%
2007	31.161.700	247	40	11.875.820	38%	207	19.285.880	62%
2006	34.860.844	238	34	17.800.496	51%	204	17.060.348	49%
2005	27.250.989	221	27	11.441.856	42%	194	15.809.133	58%

Kaynak: iksv.org

Yukarıdaki tabloyu analiz etmek gerekirse şu sonuçları ortaya koyabiliriz. 10 yıllık süreçte film sayısı ve seyirci sayısında %100'ü aşan bir artış söz konusudur. Toplam Türk filmi sayısı 27'den 136'ya çıkmıştır. Seyirci sayısı 17 milyondan 34 milyona yükselmiştir. Seyirci oranları değişkenlik göstermiş %38 ile %60 arasında oranlara rastlanmıştır. Yabancı filmlerin seyirci sayısı 15 milyondan 25 milyona yükselmiştir. %58'lik izlenme payı %43'e düşmüştür. Gösterime giren film sayısı 221'den 402'ye yükselmiştir. Bu da salon kapasitelerinin artışının bir göstergesidir.

Tablo 11: Uluslararası Başarılar

ULUSLARARASI BAŞARILAR (2010-2015)
2015: Mustang (Deniz Gamze Ergüven), Yabancı Dilde En İyi Film Oscar adayı; Abluka (Emin Alper), Venedik Film Festivali – Jüri Özel Ödülü
2014: Kış Uykusu (Nuri Bilge Ceylan), Cannes Film Festivali – Altın Palmiye, Sivas (Kaan Müjdeci), Venedik Film Festivali - Jüri Özel Ödülü; Annemin Şarkısı (Erol Mintaş), Saraybosna Film Festivali - En İyi Film ve En İyi Erkek Oyuncu
2013: Zerre (Erdem Tepegöz), Moskova Film Festivali - En İyi Film, En İyi Kadın Oyuncu ödülleri
2012: Tepenin Ardı (Emin Alper), Berlin Film Festivali - Caligari Ödülü, Asya Pasifik Film Ödülleri – En İyi Film; Küf (Ali Aydın) Venedik Film Festivali - Geleceğin Aslanı Ödülü
2011: Bir Zamanlar Anadolu’da (Nuri Bilge Ceylan), Cannes Film Festivali - Jüri Büyük Ödülü
2011: Bizim Büyük Çaresizliğimiz (Seyfi Teoman), Berlin Film Festivali - Yarışma Bölümü
2010: Çoğunluk (Seren Yüce), Venedik Film Festivali - Geleceğin Aslanı Ödülü
2010: Bal (Semih Kaplanoğlu), Berlin Film Festivali - Altın Ayı Ödülü
2010: Pandora’nın Kutusu (Yeşim Ustaoglu), San Sebastian Film Festivali Altın İstridye - En İyi Film ve En İyi Kadın Oyuncu Ödülleri

Kaynak: iksv.org

2015 raporunda Türk sinemasının uluslararası alandaki başarılarına da yer verilmiştir. Türk filmleri bu dönemde Cannes, Berlin ve Venedik gibi A sınıfı festivallere katılmış ve önemli ödüller kazanmıştır. Yukarıdaki liste ödül alan filmlerin listesidir.

Tablo 12. 2015 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1. Düğün Dernek: Sünnet	Komedi	BKM	CGV Mars	5.2 milyon	59.6 milyon
2. Mucize	Dram	Boyut Film	Pinema	3.58 milyon	37.7 milyon
3. Hızlı ve Öfkeli 7	Macera	Universal	UIP	2.9 milyon	32.1 milyon
4. Kocan Kadar Konuş	Komedi	BKM	UIP	1.9 milyon	20.8 milyon
5. Ali Baba ve 7 Cüceler	Komedi	CMYLMZ Fikirsanat, NuLook	CGV Mars	1.8 milyon	21.8 milyon
6. Selam: Bahara Yolculuk	Dram	Panoramik Film	CGV Mars	1.68 milyon	13 milyon
7. Bana Masal Anlatma	Komedi	BKM	UIP	1.57 milyon	16.8 milyon
8. Aşk Sana Benzer	Aşk, Dram	BRK's Production, TAFF	CGV Mars	1.4 milyon	14.5 milyon
9. Yenilmezler: Ultron Çağı	Macera	Walt Disney	UIP	1.28 milyon	15.6 milyon
10. Yapışık Kardeşler	Komedi	Pervasız Yapım	CGV Mars	1 milyon	10.3 milyon

Tablo 13. 2015 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Düğün Dernek 2: Sünnet	Komedi	BKM	CGV Mars	5.2 milyon	59.6 milyon
2.Mucize	Dram	Boyut Film	Pinema	3.58 milyon	37.7 milyon
3 .Kocan Kadar Konuş	Komedi	BKM	UIP	1.9 milyon	20.8 milyon
4. Ali Baba ve 7 Cüceler	Komedi	CMYLMZ Fikirsanat, NuLook	CGV Mars	1.8 milyon	21.8 milyon
5.Selam: Bahara Yolculuk	Dram	Panoramik Film	CGV Mars	1.68 milyon	13 milyon
6. Bana Masal Anlatma	Komedi	BKM	UIP	1.57 milyon	16.8 milyon
7. Aşk Sana Benzer	Aşk, Dram	BRK's Production, TAFF	CGV Mars	1.4 milyon	14.5 milyon
8.Yapışık Kardeşler	Komedi	Pervasız Yapım	CGV Mars	1 milyon	10.3 milyon
9. Niyazi Gül Dörtmala	Komedi	BKM	UIP	994 bin	10.3 milyon
10.Sevimli Tehlikeli	Aşk, Romantik Komedi	Avşar Film, DNZ Film	WB	911 bin	9.1 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2015/tum-filmler>

2015 yılında ilk 10'a giren filmler incelendiğinde komedi filmlerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu bağlamda 7 film komedi türündedir. Yapımcı olarak 3 filmle BKM ön plana çıkarken, dağıtım alanında yeni bir şirket olan CGV Mars en çok izlenen 5 filmi dağıtmıştır. UIP de 4 filmle arkadan gelmektedir. İlk 10'daki filmler arasında seyirci ve hasılat arasında 4-5 kat farklılıklar olması sağlıklı bir yapının işaretidir. İlk 10 film dışındaki filmlere ortalama 100 bin seyirci düşmektedir. Bu bağlamda ilk filmini çekenlerin ikinci filmlerini çekmeleri giderek zorlaşmaktadır.

Sinema yazarı Barış Saydam 2015 yılında Türk sinemasının genel görünümüne dair ayrıntılı bir makale yayınlamıştır. Saydam, film sayısının artmasıyla birlikte dağıtım alanında yaşanan sıkıntılara da değinmektedir. 2015 yılında her ne kadar Başka Sinema, bağımsız ve arthouse filmlere yer verse de problemlerin aşılmadığını öne süren yazar, sayı olarak vizyonda gösterilen film sayısı artsa da filmlerin gösterildiği yerler ve gösterim şekillerinde ciddi problemler bulunduğunu belirtmektedir.

Barış Saydam, genç kuşak sinemacıların ekonomik ve sanatsal anlamda rahat hareket alanı bulamadığını ve projelerine giderek daha fazla müdahale edilmesine göz yummak zorunda kaldıklarına dikkat çekmektedir. Saydam'a göre, 60'lardaki modern sinemanın öncü auteur kuşağına kıyasla, yeni jenerasyondaki yönetmenlerin üretecekleri filmlere tamamen hâkim olmaları gittikçe zorlaşmaktadır. Bunun nedenleri arasında filmin tasarım aşamasından dağıtım aşamasına kadar ki süreçte kişi ve kurumların projeye gereğinden fazla müdahale etmesi gelmektedir. Saydam, yaklaşık olarak son 15 yıldır, film festivallerinin kendi film marketlerini, film forumlarını yaratarak önce bir filme destek verme, daha sonra kendi yarışmasına alıp ödüllendirmenin, sonrasında ise ödüllendirdiği filmleri pazarlama çabası içinde olduklarını belirtmektedir. Yazara göre, bu modelin Türk sinemasına artıları eksileri neler, buralarda desteklenen filmler ne ölçülerle ne şartlarla destekleniyor, buradan çıkan filmler içerik ve biçim olarak nerede duruyor, bu filmlerin hedef kitlesi kim? Bütün bunlar sinemamızın ilerleyişi için tartışılması gereken meselelerdir. Barış Saydam başta genç yönetmenler olmak üzere günümüzde bazı yönetmenlerin destek almak için çeşitli yöntemleri benimsediğini ifade etmektedir. Yazara göre yönetmenler, çeşitli festivallerden kabul alabilmek, oralarda yarışabilmek için filmlerini kısaltmakta ve finallerini değiştirmektedir (Saydam, 2016).

Barış Saydam, yukarıdaki gişe tablolarında ön plana çıkan BKM yapımlarının son yıllarda ana akım Türk sinemasındaki ve televizyon ekranlarındaki hâkimiyetini güçlendirdiğini ve istikrarlı bir grafik çizdiklerini ifade etmektedir. Saydam'a göre BKM'nin ürettiği filmlerin kalitesi tartışmalı olsa da televizyonun yaratıp yetiştirdiği hedef kitlenin sinema için de garantili bir seyirci sağladığının kanıtı olduğunun göstergesidir. Saydam, televizyon tarzı filmlerin televizyon filmi olarak kalmadığını önemli festivallerde bu filmleri yarışma filmi olarak göstermenin

sinema filmlerini televizyonlaşmasına önyak olduğunu ifade etmektedir (Saydam, 2016).

Makalede sinemanın televizyonlaşmasına kısa sürede adapte olabilen yeni jenerasyonun, temel probleminin meselesizlik olduğu öne sürülmektedir. Sinema okullarında yetişmiş, teknolojik ekipmana hâkim ve para/pazarlama yollarına katılımı daha kolay olan bir kitlenin herhangi bir derdi olmamasının, genel resimden uzak bir şekilde kendi küçük resmi içerisinde hayatını sürdürmesinin ve hayatı bu kesitle sınırlamasının, ürettikleri eserlere de yansıtıldığı vurgulanmaktadır. Diğer yanda ise; meselesi olan ama bunu sinemanın görsel dilini kullanarak anlatamayan, teknolojiye ve paraya ulaşmada sıkıntı yaşayan bir kitle bulunmaktadır. Bu bağlamda; ana akım sinema kendisini televizyonun bir devamı olarak konumlandırarak televizyon seyircisini elinde tutmanın, oradaki hedef kitleye hitap edebilecek filmler çekme çabasında; bağımsız Türk sineması ise biçimsel olarak Nuri Bilge Ceylan ve Zeki Demirkubuz sinemasının etkisinde, ama derinlik olarak onlardan çok daha uzakta, festival odaklı bir üretimin gölgesinde ilerlemeye çalışmaktadır (Saydam, 2016).

2015 Sinema Ödülleri

34. İstanbul Film Festivali (4-19 Nisan 2015)

Film festivalinin ödül töreni, “Bakur” adlı filmin programdan çıkarılması nedeniyle bazı filmlerin yarışmalardan çekilmesiyle iptal edilmiştir. 34. İstanbul Film Festivali kapsamında, Groupama sponsorluğunda, Türk Klasikleri Yeniden programı kapsamında, Metin Erksan’ın “Yılanların Öcü” (1962) adlı filminin dijital restorasyondan geçirilmiş kopyası gösterilmiştir. (İKSV, 2015)

52. Antalya Altın Portakal Film Festivali (29 Kasım- 6 Aralık 2015)

- En İyi Film: Sarmaşık (Tolga Karaçelik)
- En İyi Yönetmen: Tolga Karaçelik (Sarmaşık)
- En İyi Senaryo: Sarmaşık (Tolga Karaçelik)
- En İyi Kadın Oyuncu: Nuray Yeşilaras (Kalandar Soğuşu)
- En İyi Erkek Oyuncu: Nadir Sarıbacak (Sarmaşık)
- En İyi Müzik: Rüzgar'ın Hatıraları (François Couturier) / Eleonore Fourniau (Kalandar Soğuşu)
- En İyi Kurgu: Emre Şahin (Takım: Mahalle Aşkına)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Andreas Sinanos (Rüzgarın Hatıraları)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Uykura Bayyurt (Takım: Mahalle Aşkına)

22. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali (14-20 Eylül 2015)

- En İyi Film: Abluka (Emin Alper)
- En İyi Yönetmen: Tolga Karaçelik (Sarmaşık)
- En İyi Senaryo: Senem Tüzen (Ana Yurdu)
- En İyi Kadın Oyuncu: Nihal Koldaş (Ana Yurdu)
- En İyi Erkek Oyuncu: Nadir Sarıbacak (Sarmaşık)
- En İyi Müzik: Demircan Demir (Kasap Havası)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Vedat Özdemir (Ana Yurdu) – Türksoy Gölebeyi (Kar Korsanları)
- En İyi Sanat Yönetmeni: İsmail Durmaz (Abluka)
- En İyi Kurgu: Osman Bayraktaroğlu (Abluka)

Resim 8: Sarmaşık (2015)



Sinema Gündemi

İKSV Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Eczacıbaşı, festival kataloğunda 2015 yılının önemine vurgu yapmaktadır. 2015, Türk Sinematek Derneği'nin kuruluşunun 50. hem bu derneğin hem de İstanbul Film Festivali'nin kurucuları arasında yer almış, İKSV'nin gelişimine büyük emek harcamış olan Onat Kutlar'ın ölümünün 20. yıldönümüdür. Sinematek, faaliyet gösterdiği 1965-1980 yılları

arasında tematik toplu gösterimler gerçekleştirmiş, ticari sinemalarda izlenmesi mümkün olmayan sayısız filmi göstermiş, yurt dışından konukların da katıldığı paneller, söyleşiler, sergiler düzenlemiş, sinema alanında düşünce üretimini teşvik eden ve entelektüel tartışma ortamının zenginleşmesine katkıda bulunan yayınlar hazırlamıştır. Sinematek, İstanbul Film Festivali'nin de öncesinde, Türkiye'de sinemanın farklı boyutlarının tanınması ve bu sanatın derinlikli olarak sevilmesinde büyük rol oynayan önemli bir kurumdu. Eczacıbaşı, 34 yıl önce başlayan İstanbul Film Festivali'nin, bu derneğin yerleştirdiği geleneğin takipçisi olduğunu vurgulamaktadır (Eczacıbaşı, 2015:14).

İstanbul Film Festivali'nde Köprüde Buluşmalar'ın 10. yılı kapsamında, Film Geliştirme Atölyesi bünyesinde ilk kez uluslararası deneyime sahip eğitmen ve sinemacılar tarafından sinema dersleri ve grup çalışmalarından oluşan senaryo, yapım, pazarlama ve dağıtım konularını içeren bir eğitimler verilmiştir. Bu eğitimlerde; seçilen projeleri güçlendirmek; yapımcı ve yönetmen arasındaki ilişkiyi sağlamlaştırarak ekip çalışması becerisini geliştirmek ve benimsetmek; projelerin bundan sonraki süreçlere öz güvenle devam etmelerini sağlamak; projelere uluslararası network'e girdiklerinde bilinçli adımlar atmaları için yol göstermek hedeflenmiştir. Yapım Aşaması Atölyesi, Türkiye'den post-produksiyonuna devam edilen uzun metraj filmleri ve belgeselleri desteklemek amacıyla bu yıl dördüncü kez düzenlenmiştir. Atölyeye seçilen filmlerin yönetmen ve yapımcıları, Köprüde Buluşmalar kapsamında yalnızca profesyonellere (dağıtımcular, festival veya fon yöneticileri, TV kanal temsilcileri) açık özel sunumlar yapmıştır (İKSV Katalog, 2015:254).

Dijitalleşme ve Tekelleşme

Akademisyen Ferhat Zengin Türkiye'deki dağıtımçı politikasına değinirken "Rent a Distributor" modeline değinmektedir. Bu modelde, kopya tanıtım giderleri yapımcıdadır. Dağıtımçı sadece sinemalarla anlaşır, program yapar ve gösterim bedelini almaktadır. Finansal risk almazlar. Kopya ve tanıtım bedelleri yapımcıda ya da ithalatçıdadır. Dağıtımçı komisyon payı %10 civarındadır. Önceki yıllardaki tablolarda yerli yapımcı ve dağıtımcular öne çıkarken, yabancı şirketlerin piyasaya girmesiyle pazar payını kaybeden şirketler, kapanmaya ve iflas etmeye başlamıştır.

1941 yılında kurulan Özen Film 2008 yılında, 28 yıldan beri süren Fox'un dağıtım temsilciliğini kaybetmiştir. Temsilciliği alan Tiglon da 2015 yılında iflas etmiştir. Bu yerli şirketlerin yerini, Mars ve TME (The Moments Entertainment) adlı şirketler almıştır. Amerikan şirketleri UIP-WB yabancı sermaye girişinde ve seyircide önlerde yer alarak, gelirlerin Hollywood'a gitmesini sağlamaktadır.

Dağıtımçı tekelinin yanı sıra salon tekeli de söz konusudur. Düşük bütçeli bağımsız filmlere yer kalmamaktadır. Daha küçük salonlarla kısa süreli gösterimlere maruz kalmaktadırlar. Bu bağlamda, ilk filmi çeken Kaan Müjdecı "Sivas" filmini gösterime sokmak için Mars Group'a götürür, red cevabı alınca filmi M3 alır ve Başka Sinema kapsamındaki 44 salonda 21 bin seyirciye ulaştırır. Yönetmen yaşadığı deneyimlerden yola çıkarak, "Kapalı Gişe: Türkiye'de Tekelleşen Film Dağıtımı" adlı belgeseli çekmiştir (Zengin, 2017:138-143).

Yukarıda adı geçen belgesel 2016 yılında İstanbul Film Festivali'nde gösterilmiş ve ilgi görmüştür. Yapımcılığını Kaan Müjde, yönetmenliğini Şenay Aydemir, Evrim Kaya ve Fırat Yücel üstlenmiştir. Türkiye'de tekelleşen film dağıtımı ve sebep olduğu sorunları ele alan film, mizahi bir dille, çok sayıda grafik ve dijital animasyonla sektördeki belli başlı yönetmenlerin ve yapımcıların görüşlerine yer vermektedir. Daha sonra Beyoğlu sinemasında gösterilen film, Türkiye'de çok sayıda mecrada gösterilmiştir (Kapalı Gişe, 2016).

Belgeseldeki yapımcı ve yönetmenler, Türkiye'de sadece festivallere giden ama aynı filmleri gösterimde seyretmeyen bir kitle olduğuna vurgu yapmaktadır. Belgeselde değinilen konular ve Kaan Müjdecinin yaşadığı deneyimler, Metin Erksan'ın Berlin Film Festivalinde Altın Ayı ödülü aldıktan sonra, "Sevmek Zamanı" filmini gösterime sokamamasıyla benzerlikler göstermektedir.

Esasında Türkiye'de sinema bu kadar popülerken, onlarca sinema okulu yüzlerce sinema hocası, binlerce sinema öğrencisi ve mezunu varken bağımsız filmlerin izlenmemesi incelenmesi gereken sosyolojik bir durumdur. Aynı sıkıntı sinema kitaplarında da söz konusudur. Sinema kitapları az sayıda basılmakta, nadir olarak 2.baskıya ulaşmaktadır. Sinema dergileri okunmamakta ve kapanmaktadır. Akademik yazılar az okunan hakemli dergilerde kalmakta, sinema yazıları internette kaybolmaktadır. Bu verilerle Türkiye'de sinema kültürünün zayıf temeller üzerinde durduğu iddia edilebilir.

Barış Saydam düzenli olarak Türk sineması üzerine inceleme yazıları yazmaktadır. Saydam, Türk sinemasının 90'lardan beri sıklıkla örnekleri görülen bireysel yabancılaşma, iletişimsizlik, yalnızlık ve nihilizm temalı filmlerin 2014/15 sezonunda da devam ettiğini ifade etmektedir. Yazara göre, Nuri Bilge Ceylan'ın "Kış Uykusu"nda, Kapadokya'da yaşayan entelektüel bir karakterin Türk Tiyatro Tarihi başlıklı kitabı yazarken yaşadığı sorgulama süreci, Emine Emel Balcı'nın bir tekstil atölyesinde ortacılık yapan genç bir kadının hikâyesini anlattığı ilk filmi "Nefesim Kesilene Kadar", Mahmut Fazıl Coşkun'un hayata tutunmaya çalışan bir müzisyeni merkezine aldığı "Yozgat Blues" ve Tayfun Pirselimoglu'nun hastane kantininde çalışan bir adamın iç dünyasını nüanslarıyla birlikte sunduğu "Ben O Değilim" filmleri, bağımsız sinemamızın ana damarlarından birinin öne çıkan yapımlarıdır.

Barış Saydam, adı geçen filmlerin 90'lardan beri süregelen karamsar, nihilist ve birey odaklı bakışı sürdürürken, başkarakterlerinin sorgulama süreçleri üzerinden kendilerine sinen ruh halini de seyirciye aktarmayı amaçladığını ifade etmektedir. Bu bağlamda, "Kış Uykusu"nda Aydın karakteri üzerinden bir ülkedeki toplumsal katmanları, "Nefesim Kesilene Kadar"da Serap'ın yaşadıkları aracılığıyla toplumda kadın olarak ayakta kalmanın zorluğunu, "Yozgat Blues"da Yozgat'la İstanbul'un, merkezle taşranın aynılaşmasını ve neoliberal politikaların yol açtığı çözülme, "Ben O Değilim"de ise iletişimsizliğin ve yabancılaşmanın modern toplumda bireylerin ne kadar derinine işlediğini gözlemlemek mümkündür. Saydam, bu örneklerin bir yandan 90'lardaki Türk filmlerinin genel karakteristiklerini üzerlerinde taşıdıklarını, diğer yandan ise ülkenin politik, siyasi ve ekonomik iklimiyle daha yakından bir ilişki kurduklarını öne sürmektedir. Yazara göre, 90'ların apolitik olmakla suçlanan birey odaklı, "sıkıcı festival filmlerinin" politikleşmeye başladığının da işaretleridir (Saydam, 2015).

2016 YILINDA TÜRK SİNEMASI

Deniz Yavuz, Antrakt Sinema Gazetesi'nde 2016 yılını değerlendirirken seyirci sayılarına ve gişe hasılatlarına dair analizler yapmaktadır. Yıl içinde 367 film gösterime girmiş ve 58.2 milyon adet bilet satışı gerçekleşmiştir. Satıştan elde edilen 691.7 milyon TL'lik hasılatın %51'i Türk yapımları tarafından elde edilmiştir. Yerli filmlerin toplam bilet satış adedi 31.1 milyon adet olurken Türk filmlerinin genel bilet satışı üzerinde son dört yılda yabancı filmlere oranla üstünlüğü sürmektedir. On yılı aşkın bir süredir 30 milyon bilet satışını geçen yıllık toplamların ortalama %50'sini gişede en çok bilet satışı gerçekleştiren filmlerin ilk 15 sırasını oluşturan filmler sağlamaktadır. 2016 yılında ilk defa, Kültür ve Turizm Bakanlığı desteğiyle çekilip vizyona çıkan bir film takvim yılını zirvede tamamlamıştır (Dağ 2). 2016'nın bakanlık destekli filmler yıl içinde 49 milyona yakın hasılat ve 4.3 milyon bilet satışı elde etmiştir. 2016'da en çok bilet satışı gerçekleştiren film dağıtımıcısı Mars olurken bilet satışından elde edilen hasılatla lider UIP Turkey zirvede yer almıştır. Üç dağıtımçı 10 milyon bilet satışı sınırını aşmayı başarırken TME, Pinema, Chantier Film ve Bir Film ise bir milyon satış sınırını aşmıştır (Yavuz, 2017).

Tablo 14. 2016 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Dağ 2*	Dram, Savaş	Çağlar Arts, Insignia	CGV Mars	3.6 milyon*	40.6 milyon*
2.Kardeşim Benim	Komedi, Dram	BRK's Production, TAFF	CGV Mars	2.07 milyon	23.1 milyon
3. Dedemin Fişi	Komedi	BKM	UIP	2.01 milyon	22.9 milyon
4. Osman Pazarlama	Komedi	Çamaşırhane Film	WB	1.98 milyon	22.7 milyon
5. Görümce	Komedi	BKM	CGV Mars	1.62 milyon	18.8 milyon
6.Batman v Superman: Adaletin Şafağı	Fantastik, Aksiyon	WB	WB	1.46 milyon	19.4 milyon
7. Kolpaçino 3.Devre	Komedi	DD Yapım	UIP	1.42 milyon	16.4 milyon
8. İkimizin Yerine	Aşk, Dram	TAFF	UIP	1.37 milyon	15.5 milyon
9. Kocan Kadar Konuş: Diriliş	Komedi	BKM	UIP	1.33 milyon	15.9 milyon
10.Çakallarla Dans 4	Komedi	SugarWorkz, TAFF	UIP	1.31 milyon	14.7 milyon

Tablo 15. 2016 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat
1.Dağ 2	Dram, Savaş	Çağlar Arts, Insignia	CGV Mars	2.8 milyon	31.8 milyon
2.Kardeşim Benim	Komedi, Dram	BRK's Production, TAFF	CGV Mars	2.07 milyon	23.1 milyon
3. Dedemin Fişi	Komedi	BKM	UIP	2.01 milyon	22.9 milyon
4. Osman Pazarlama	Komedi	Çamaşırhane Film	WB	1.98 milyon	22.7 milyon
5. Görümce	Komedi	BKM	CGV Mars	1.62 milyon	18.8 milyon
6. Kolpaçino 3.Devre	Komedi	DD Yapım	UIP	1.42 milyon	16.4 milyon
7. İkimizin Yerine	Aşk, Dram	TAFF	UIP	1.37 milyon	15.5 milyon
8. Kocan Kadar Konuş: Diriliş	Komedi	BKM	UIP	1.33 milyon	15.9 milyon
9.Çakallarla Dans 4	Komedi	SugarWorkz, TAFF	UIP	1.31 milyon	14.7 milyon
10.Ekşi Elmalar	Komedi, Aşk Dram	BKM	CGV Mars	1.21 milyon	13.9 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2016/tum-filmler>

* Dağ 2'nin 2017 yılındaki seyirci ve hasılat rakamları da eklenmiştir

2016 yılının en çok izlenen filmleri incelendiğinde ilk sıradaki filmin son yıllardan farklı olarak bir dram ve savaş filmi (Dağ 2) olması dikkat çekmektedir. İlk 10 filmde 8'i komedi türündedir. Böylece son dönem Türk sinemasında iş yapan filmlerinin komedi filmleri olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapımcı şirketler arasında, BKM 4 filmle öne çıkarken onu TAFF 3 filmle takip etmektedir. Devam filmlerinin de olduğu bu yılda, CGV Mars dağıttığı 4 filmle pazar payını arttırmıştır. Geri kalan 6 film de Hollywood şirketlerince dağıtılmıştır. Sadece bir Hollywood filmi (Batman v Superman: Adaletin Şafağı) ilk 10'luk listeye girebilmiştir. İKSV 2016 Türk Sineması raporunda "Dağ 2" filminin gişe başarısına vurgu yapıldıktan sonra, en fazla izlenen ilk dokuz yerli filmin izleyici sayısının toplam yerli film

izleyicisinin %57'sini oluşturduğuna dikkat çekilmektedir 2002 yılında sadece 9 yerli film vizyona girmişken, 2016 yılında bu sayı 135'e ulaşmıştır. Raporda, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verdiği desteklerin yerli yapımlar için ulusal düzeyde var olan tek yapım destek mekanizması iken, Anadolu Kültür ve İstanbul Uluslararası Bağımsız Filmler Festivali ortaklığıyla kurulan Yeni Film Fonu'nun da 2016 yılından itibaren filmlere destek vermeye başladığını belirtmektedir (İKSV, 2017).

Resim 9: Koca Dünya (2016)



İKSV Raporunda bahsi geçen Yeni Film Fonu, Anadolu Kültür ve !F İstanbul Bağımsız Filmler Festivali ortaklığıyla 2015 yılında kurulmuştur. Fonun internet sitesinde, Anadolu Kültür tarafından yürütüldüğü, 2018 yılı ana destekçisinin Açık Toplum Vakfı, destekçilerinin de Atlas Post Production, ABD Büyükelçiliği ve Fransa Büyükelçiliği olduğu belirtilmektedir. Siteye bakıldığında 2018 yılı sonuna kadar bilgilerin olduğu ve artık güncellenmediği dikkat çekmektedir (Yeni Film Fonu, 2018).

2016 Yurtdışı Başarıları

- Albüm (Mehmet Can Mertoğlu), Cannes Film Festivali Eleştirmenlerin Haftası – Yenilikçilik Ödülü, Saraybosna Film Festivali – En İyi Film;
- Koca Dünya (Reha Erdem), Venedik Film Festivali Yeni Ufuklar – Jüri Özel Ödülü;
- Kalandar Soğuğu (Mustafa Kara), Asya Pasifik Film Ödüülleri – En İyi Film;
- Rüzgârda Salınan Nilüfer (Seren Yüce), Montreal Film Festivali – En İyi Senaryo (iksv.org)

Türk Sineması üzerine çalışmalar yapan Rıdvan Şentürk ve Ala Sivas, 2011-2015 yılları arası Türk sinemasını ele alırken arthouse sinemaya da değinmektedirler. Yazarlara göre arthouse tarzı filmlerin sayısının düşük olmasının çeşitli sebepleri vardır. Bunlardan başlıcaları; ticari olmadıkları ve yeterince destek bulamadıkları için yapımcıların bu alana yönelmemesidir. Bu bağlamda destek fonlarının çeşitlendirilmesi ve arthouse tarzı filmlere yönelebilecek güçlü yapımcı firmaların ortaya çıkması gerekmektedir. Şentürk ve Sivas'a göre, aynı kaygı ticari filmler için de söz konusudur ve destek imkânlarının azlığı dolayısıyla, güçlü firma sayısı yeterli olmamakta, daha çok küçük yapımcı firmalar belirli sürelerle sektöre girmekte ve genellikle iflas ederek çıkmaktadır. Diğer yandan yapım şirketleri ancak uluslararası ortak yapımlar veya festival amaçlı arthouse tarzı filmler söz konusu olduğunda, dizi sektörünün dışından gelen müracatları değerlendirmektedirler. Dolayısıyla, büyük yapımcı firmalar çekmeyi düşündükleri filmin sadece ne derece

gişe başarısı sağlayıp sağlamayacağını değil, aynı zamanda hangi yayın kanalına uygun olup-olmadığını da değerlendirmektedirler (Şentürk, Sivas, 2017:46).

Şentürk ve Sivas, Türk sinema filmlerinin, televizyon dizileri gibi ihracat başarısı gösterememesinin sebeplerine de değinmektedir. Yazarlara göre; Türkiye Doğu-Batı arasında sıkışmış, daha çok melez ve taklide dayalı bir kültürel kimliğin dışına çıkmış bir varlık iddiasına ve gelecek tasavvuruna kavuşmamıştır. Bununla birlikte, Türk sinema filmlerinin ihracat imkânları harita üzerinden değerlendirildiğinde ilk akla gelen, dizi ihracatının yapıldığı Türkiye'nin güneyindeki Arap ülkeleridir. Yazarlar bu ülke halklarının pek sinema kültürüne sahip olmamaları, daha çok televizyona odaklanmalarının film ihracatının önünde önemli bir engel teşkil ettiğini öne sürmektedirler. Diğer coğrafyalarda ise ekonomik açıdan az gelişmişlik ve sinema kültürü açısından gelişmemişlik söz konusudur. Ayrıca, Türk sinema sektörünün birçok yerdeki tanıtım ve pazarlama organizasyonu eksikliği ve ihracat fonu desteklerinin olmamasının söz konusu potansiyelin değerlendirilememesine yol açmaktadır (Şentürk, Sivas, 2017:92).

Aslında Ticaret Bakanlığı'nın Devlet Yardımları Rehberi incelendiğinde, Hizmet Sektöründeki destekler dikkat çekmektedir. Rehberde çok çeşitli açılardan destekler söz konusudur. Desteklere ait rapor incelendiğinde daha çok dizilerin destek programlarından yararlandığı ortaya çıkmaktadır (Ticaret Bakanlığı, 2019).

Şentürk ve Sivas, Türk sinemasının ağırlıklı olarak Hollywood sinemasını taklit bağlamında ithal ettiği yapısal ve biçimsel yaklaşımları yerli içeriklere uygulamaya çalıştığını belirtmektedir. Bununla birlikte televizyon dizisi estetiğine bir yöneliş de söz konusudur. Türk sinema filmlerinin önemli bir kısmı televizyon dizilerinden gelen oyuncularla çevrilen komedi ve (melo)dramlardan oluştuğunu belirten yazarlar, farklı anlatım yapıları ve bunların alt türlerinin neredeyse hiç denenmediğini de eklemektedirler. Bu tür yaklaşımlar yurt dışında bulunan, özellikle Avrupa'daki estetik beklentileri farklı seyirciye hitap etmemektedir. Yazarlar, bazı dizi yapımcılarının, kanalların ve anlaşmalı distribütörlerin, Türk dizilerini söz konusu coğrafyada pazarlarken, sundukları paketlerin içine bölgede meşhur olan yıldız oyuncuların rol aldığı sinema filmi örnekleri de sunarak, süreli televizyon yayın haklarını satabildiklerini ifade etmektedirler. Böylece, Türk sinema filmleri, küçük oranlarda da olsa, yurt dışındaki televizyon izleyicisine ulaşabilmektedir. Uluslararası ödüllü Türk filmleri yurtdışında, özellikle de

Avrupa'da sınırlı sayıda salonlarda gösterime girmekte ancak bu durum kayda değer bir ihracat potansiyeli oluşturmamaktadır. Şentürk ve Sivas, daha önce de vurguladıkları üzere tanıtım ve pazarlama zaafiyetine değinirken, televizyon dizileri için harcanan emek ve mesainin sinema filmleri için de harcanması gerektiğini ifade etmektedirler (Şentürk, Sivas, 2016:94).

2011-2015 yılları arasındaki Türk sinema filmlerini inceleyen akademisyenler, 62 gişe başarısı elde etmiş ticari filmin, 44 ayrı yönetmen tarafından yönetildiğini saptamıştır. Söz konusu 44 yönetmenin arasında ilk filmi yapan 5 yönetmen bulunmaktadır. Ayrıca 44 yönetmenin arasında sadece 2 kadın yönetmen bulunmaktadır. 2011-2015 döneminde etkin olan söz konusu 44 yönetmenin 18'ini ilk filmlerinden itibaren sinema, 26'sını ise televizyon dizisi alanından sinemaya yönelmiş film yönetmenleri teşkil etmektedir. Sinema filmi alanında etkin olan yönetmenlerin %59'luk oranda önemli bir kısmının televizyon dizi filmi yönetmenliğinden geliyor olması, son dönemdeki sinema filmlerinin TV-dizi filmi formatının etkisi altına girmesini açıklamaktadır. Nitekim dizi sektöründe başarılı veya başarısız yapım şirketleri, sektörün yıldız oyuncularının oynayacağı sinema filmleriyle, aynı zamanda dizi izleyen sinema seyircisine ulaşabileceğini ve gişe başarısı yakalayabileceğini düşünerek sinema sektörüne girmektedirler. Yazarlar, bu bağlamda, 62 ticari sinema filminin % 40'lık kısmında dizi oyuncularının, % 10'luk kısmında tiyatro kökenli dizi oyuncularının ve % 22'lik kısmında da dizi ve sinema oyuncularının birlikte rol aldıklarını saptamışlardır (Şentürk, Sivas, 2016:99-101).

Özen Film'de uzun yıllar görev alan Nizam Eren 2016 yılında seyircilere dair araştırma ve görüşlerini paylaşırken sinemaya gidenlerini yarısının erkek yarısının da kadın olduğunu ifade etmektedir. Seyircilerin yüzde 52'si 15-29 yaş arasındadır. Çoğunluğu evli olan seyircinin yüzde 35'i ise bekârdır. Yüzde 80'i lise öğrencisi veya lise mezunudur. Yüzde 4'lük kesim ise yüksek lisans ve doktora yapmıştır. Sinema izleyicisinin yüzde 85'i her gün internete girmekte ve sosyal medyayı takip etmektedir. Seyirciler seanslar ve filmle ilgili bilgilere artık akıllı telefon uygulamalarından rahatlıkla ulaşabilmektedir. Sinemasever kitlenin yüzde 75'i planlayarak ve film seçerek sinemaya gitmektedir. Seyircinin yüzde 85'i sinemaya arkadaşı, sevgilisi, annesi, kardeşi ile gitmeyi tercih etmektedir. En çok aksiyon, macera ve komedi filmleri tercih edilmektedir. Kadınlar ise daha çok

dram ve romantik filmleri tercih etmektedir. Nizam Eren, filmine reklam bütçesi ayıranların, izleyicinin film seçerken nelerden etkilendiğini bilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Araştırmalar, reklamverenlerin yüzde 75'inin bu konuyla ilgilenmediğini göstermektedir. Bu bağlamda film seçiminde; konu, kadro, yönetmen ve fragmanlar daha çok etkili olmaktadır. Eren, yılda 400'ün üstünde yerli-yabancı filmin gösterime girdiği, 60 milyon biletin kesildiği Türkiye'de tahminen 6 milyon kişinin film izlediğini belirtmektedir (Nizam Eren, 2016).

Dağtaş, Aydın ve Yılmaz, 2016 yılındaki Türk sinemasını ele aldıkları makalelerinde, en çok iş yapan filmlerin, izleyicilerin tercihleri, izleyicisini bir düşün yolculuğuna çıkarmaktan öte eğlendirmeyi ya da duygusal olarak sarsmayı amaçlayan, giriş, gelişme ve sonuca dayalı yapılarıyla izleyici tarafından kolaylıkla anlaşılabilen ve tüketilebilen ve izleyicisini belirli ölçüde doyuma ulaştıran ticari/popüler film ürünleri olduklarını öne sürmektedirler. En çok izlenen yerli yapımların türleri, elde ettikleri gişe hasılatı ve sinemaya çektikleri izleyicilerin sayısı gibi öncüller bu savı desteklemektedir. Komedi, aşk, dram gibi türlerin tüketilmeye uygun genel geçer yapıları da izleyiciler tarafından tercih edilmelerinde önemli bir kıstastır. Yazarlar, bu türlerin Türkiye'deki izleyicilerin film izleme tercihleri ve deneyimleriyle örtüştüğü yorumunu yapmaktadırlar (Dağtaş, Aydın, Yılmaz, 2018: 212).

Yazarlar, 2016 yılında üretilen ve gösterime giren 356 filminden 135'i Türkiye yapımı ve 221'i ise yabancı film olduğu verisinden yola çıkarak Türkiye'de yabancı filmlerin sayısal olarak Türk filmleri karşısında üstünlüğü söz konusu olsa da Türk filmlerinin seyirci sayısı ve gişe gelirlerinin bu üstünlüğü tersine çevirdiğini söylemek mümkündür. Türkiye'de sinema endüstrisindeki tekelleşme eğilimi ise büyük oranda dağıtım ve gösterim sektöründe görülmektedir. 1980'lerde uygulanmaya başlanan neo-liberal politikalar ve küreselleşme süreciyle birlikte Türkiye film pazarı, dünya sinema pazarının bütünleşik bir parçası hâline gelmiş ve bu pazar, küresel Amerikan şirketleri tarafından kontrol edilmeye başlamıştır. Özellikle 1980'lerin sonunda Türkiye pazarına giren Amerikan film dağıtım şirketlerinin (Warner Bros., UIP, 20th Century Fox vb.) egemenliği günümüzde de varlığını ve etkisini sürdürmektedir. 2016 yılı verilerine göre, Türkiye'de filmlerin dağıtımından elde edilen gelirler Mars, UIP ve Warner Bros. olmak üzere üç dağıtım şirketi tarafından paylaşılmıştır. Dağıtım sektörünün yüzde 76,19'una

hâkim olan üç şirketin dağıtımını yaptıkları filmlerin gişe gelirlerinden aldıkları paylar ise UIP'nin yüzde 29,75, Mars Dağıtım'ın yüzde 28,30 ve Warner Bros.'un yüzde 18,14 oranındadır (Dağtaş, Aydın, Yılmaz, 2018:214).

Türkiye sinema piyasasında son yıllarda seyirci sayısı ve gişe gelirleri açısından Türk filmlerinin yabancı filmlerin önüne geçmesi, Dağtaş, Aydın, Yılmaz'a göre dünyada ve Türkiye'de Hollywood sinemasının egemenliğinin ortadan kalktığı anlamına gelmemektedir. Türkiye'de kâr etme öncelikli bir sinema anlayışı hâkimdir. Diğer yandan, ticari kaygı taşımayan bağımsız filmlerin dağıtım ve gösterim hakları kısıtlanmış ve eşit olmayan koşullarda rekabet etmek zorunda bırakılmışlardır. Yazarlar bununla birlikte, izleyicilere/tüketicilere sunulan kültürel ürünler/filmler nicelik olarak fazla olsa da içeriklere bakıldığında, çok fazla çeşitlilik sunulmadığı, aynı tür ve konular etrafında biçimlendirilerek izleyicilere seçenek hakkı tanınmadığını ifade etmektedirler (Dağtaş, Aydın, Yılmaz, 2018:214-215).

2016 Sinema Ödülleri

35. İstanbul Film Festivali (5-16 Nisan 2016)

- Altın Lale En İyi Film: Ahu Öztürk (Toz Bezi)
- En İyi Yönetmen: Mustafa Kara (Kalandar Soğuğu)
- En İyi Kadın Oyuncu: Asiye Dinçsoy (Toz Bezi)
- En İyi Erkek Oyuncu: Haydar Şişman (Kalandar Soğuğu)
- En İyi Senaryo: Ahu Öztürk (Toz Bezi)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Cevahir Şahin ve Kürşat Üresin (Kalandar Soğuğu)
- En İyi Kurgu: Mustafa Kara, Umut Sakallıoğlu, Ali Aga ve Serhat Solmaz(Kalandar Soğuğu)
- En İyi Özgün Müzik: Doğan Duru (Tarla)

Festivalde Groupama sponsorluğunda “Türk Klasikleri Yeniden” programı kapsamında Zeki Ökten’in “Sürü” (1978) adlı filminin yenilenmiş kopyasının gösterimi gerçekleştirilmiştir.

53. Antalya Altın Portakal Film Festivali (16-23 Ekim 2016)

- En İyi Film: Mavi Bisiklet (Ümit Köreken)
- En İyi Yönetmen: Ümit Köreken (Mavi Bisiklet)
- En İyi Müzik: Burak Korucu (Babamın Kanatları)
- En İyi Senaryo: Ümit Köreken (Mavi Bisiklet)
- En İyi Kadın Oyuncu: Ecem Uzun (Tereddüt)
- En İyi Erkek Oyuncu: Menderes Samancılar (Babamın Kanatları)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Vedat Özdemir (Rauf)
- En İyi Kurgu: Ali Aga (Genç Pehlivanlar)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Devrim Ömer Ünal (Rauf)

23. Uluslararası Adana Film Festivali (23-29 Eylül 2016)

- En İyi Film: Abluka (Emin Alper)
- En İyi Yönetmen: Tolga Karaçelik (Sarmaşık)
- En İyi Senaryo: Senem Tüzen (Ana Yurdu)
- En İyi Kadın Oyuncu: Nihal Koldaş (Ana Yurdu)
- En İyi Erkek Oyuncu Nadir Sarıbacak (Sarmaşık)
- En İyi Müzik: Demircan Demir (Kasap Havası)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Vedat Özdemir (Ana Yurdu) – Türksoy Gölebeyi (Kar Korsanları)
- En İyi Sanat Yönetmeni: İsmail Durmaz (Abluka)
- En İyi Kurgu: Osman Bayraktaroğlu (Abluka)

Yıllardır Altın Koza adıyla düzenlenen festival, 2016 yılından beri Uluslararası Adana Film Festivali olarak düzenlenmeye başlamıştır. Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Hüseyin Sözlü, 2015 yılında verdiği demeçte, dünyanın her yerinde film festivallerinin yapıldığı şehirle ilgili anıldığını, bu yüzden festivalin adının Adana Film Festivali olarak değiştirilmesi gerektiğini düşündükleri için ad değişikliğine gidileceğini ifade etmiştir (Altın Koza, 2015).

Sinema Gündemi

İKSV (İstanbul Kültür Sanat Vakfı) çağın koşullarına uygun olarak arşivini dijitale taşımaya başlamış ve festival kataloglarının bir kısmını resmi internet sitesinde açık erişime açmıştır. 2016 yılına ait e-katalogda Festival Direktörü Azize Tan'ın yerine Kerem Ayan'ın aynı göreve getirildiği görülmektedir. Kerem Ayan 35. yılda artık bazı değişiklikler yapmanın zamanının geldiğini fark ettiklerini ve bu bağlamda Ulusal Kısa Film yarışmasını programa aldıklarını ifade etmektedir. Ayan, bu yarışmayla Türkiye sinemasını, yeni sinemacıları desteklemeyi hedeflediklerini belirtmektedir (Ayan, 2016:16).

Köprüde Buluşmalar etkinliği devam ederken, Yapım aşamaları atölyesi, sinema dersleri ve paneller gibi yan etkinliklerde düzenlenmiştir. Bu panellerde; Sanal gerçeklik, 360 derece film, Fongogo kitlesel fonlama, film pazarlaması ve sosyal medya stratejisi gibi konular ele alınmıştır. Yapım Aşamaları Atölyesi, Türkiye'den post-produksiyonuna devam edilen uzun metraj filmleri ve belgeselleri desteklemek amacıyla bu yıl beşinci kez düzenlenmiş ve çeşitli ödüller dağıtılmıştır. Anadolu Efes Ödülü; Köprüde Buluşmalar destekçisi Anadolu Efes tarafından bu yıl üçüncü kez verilen ödül, filmin tanıtımı için 30.000 TL tutarında nakit destek sağlamaktadır. Digiflame Ödülü; bu yıl ilk defa verilecek olan ödül, filmin renk düzenleme ve online kurgu işlemlerini kapsamaktadır. Başka Sinema Ödülü; bu yıl ikinci kez verilecek olan ödül, tamamlanmasının ardından filme Başka Sinema salonlarında VPF (sanal baskı) bedelinden muaf gösterim hakkı sunmaktadır.

Sanal Gerçeklik ve 360 derece film yapımı üzerine düzenlenen atölyede Eitelsonnenschein Film Production'dan Arne Ludwig, Türkiye'nin ilk 360 derece oyun ve video içeriği üreten Gamester şirketinden Turhan Yiğitbaş, 360 derece video deneyimi sunan uygulama Timelooper'ın kurucusu ve içerik üreticisi Alper

Özyurtlu ve bu içeriklerin prodüksiyonunu üstlenen yapımcı Müge Özen'in (AC Film) katılımıyla sanal gerçeklik dünyasının ana akım medyaya girişi ve gelecekte sinema algısını nasıl etkileyeceği hakkında konuşulmuştur (İKSV e-katalog, 2016: 295).

Sinema yazarı Barış Saydam 2016 yılındaki bağımsız sinemanın durumunu ele alırken yönetmenlere ve festivallere yoğunlaşmaktadır. Saydam, Türk sinemasındaki finansman sorunlarını yönetmenler açısından ele alırken yaşanan zorluklara da dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, yönetmenler bir şekilde projelerini kabul ettirip filmlerine belirli oranda devlet desteği sağladıktan sonra, bütçelerini tamamlamak için festival fonlarında yeni bir arayışına girmektedirler. Diğer aşamada ise, Eurimages, festival fonları ve diğer benzeri arayışlarla bütçe denkleştirilip film tamamlanmaktadır. Sonrasında da yönetmen gösterim ve para ödülleri için festivallere başvuru sürecini yürütmeye başlamaktadır. Bu süreç ikinci ya da diğer filme başlayabilmek adına hayati önem taşımaktadır. Bunun için de filmin ödül kazanması gerekmektedir. Aksi takdirde diğer filme geçişte sıkıntılar yaşanmakta ve süreç giderek uzamaktadır. Bu nedenlerle film festivalleri sadece seyircilerle filmleri buluşturan ortak mekân olma özelliğinden çıkmakta, filmlerin ve yönetmenlerin hayatlarını sürdürmeleri için zorunlu kaldıkları bir çeşit ayakta kalma mücadelesinin yaşandığı platformlara dönüşmektedir (Saydam, 2017).

Saydam, bağımsız sinemada gösterilen filmlerin, içerik olarak toplumsal meselelere yer veren, çocuk karakterler üzerinden sert bir politik iklimi naifleştirmeye çabalayan, kadının toplumdaki konumunu sorgulayan filmlerin sayısının arttığını ifade etmektedir. Yazar, bu filmlerin çoğunluğunun 1990'lardan beri sinemamızda süregelen minimalist film yapma pratiklerini devam ettiren, herhangi bir açılım ya da gelişim kaydedemeyen yapımlar olduğunu öne sürmektedir. Saydam, filmlerin içerikleri üzerine düşünen yönetmenlerin biçimleri için aynı hassasiyeti taşımadığını, çoğu zaman işleyen mevcut sistem içerisinde kabul görece ürünler ortaya çıkarttıklarını iddia etmektedir. Bu bağlamda, filmler her zaman çok asil hedeflerle, büyük sözler söylemek için ya da doğrudan bir mesaj vermek adına çekilmese de, çekim sürecinde bir amaç taşıması, bir seyirci grubunu hedeflemesi beklenmektedir (Saydam, 2017).

2016 yılında "Sinematek Yaşıyor" başlığı altında İstanbul'da çeşitli müze ve merkezlerde düzenlenmek üzere 50 filmlik bir seçki gündeme gelmiştir. 1965'te

kurulan ve 12 Eylül 1980 darbesiyle kapatılan Sinemateki'in kurucularından biri olan Jak Şalom önderliğinde, Onat Kutlar anısına düzenlenen Sinematek Yaşıyor! kapsamında 50. Yılda, 50 film, 50 sunum programı hazırlanmıştır. Pera Müzesi'nin yanı sıra Caddebostan Kültür Merkezi ve Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi mekânlarında gösterime giren filmler; Genco Erkal, Doç. Dr. Okan Ormanlı, Prof. Dr. Feride Çiçekođlu, Fırat Yücel, Haydar Ergülen, Prof. Dr. Ođuz Makal, Prof. Dr. Zafer Toprak, Ece Temelkuran, Fúruzan, Doç. Dr. Ahmet Kuyaş ve Özcan Alper vd. tarafından sunulmuştur (Pera Film, 2016).

2017 YILINDA TÜRK SİNEMASI

Deniz Yavuz 2017 vizyon raporuna değinirken yıl içinde 871 milyon TL'lik toplam bilet satışı hasılatına ulaşıldığını, bu hasılatın da 472 milyon TL'den fazlasının Türkiye yapımı filmler tarafından gerçekleştirildiğini ifade etmektedir. 2017'de 391 yerli - yabancı sinema filmi vizyon görmüş oldu. Bu toplam iki binli yılların en yüksek ikinci seviyesidir. 391 sinema filminin 148 tanesi Türkiye yapımı olarak kayda geçerken iki yıldır 138 filmi vizyona çıkartan Türkiye, ulaştığı bu 148 toplamı ile 2017'nin -1990 yılından bugüne-'en çok yerli filmin gösterime girdiği yıl' olmasını sağlamıştır. Geçtiğimiz günlerde tamamlanan yılda 160 yerli film yapılırken, bu filmlerden 12'si vizyona girmemiştir (Yavuz, 2017).

Tablo 16. 2017 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Sevirci say.	Hasılat (TL)
1.Recep İvedik 5	Komedi	Çamaşırhane Film	CGV Mars	7.4 milyon	85.9 milyon
2.Ayla	Dram	Dijital Yapım Evi	CGV Mars	5.2 milyon	62.8 milyon
3.Aile Arasında	Komedi	BKM	CGV Mars	3.3 milyon	43.4 milyon
4. Çalgı Çengi İkimiz	Komedi	TR 40 33 Productions	Pinema	2.79 milyon	32.5 milyon
5.Hızlı ve Öfkeli 8	Aksiyon	Universal	UIP	2.6 milyon	31.7 milyon
6.Yol Arkadaşım	Komedi	BKM	CGV Mars	1.96 milyon	21.8 milyon
7.Olanlar Oldu	Komedi	BKM	CGV Mars	1.8 milyon	21.3 milyon
8.Karayip Korsanları: Salazarın İntikamı	Macera	Walt Disney	UIP	1.5 milyon	19.8 milyon
9.Moana	Macera, Animasyon	Walt Disney	UIP	1.3 milyon	16.6 milyon
10.Kolonya Cumhuriyeti	Komedi	BKM	CGV Mars	1.1 milyon	12.8 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2017/tum-filmler>

Tablo 17. 2017 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Sevirci say.	Hasılat (TL)
1.Recep İvedik 5	Komedi	Çamaşırhane Film	CGV Mars	7.4 milyon	85.9 milyon
2.Ayla	Dram	Dijital Yapım Evi	CGV Mars	5.2 milyon	62.8 milyon
3.Aile Arasında	Komedi	BKM	CGV Mars	3.3 milyon	43.4 milyon
4. Çalgı Çengi İkimiz	Komedi	TR 40 33 Productions	Pinema	2.79 milyon	32.5 milyon
5.Yol Arkadaşım	Komedi	BKM	CGV Mars	1.96 milyon	21.8 milyon
6.Olanlar Oldu	Komedi	BKM	CGV Mars	1.8 milyon	21.3 milyon
7.Kolonya Cumhuriyeti	Komedi	BKM	CGV Mars	1.1 milyon	12.8 milyon
8.Tatlım Tatlım	Komedi	BKM	CGV Mars	726 bin	8.7 milyon
9.Maide'nin Altın Günü	Komedi	TAFF	UIP	666 bin	8 milyon
10.Vezir Parmağı	Komedi, Dram	Boyut Film	Pinema	663 bin	7.8 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2017/tum-filmler>

Resim 10: Recep İvedik 5 (2017)



2017 yılı raporunda ilk 10'da komedi filmleri öne çıkmaktadır. 9 film komedi türündedir ve 5 tanesi BKM yapımıdır. CGV Mars dağıtım tekeline sahip olarak 7 filmi dağıtmıştır. Güney Kore şirketini, 2'si Türk (Pinema) ve ABD şirketi olan UIP bir filmle takip etmektedir.

Film San Vakfı yayınları olarak basılan “İstanbul'da Film Sektörünün Durum Analizi” örgütlenme başta olmak üzere süregiden sorunlara dair saptama ve önerilere yer verilmektedir. Rapora göre, film sektörünün örgütlenmesinde sorunlar yaşanmakta ve durum çıkartılan kanunlarda sıkıntılar ortaya çıkarmaktadır. Devlet bir kanun çıkartırken bir komisyon kurmakta, bu komisyon da ilgili sektörle iletişime geçerek çıkartılacak kanuna şekil vermeye çalışmaktadır. Ancak

bu komisyonlar film sektöründeki bu örgütlenme karmaşasından dolayı sektörde gerçek bir muhatap bulamamakta ve çıkan kanunlarda eksikler olmaktadır. Bu nedenle sektör paydaşlarının zaman kaybetmeden örgütlenme modellerini gözden geçirmeleri ve doğru örgütlenme modellerini geliştirmeleri gerekmektedir. Raporunda ayrıca film sektörünün önünün açılması adına telif haklarıyla ilgili yasal düzenlemelerin bir an önce yapılması gerektiği belirtilmektedir. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2004 yılında çıkardığı "Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun" çıkmadan önce yılda ancak 3-4 film çekilebilirken, bu kanunun çıktıktan sonra 2016 yılında toplam 160 proje desteklenmiş ve Bakanlık 30 milyon liraya yakın teşvik vermiştir. Bu rakamlar devletin sinema alanında yaptığı çalışmalara sektörün olumlu cevap verdiğini ve bu sayede film sayısının arttığına göstergeleridir (Kanburoğlu, 2017:112-113).

Filmsan Vakfı raporunda özerk bir sinema kurumu gerekliliğine de vurgu yapılmaktadır. Özerk bir sinema kurumunun üstleneceği koordinasyon doğrultusunda, sinema kültür varlığının korunmasını sağlayacak arşiv çalışmaları, sektör araştırmaları gibi faaliyetler bu kurum tarafından planlanıp koordine edilebilir. Bu sinema kurumu hem T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile sektör arasında köprü kuracak hem de birbirleriyle ilişkileri oldukça zayıf olan meslek birlikleri, dernekler, vakıflar ve sendikalar arasında da belli bir koordinasyonun kurulmasına yardımcı olacaktır. Raporunda sinema platosu gerekliliğine de değinilmektedir. İstanbul'da tam teşekküllü bir plato yoktur. Dolayısıyla; Türk sinemasının dünya sineması ile rekabet edememesinin temel sebeplerinden birisi de gerçek anlamda bir film platosuna sahip olamamasıdır. Çünkü gerçek anlamda bir film platosunda o ülkenin önemli merkezleri ya da cazibe alanları birebir kopyalanarak tekrar inşa edilir ve filmler bu yeniden inşa edilmiş platolarda daha hızlı ve sağlıklı bir şekilde çekilir. İstanbul'da sektörün ihtiyacına dönük bir film platosu yapılmalıdır (Kanburoğlu, 2017:115-116).

Rıfat Becerikli 2008-2017 yılları Türk sinemasını popüler türler ve seyirci tercihleri bağlamında ele alırken üç popüler türe dikkat çekmektedir. Bunlar komedi, korku/gerilim ve dram türüdür. Komedi filmlerine, romantik komedi filmleri de dahil edilmiştir. Komedi filmleri son on yıl içinde seyirci sayısı bakımında en başarılı yapımlardır. Bu yıllar içinde komedi türü filmlerin sayısal olarak artış gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Becerikli, 2008 yılında komedi türünde

yirmi bir film gösterime girerken, 2017 yılında bu sayının yetmiş üçe yükseldiğini belirtmektedir. Bu dönem gösterime giren film sayılarına göre en popüler tür ise dramdır. Yazar, korku türünde ise son on yıl içinde film sayısının yaklaşık 8-9 kat artış gösterdiğini, bu bağlamda 2008 yılında Türk yapımı üç korku filmi bulunurken bu sayı 2015 yılında yirmi dörde, 2016 yılında yirmi sekize, 2017 yılında ise yirmi beşe yükselmiştir (Becerikli, 2018:280).

Rıfat Becerikli, Türkiye’de 2014 yılından itibaren yaygın olarak kullanılmaya başlayan Dijital Sinema Paketi’nin çalışma şeklini makale kapsamında ele almaktadır. Bu bağlamda, bir DCP’nin iki bölümünden biri yazılım dosyası diğeri ise her şeyi depolayan sabit sürücüdür. Bir DCP yüz binlerce küçük dosyadan oluşan bir koleksiyondur. Her dosya tüm filmin küçük bir parçasına sahiptir. Özel “talimat” dosyaları, her parçanın ne olduğunu ve filmi nasıl yeniden monte edeceğini açıklamaktadır. DCP’ler, sinema teçhizat ekipmanının büyük miktarlarda bilgiyi işlemesine izin vermektedir. Dijital Sinema Paketleri bir Blu-ray’dan 8 kat, bir DVD’den 27 kat daha fazla veriye sahiptir. Bu paketler, yasa dışı taramaları önlemek için güvenli şifrelemeyi de destekler. Şifrelenmiş DCP’ler “kilitlenir” ve kilidini açmak için özel bir “anahtar” olmadan oynatılamazlar. Bunlar Anahtar Teslim Mesajları (veya “KDM’ler”) olarak adlandırılır ve sadece belirli bir sinema projektörü ve belirli bir tarih ve saat için çalışacak şekilde programlanabilmektedir (Becerikli, 2018:284).

Rıfat Becerikli’nin 2008-2017 yılları arasını ele aldığı araştırmasında öne çıkan diğer bir unsur ise seri filmlerin devamında seyirci tercihinin öne çıkmasıdır. Son on yıl içinde seyirci sayısı bakımından ilk onda yer alan filmlerin yaklaşık % 30’u devam filmidir. Bilhassa Hollywood’da sıkça görülen bu durum, Türk sineması için gişe ve seyirci başarısını sağlayan faktörler arasına girmiştir (Becerikli, 2018:292).

2017 Sinema Ödülleri

36. İstanbul Film Festivali (5-15 Nisan 2017)

- Altın Lale En İyi Film: Sarı Sıcak (Fikret Reyhan)
- En İyi Yönetmen: Yeşim Ustaoglu (Tereddüt)
- En İyi Kadın Oyuncu: Ecem Uzun (Tereddüt)
- En İyi Erkek Oyuncu: Aytaç Uşun (Sarı Sıcak)
- En İyi Senaryo: Bülent Öztürk (Mavi Sessizlik)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Marton Miklauzic (Sarı Sıcak)
- En İyi Kurgu: Ömer Günüvar & Fikret Reyhan (Sarı Sıcak)
- En İyi Özgün Müzik: Tereddüt (Antoni Komasa-Lazarkiewicz)

54. Uluslararası Antalya Film Festivali (21-27 Ekim 2017)

2015'te festivalin belgesel ve kısa film yarışma bölümleri kaldırılmıştı. Sonrasında, Antalya Belediye Başkanı Menderes Türel, "Antalya'yı Cannes yapma" arzusuyla festivalin yapısını değiştirmeye başladı. Festivalin 1964 yılından bu yana taşıdığı Altın Portakal ismi kaldırıldı, ödül heykelciği değiştirildi. Son olarak 2017'de festivalin başından beri özünü oluşturan ulusal yarışma programdan kaldırıldı. Bu yaşananlar sinema camiasında yeni arayışları hızlandırdı. Film gösterimleri İstanbul'da Beyoğlu sinemasında, ödül töreni de Cahide adlı mekânda yapıldı.

- En İyi Film: Daha (Onur Saylak)
- En İyi Yönetmen: Onur Ünlü (Put Şeylere)
- En İyi Senaryo: Emre Yeksan, Ahmet Büke (Körfez)
- En İyi Erkek Oyuncu: Ahmet Mümtaz Taylan, Hayat Van Eck (Daha)
- En İyi Kadın Oyuncu: Hazar Ergüçlü (Kar)
- Siyad Ödülü: Mr. Gay Syria
- Yıldırım Önal Anı Ödülü: Ayşen Gruda

24. Uluslararası Adana Film Festivali (25 Eylül – 1 Ekim 2017)

- En İyi Film: Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok (Onur Ünlü)
- En İyi Yönetmen: Onur Ünlü (Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok)
- En İyi Senaryo: Pelin Esmer-Barış Bıçakçı (İşe Yarar Birşey)
- En İyi Kadın Oyuncu: Başak Köklükaya (İşe Yarar Birşey)
- En İyi Erkek Oyuncu: Fatih Arıtman (Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok)
- En İyi Müzik Ödülü: Mustafa Biber (Buğday)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Gökhan Tiryaki (İşe Yarar Birşey)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Naz Erayda (Buğday)
- En İyi Kurgu: Ayris Alptekin (Kar)

Sinema Gündemi

2017 yılında dijitalleşme ve sosyal medya giderek güçlenmekte, televizyon dizileri sinema filmleri de değişik mecralara taşınabilmektedir. Bu bağlamda İstanbul Film Festivali “Kaldır Kafanı” sloganıyla; cep telefonu, tablet ve dolayısıyla aşırı yeni medya kullanımını eleştiren bir yaklaşım sergiliyordu. Festival direktörü Kerem Ayan, katalog yazısında; “Şimdi, günlük koşuşturmacalardan, dertlerden, önünüzdeki bilgisayarlardan, cebinize her saniye gelen mesajlardan, kısa bir süre de olsa kaldırın kafanızı” ibarelerini kullanmaktadır (Ayan, 2017:16).

İstanbul Film Festivali’nde, Groupama destekleriyle “Türk Klasikleri Yeniden” başlığı altında Ömer Kavur’un “Anayurt Otel” adlı filmi gösterildi. Köprüde Buluşmalar kapsamında; Yapım Aşamaları Atölyesi ve Film Geliştirme Atölyeleri devam etti ve 10 uzun Türk filmine destek sağlandı. Yan etkinlikler bağlamında genel olarak; dağıtım ve yeni medya olanakları, web dizileri, fonlama ve film market gibi konular ele alınmıştır (İKSV 2017:275-276).

Seyirci Çalışmaları

Yeni medya etkisiyle sinema seyir alışkanlıkları değişmeye başlayınca çok sayıda akademik makale bu konuya eğilmiştir. Neslihan Göker sinema izleyicilerini

ele aldığı çalışmasında yeni medya teknolojilerine değinmektedir. Göker'e göre, tıpkı televizyonun ortaya çıkmasıyla belirginleşen seyirci profilinde olduğu gibi, günümüzde de yeni medya teknolojilerinin sinema-seyirci ilişkisinde önemli bir güce ve potansiyele sahip olduğu, bu potansiyelle birlikte sinema-seyirci ilişkisinin yeniden biçimlendiği görülmektedir. Bunun en bariz örneklerinden biri olarak, bireylerin filmlere çok daha kolay erişebilmesi, film izlemenin neredeyse maliyetsiz bir hale gelmesi, zaman ve mekân sınırlamalarının ortadan kalkması gösterilebilir.

Belirtilen değişiklikler çerçevesinde değerlendirildiğinde bile sinema ile seyirci arasındaki bağın yeni bir biçime kavuşmasının en temel nedenlerinden biri olarak yeni medya teknolojileri ön plana çıkmaktadır. Göker, günümüzde her ne kadar bireylerin sinemaya olan ilgisi devam etse de film izleme alışkanlıklarının sinema salonlarının dışına kaydığını ifade etmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında internetin belirleyici bir faktör olduğu görülmektedir. Buna karşılık izlenen filmlerin arkadaşlara tavsiye edilmesi davranışının oldukça yoğun olduğu ifade edilmelidir. Bu durum sosyal çevrede sinema hakkında paylaşımların ve tavsiyelerin yüksek olduğu izlenimi vermektedir. Film tercihlerinin şekillenmesinde ise sosyal çevre ve medya faktörlerinin belirleyici olduğu ifade edilmelidir. Özellikle internetin film tercihlerinde etkili bir faktör olduğu vurgulanması gereken konuların başında gelmektedir (Göker, 2017:454).

Göker, sinema seyircisinin film izleme alışkanlıklarına değindikten sonra film seçimi tercihlerine de dikkat çekmektedir. Yazara göre, sinemayı bir kaçış aracı olarak değerlendiren seyirci, komedi filmlerine daha çok rağbet gösterebilmektedir. Bu anlamda sinemanın sanatsal ve düşünsel boyutlarının ön planda olduğu yapımların beğeni yargılarının dışına çıktığı, popüler sinema izleyicisi için bir anlam taşımadığını ifade etmek kolaylaşmaktadır. Bu konuda belirleyici olan en önemli faktörlerin ise sinemaya ilgi ve eğitim düzeyi olduğu belirtilmelidir. Türkiye'deki sinema seyircisi açısından belirtilmesi gereken en önemli konulardan biri de sinemaya ilişkin beğenilerin yabancı filmler çerçevesinde ortaya çıkmasıdır. Göker'e göre, yabancı filmleri Türk filmlerinden daha çok tercih eden seyircinin bu tavrı Türk sinemasına bakış açısını belirlemesi açısından önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular Türk filmlerine olumsuz bir bakış açısıyla bakan bireylerin daha çok yabancı filmlere yöneldiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Türk sinema sektöründe sinema seyirci ilişkisi açısından, seyircinin yabancı filmleri tercih etmesi en önemli sorunlardan birini teşkil etmektedir (Göker, 2017: 454-455).

Dış Bağlantılar

Türk sineması kuruluşundan beri dış bağlantıları zayıf, lokal ve yerel bir sinema olarak değerlendirilmektedir. Sineması gelişmiş bir çok ülkenin tersine sektör tek bir kentte İstanbul'da kümelenmiştir. Doğan Dursun, İstanbul Film Sekörünü ele aldığı araştırmasında, Eurimages'ın ve genelde sanat filmleri üzerinden işleyen uluslararası festivallerin dış bağlantı konusunda öne çıkan kanallar olduğunu ifade etmektedir. Dursun'a göre, sektörün büyük bir kısmını oluşturan ve ana akım sineması dediğimiz büyük bütçeli ve gişeli filmleri üreten kısmı küresel ilişkiler ve ortak projeler yönünden çok zayıf durumdadır. Sektörün iç işleyişi açısından başarı kaynağı olarak değerlendirebilecek kümelenme, yerel-küresel ilişkiler açısından büyük eksikleri bünyesinde barındırmaktadır. Yazara göre, Yeşilçam döneminde iç piyasada yakalanan başarı ve kümelenme kriz dönemi geldiğinde sıkıntıya girmiş ve bu durumu aşamamıştır. Kümelenme literatürünün üzerinde durduğu yenilik ve yaratıcılığı teşvik etme potansiyeli ile krizleri aşma özelliği dış bağlantıların olmadığı veya zayıf olduğu durumlarda işlememektedir. Dolayısıyla kümenin sürdürülebilirliği açısından dış bağlantılar büyük bir önem arz etmektedir. Türk film sektörü bugün geldiği aşamada iç piyasada hakimiyet kurmuştur. Yeşilçam döneminin yaşadığı bunalımı yaşamamak için bir sonraki adım olan dünya film piyasasına dahil olma yolunda dış bağlantılar ve ortaklıkları kurmalıdır. Türk sinemasının her ulusal ya da uluslararası ekonomik krizde sarsıntı geçirmesi ancak küresel dış pazara entegre olmasıyla aşılabilecek bir sorundur (Dursun, 2017).

2018 YILINDA TÜRK SİNEMASI

Deniz Yavuz, Antrakt Sinema Gazetesi'nde 2018 yılındaki, Türk sinemasını sayılarla değerlendirmektedir. 2018'de Türkiye sinemalarında 426 adet uzun metrajlı film gösterime girmiştir. Antrakt'a göre 2018'de ulaşılan 426 toplamı yeni milenyumun ve hatta son 30 yılın en yüksek seviyesi. 426 sinema filminin 176 tanesi Türkiye yapımı iken 250 yabancı menşeli film de sinemaseverlerle buluşmuştur. Vizyona çıkan 176 Türkiye yapımı filmin dışında 2018'de çekimi tamamlanan ve gösterime girmeye hazır toplamda 210 yerli film yapılmıştır. Bu 210 filminden 34'ü vizyona çıkmayı başaramamıştır. Yavuz raporda, 6 büyük Amerikan film yapım stüdyosuna da değinmektedir. Bu bağlamda, Disney, Fox, Paramount, Sony, Universal ve Warner Bros. 62 film dağıtmıştır. 2018'de 6 lider Amerikan stüdyosu toplam bilet satışının %28.33'üne ulaşırken yabancı sinema filmleri bilet satışı toplamının %77,36'sını elde etmiştir. (Yavuz, 2019).

2018'de 70.3 milyon adetlik bilet satışı ile 896.85 milyon TL hasılat elde edildi. Toplam satılan biletin 44.6 milyon adedinden 545.5 milyon TL'lik hasılat da Türkiye yapımı sinema filmlerinden elde edildi. 2018'de ilk kez gösterimi gerçekleşen yabancı filmler ile önceki yıllarda vizyon yapmış ve 2018'de gösterime devam eden yabancı filmlerden ise; 25.6 milyon bilet satışı sonucunda 351 milyon TL'lik hasılat elde edildi. 2018'de Türkiye sinema filmlerinin yabancı filmlere göre bilet satış adedi oranı %63 oldu. Bir önceki yıla yerli film bilet satışı adetleri %11'lik bir artış gösterdi. Bir önceki yıla oranla bilet satış toplamında %1'lik bir düşüşle takvim yılını tamamlayan sinema gişeleri toplam hasılatla ancak %3'lük bir artış gerçekleştirebildi. 2017'ye göre en büyük düşüş yabancı filmlerde görüldü. Bu filmlere satılan bilet toplamı 2017'ye göre %17 geriledi. Hasılatla ise kayıp %12'ye ulaştı. 2018'de en çok izlenen animasyon Türkiye yapımı oldu. 1,5 milyon

sınırını aşan ‘Rafadan Tayfa’, 800 bin satışa dayanan ‘Bizim Köyün Şarkısı’ ve 346 bin’lik bilet satışı sayısı ile ‘Kral Şakir’ yapımcılarının yüzünü güldürdü. Toplamda 3 milyon adet bilet satışı gerçekleştiren yerli çocuk filmleri toplam yıllık bilet satışı toplamının % 6,89’unu almayı başardı (Yavuz, 2019).

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü, ilgili komisyonların toplantıları sonucunda 2018 yılında da uzun metraj, kısa metraj, animasyon ve proje bazlı parasal destekler sağlamayı sürdürdü. 2018 yılında Türkiye’de sinema salonlarında bilet satışı eşliğinde en az 7 gün vizyonda kalan 22 yerli yapımda bakanlık desteği bulunuyordu. Toplamda 13 milyon TL ile desteklenen bu filmlere bir gösterim takvim yılı içinde 2.1 milyon adet bilet satışı gerçekleştirildi. Filmler gişedeki satışları sonucunda 26.2 milyon TL’lik gelir elde etmeyi başardı. Destekli filmlerin yıllık satışlara göre oranları hem hasılda hem de bilet adedinde eşitlik gösterdi. Filmlerin yıllık bazda oranı yerli film satışlarına göre oranı %3, toplam bilet satışı sonuçlarına oranı ise hem hasılda hem de bilet adedinde %5 oldu. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 yılında vizyona çıkan 176 filmin %22’sine maddi destek sağladı. Türkiye yapımı animasyon film: ‘Rafadan Tayfa’ 1.5 milyon bilet satışı ile destekli filmlerin gişe lideri olmayı başardı. (Yavuz, 2019).

2018 yılında vizyon dinamikleri içerisinde yer almayarak, sinemasal (theatrical) dolaşıma film sokan iki program vardı. Başka Sinema ve CGVArthouse adıyla filmleri izleyiciyle buluşturan bu iki program haricinde sadece ‘Arthouse’ dağıtım yapan işletmeciler de 426 toplam film sayısı dahilinde programlama yaptı. (Yavuz, 2019). CGV Mars Cinema Group’un 2017 yılında bağımsız sinemaya ve sanat filmlerine destek vermek; hem ulusal hem de uluslararası festivallerde boy göstermiş, ödüller toplamış, kendinden söz ettirmiş filmleri daha çok seyirciyle buluşturmak hedefiyle CGV Arthouse’u faaliyete başlatmıştır (CGV Mars, 2019)

2018’de 102 yerli - yabancı sinema filmi Art House’ film olarak 8 ayrı dağıtım firması tarafından vizyona çıktı ve 1.2 milyon adetlik bilet satışı toplamına ulaşmayı başardı. Bu filmler bilet satışı sonucunda 15 milyona ulaşan toplam gişe hasılatı elde etti. 102 ‘Art House’ sinema filmi genel 2018 sinema bileti satışı toplamı içinde %1,73’lük bir paya sahip oldu. 2018’de sinemaseverler Netflix’ten de Amazon’dan da film izledi. Netflix bütün dünyada olduğu gibi pazarlama stratejisi açısından ‘Roma’nın sinema gişe verilerini gizlemeyi tercih etti. (Yavuz, 2019).

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü'nün SİSAY (Sinema İşletmecileri ve Yatırımcıları Derneği) ile gerçekleştirdiği '1 Milyon Bilet' kampanyası da 2018'de yürürlükteydi ve etkinlik kapsamında 5 film Türkiye'nin dört bir yanında çocuk izleyiciyle buluşturularak toplamda 895.808 çocuk - öğrencinin sinemaya gitmesi sağlandı. '1 Milyon Bilet' kampanyasında gösterilen 'Ayla' 167.158, 'Bizim Köyün Şarkısı' 545.210' adet, 'Doru' 49.208, 'Ertuğrul 1890' 67.371 ve 'Son Mektup' 66.861 adetlik bilet satışı gerçekleştirerek etkinliği tamamladı (Yavuz, 2019).

Tablo 18. 2018 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Müslüm	Dram	Dijital Yapımevi	CGV Mars	6.3 milyon	82.9 milyon
2.Arif v 216	Komedi	CMYLMZ Fikirsanat, NuLook	CGV Mars	4.96 milyon	62.98 milyon
3.Ailecek Şaşkıncı	Komedi	TR 40 33 Productions	CGV Mars	4 milyon	44.68 milyon
4.Yol Arkadaşım 2	Komedi	BKM	CJET	2.3 milyon	29.7 milyon
5. Deliha 2	Komedi	BKM	CGV Mars	2.1 milyon	24.58 milyon
6.Avengers: Sonsuzluk Savaşı	Macera, Aksiyon	Walt Disney	UIP	1.9 milyon	27.3 milyon
7. Aile Arasında	Komedi	BKM	CGV Mars	1.9 milyon (5.2 milyon tüm seyirci)	21.1 milyon (64.5 milyon tüm basılat)
8.Hedefim Sensin	Komedi	BKM	CJET	1.64 milyon	21.74 milyon
9.Rafadan Tayfa Dehliz Macerası	Animasyon	ISF Film Prodüksiyon	CGV Mars	1.58 milyon	19.2 milyon
10.Enes Batur Hayal mi Gerçek mi?	Komedi	Eren Medya	TME	1.48 milyon	17.46 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2018/tum-filmler>

Tablo 19. 2018 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.Müslüm	Dram	Dijital Yapımevi	CGV Mars	6.3 milyon	82.9 milyon
2.Arif v 216	Komedi	CMYLMZ Fikirsanat, NuLook	CGV Mars	4.96 milyon	62.98 milyon
3.Ailecek Şaşkıncımız	Komedi	TR 40 33 Productions	CGV Mars	4 milyon	44.68 milyon
4.Yol	Komedi	BKM	CJET	2.3 milyon	29.7 milyon
5. Deliha 2	Komedi	BKM	CGV Mars	2.1 milyon	24.58 milyon
6. Aile Arasında	Komedi	BKM	CGV Mars	1.9 milyon (5.2 milyon tüm seyirci)	21.1 milyon (64.5 milyon tüm hasılat)
7.Hedefim Sensin	Komedi	BKM	CJET	1.64 milyon	21.74 milyon
8.Rafadan Tayfa Dehliz Macerası	Animasyon	ISF Film Prodüksiyon	CGV Mars	1.58 milyon	19.27 milyon
9.Enes Batur Hayal mi Gerçek mi?	Komedi	Eren Medya	TME	1.48 milyon	17.46 milyon
10.Bizim İçin Şampiyon	Dram, Biyografi	Ay Yapım, Med Yapım	CJET	1.45 milyon (2.56 milyon Tüm seyirci)	19.2 milyon (34.15 milyon Tüm hasılat)

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2018/tum-filmler>

Resim 11: Müslüm (2018)



2018 Gişe Raporu Değerlendirmesi

En çok iş yapan ilk 10 filmde 9'u Türk filmidir. İlk sırada "Müslüm" filmi vardır. 6 milyondan fazla izleyiciye ulaşan filmi, Cem Yılmaz'ın "Arif v 216" filmi yaklaşık 5 milyon izleyiciyle takip etmektedir. Komedi türü 7 filmle öne çıkarken dram türü 2 filmle temsil edilmiştir. Uzun yıllardır TRT Çocuk'ta yayınlanan "Rafadan Tayfa" serisi sinema uyarlanarak yerli animasyonlar adına başarı kazanmıştır. BKM adlı yapım şirketi 4 filmle ön plana çıkarken, CGV Mars

dağıtım tekeli devam ettirerek 6 filmi dağıtmıştır. 2 film dağıtan CJET'in BKM ile ortaklığı bulunmaktadır. TME ise hem yapım hem de dağıtım alanında faaliyet göstermektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda ilki 2017'de düzenlenen 'Sinemaya Gitmeyen Çocuk Kalmasın' projesi Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği ve Sinema Salonu Yatırımcıları Derneği iş birliğinde gerçekleştirilmiştir. Sinemaya gidemeyen ortaöğretim öğrencilerine yönelik olarak buldukları illerdeki sinema salonlarında ücretsiz film gösterimi imkanı sunan projeden 5, 6, 7 ve 8 'inci sınıf öğrencileri faydalanabilmektedir. Proje kapsamında geçtiğimiz yıl iki aylık süreçte 750 bini aşkın çocuk sinema ile buluşmuştur (1 Milyon Çocuk, 2018).

Yukarıda bahsedilen projeler sinema seyircisi potansiyelinin artması açısından önem taşımaktadır. Çocuk yaşta edinilen ve kazanılan alışkanlık ve deneyimler kalıcı olduğundan, sinema alışkanlığı Türkiye'de erken yaşlarda elde edilirse, daha fazla ve kaliteli seyirci de yetişmiş olur. Dijital yerli kuşak bu tür etkinliklerle aynı zamanda görsel okuryazarlık eğitimi de almış olmaktadır.

2018 Yılında Sinema Salonları

Deniz Yavuz 2018 raporunda o yıl itibariyle ülkemizdeki sinema salonlarına dair oldukça ayrıntılı bilgiler paylaşmaktadır. Rapora göre, Türkiye'de haftalık gösterim yapan 471 adet sinema kompleksi bulunmaktadır. Bu mekanlarda ülkenin sinema sezonu olarak bilinen, eylül ayından başlayıp mayıs sonuna dek süren dilimde her hafta ya da ayda en az bir kere gösterim yaparak salonlarında sinemaseverleri ağırlamaktadır. Yavuz, Türkiye'de yaz aylarında sezonda gösterim yapan lokasyonların %20'si gösterime ara verdiğini, çok eski yılların vazgeçilmez alışkanlığı olan açık hava sinemalarının ise günümüzde yaygın olarak tercih edilmediğini, günümüzde üstü açık, yazlık sinema sayısının sezonluk olarak 20 adet civarında olduğunu belirtmektedir. 35mm'lik projeksiyon makinelerinin tamamen ortadan kalkması ve gösterimlerin dijital imkanlarla yapılmasının ardından Türkiye'deki sinemasız illerde de gösterim salonları inşa edilse de Ardahan ve Şırnak'ta, hiçbir sinema filmi gösterimi yapılamadı (Yavuz, 2019).

Rapora göre; Türkiye’de hizmetini sürdüren 471 aktif sinema salonunun toplam perde kapasitesi 2.789 ve bu salonlardaki toplam koltuk kapasitesi ise 331.444’tür. 471 gösterim lokasyonunun %47’si 9 zincir sinema grubu tarafından işletilmektedir. Toplam salon kapasitelerinde ise 9 grubun hâkimiyet oranı %64’tür. Ülkenin en büyük sinema grubunun (Mars Sinema Grup) aktif sinema salonları üzerindeki lokasyon hâkimiyeti %22, salon hâkimiyeti ise %33’tür. Büyükşehirlerdeki salon kapasitesi %75 oranındadır ve bu illerde 990 perde bulunmaktadır. Türkiye’de düzenli film gösterimi yapan sinema işletmelerinin %65’i alışveriş merkezleri içerisinde bulunmaktadır. Bu nedenle Türkiye’de yıllık sinema bileti satışının %89’u AVM (Alışveriş Merkezi) sinemalarında gerçekleştirilmektedir. Türkiye sinemalarında satılan biletlerin çoğunluğu İstanbul ve Marmara Bölgesi’nde satılmaktadır. En çok sinema izleyicisi Marmara Bölgesi’ndedir. Ankara’nın Çankaya ilçesi Türkiye genel sinema bileti satışının %4,48’ine sahip iken İstanbul’da en çok bilet satılan yerler Şişli, Bakırköy ve Kadıköy’dür (Yavuz, 2019).

Deniz Yavuz’un sinema raporuna göre:

- Tüm sinema salonları dijitalleşmiştir
- Sinema sezonu mantığı devam etmektedir
- Yazlık sinema salonları azınlıktadır
- Ardahan ve Şırnak dışında her ilde sinema salonu vardır.
- Türkiye’de dağıtım tekeli vardır.
- En çok sinema izleyicisi Marmara Bölgesi’ndedir.

Dağıtım Tekeli

Tolga Akıncı da, Deniz Yavuz gibi düzenli olarak Türkiye sinema gündemine daha çok sayısal verilere dayanarak kendisine ait boxofficeturkiye.com adlı sitede değinmektedir. Arşiv tabanlı sitede dağıtımcılara dair çeşitli istatistikî veriler de

bulunmaktadır. Sitede yer alan tablo incelendiğinde CGV Mars'ın 30 milyon seyirciyle %43'lük bir orana ulaştığı görülmektedir. 1980'lerden beri Türkiye'de faaliyet gösteren UIP 13 milyon seyirci ve %18.50 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır. Bu bağlamda Türk sinemasındaki yabancı şirketlere ait dağıtım tekeli göze çarpmaktadır. Çeşitli yasalar ve tartışmalara rağmen sektöre ABD'li ve Güney Koreli şirketler hâkimdir. Türk kökenli eski güçlü şirketler (Özen Film, Pinema, Medyavizyon, Bir Film) marjinalleşmiş ve pazar paylarını yitirmişlerdir.

Tolga Akıncı, "boxofficeturkiye.com" adlı sitesinde yıllar bazında değerlendirmeleri çoğu zaman tablolara göre yapmaktadır. Bu bağlamda 2010-2018 arasına bakıldığında Türk filmlerinin seyirci sayısı 2 kat artarak 22 milyondan 44 milyona yükselmiştir. Hasılat artışı 3 kata yakın olarak 190 milyondan 544 milyona ulaşmıştır. Yeni film sayısı 70'ten 180'e çıkmıştır. Toplam film sayısı 104'ten 231'e çıkmıştır. Bilet fiyatları yaklaşık %50 artarak 7 liradan 12 TL'ye yükselmiştir. 9 filmden 5'i komedi filmidir. 4 dram filmi de genellikle büyük bütçeli ve özenli prodüksiyonlardır. En çok iş yapan komedi filmlerinin tamamı herhangi bir serinin devamı niteliğindedir. Dram filmlerinde savaş, tarihi film ve biyografi gibi türler öne çıkmaktadır (Boxoffice 2018, 2020).

2018 Sinema Ödülleri

37. İstanbul Film Festivali (6-17 Nisan 2018)

- Altın Lale En İyi Film: Borç (Vuslat Saraçoğlu)
- En İyi Yönetmen: Tayfun Pirselimoglu (Yol Kenarı)
- En İyi Senaryo: Ümit Ünal (Sofra Sırları)
- En İyi Kadın Oyuncu: Demet Evgar (Sofra Sırları)
- En İyi Erkek Oyuncu: Tolga Tekin (Kelebekler) / Tansu Biçer (Yol Kenarı)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Florent Herry (Kaçış)
- En İyi Kurgu Ödülü: Osman Bayraktaroğlu (Sofra Sırları)
- En İyi Özgün Müzik: Canset Özge Can (Güvercin)

55. Uluslararası Antalya Film Festivali (29 Eylül-5 Ekim 2018)

Bu yıl da Antalya Film Festivali'nde ulusal yarışma düzenlenmediği için İstanbul'da alternatif tören düzenlenmiştir. Ödüller aşağıdaki gibidir:

- En İyi Film: Yol Kenarı (Tayfun Pirselimoglu)
- En İyi Yönetmen: Mehmet Ali Konar (Renksiz Rüya)
- En İyi Senaryo: Çağla Zencirci, Ramata Sy, Guillaume Giovanetti (Sibel)
- En İyi Kadın Oyuncu: Damla Sönmez (Sibel)
- En İyi Erkek Oyuncu: Tansu Biçer (Yol Kenarı)
- Siyad En İyi Film: Parçalar (Rojda Akbayır) (İstanbul'da Alternatif, 2018)

25. Uluslararası Adana Film Festivali (22-30 Eylül 2018)

- En İyi Film: Sibel (Çağla Zencirci, Guillaume Giovanetti)
- En İyi Yönetmen: Tolga Karaçelik (Kelebekler)
- En İyi Senaryo: Tolga Karaçelik (Kelebekler)
- En İyi Kadın Oyuncu: Damla Sönmez (Sibel)
- En İyi Erkek Oyuncu: Caner Şahin, Yiğit Ege Yazar (Kardeşler)
- En İyi Müzik: Mehmet Güreli (Dört Köşeli Üçgen)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Krum Rodriguez (Anons)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Tuba Erdem (Dört Köşeli Üçgen)
- En İyi Kurgu: Naim Kanat (Güvercin Hırsızları)

Sinema Gündemi

Türk sineması dijitalleşmeyle birlikte arşivleme anlamında da ilerlemeler kaydetmeye başlamıştır. Daha önce de bahsedildiği üzere çeşitli resmi kurumlar ve özel şirketler eski Türk filmlerini dijital restorasyona tabi tutarak hem yeni nesille buluşturmak ve hem de daha uzun süre koruma amacındadırlar. Bu bağlamda, İstanbul Film Festivali 2018 yılında, Bilge Olgaç'ın "İpekçe" (1987) filminin Zurich Sigorta sponsorluğunda restore edilmiş versiyonunu gösterdi. Aynı festivalde, 13. yılında Köprüde Buluşmalar etkinliği 7-14 Nisan tarihlerinde; Yapım aşamaları atölyesi, Film Geliştirme Atölyesi gibi girişimlere ev sahipliği yaptı. Aynı tarihlerde, Soho House İstanbul ve Yapı Kredi Kültür Sanat'ta yapılan sinema konuşmalarında film yapımına dair konular ele alındı. Yapım hikâyeleri, finansman ve sanal gerçeklik gibi yeni medya akımları ile epizodik ve 360 derece gibi alternatif hikâye anlatma yöntemleri üzerine çalışmalar yapıldı. Uluslararası market ve fon temsilcilerinin katılımıyla, fon ve marketlerin işleyişleri anlatılarak Türkiye ile yeni iş birlikleri yaratma imkânları tartışıldı (İKSV, 2018: 282-283).

Yayıncılık

Yeni medyanın güçlenmesiyle, internet, cep telefonu ve tablet kullanımı artmış birçok mecrada olduğu gibi sinema dergileri daha az satılır olmuş, kâğıt fiyatlarının aşırı artışı ve maliyet sorunları nedeniyle sinema dergileri kapanmaya başlamıştır. Bu arada farklı örnekler de gündeme geldi. Bunlardan biri olan "Arka Pencere" dergisi, 30 Ekim 2009'dan 6-12 Ekim tarihli 380.sayısına kadar çevrimiçi (online) yayınlandı. Aralık 2017'de basılıya geçti. Bağımsız bir sinema dergisi olan "Arka Pencere" herhangi medya grubuna bağlı değildi ve popüler sinema dergiciliğindeki boşluğu doldurma iddiası vardı. Ancak dergi 12.sayısında, Kasım 2018'de kapanmak zorunda kalmıştır (Arka Pencere, 2018).

2019 YILINDA TÜRK SİNEMASI

Deniz Yavuz, Antrakt Sinema Gazetesi'nde 2020 yılı Ocak ayının başında 2019 Türk Sineması raporuna yer vermektedir. Yavuz raporunda, 59.3 milyon bilet satışı ile 975 milyon TL hasılat elde edildiğini, bu toplamdaki 33.6 milyon bilet 528.6 milyon TL'lik hasılatın Türk filmlerine ait olduğunu ifade etmektedir. 2019'da yabancı filmler 25.6 milyon bilet satışı sonucunda 446.3 milyon TL'lik hasılat elde etmiştir. Uzun süredir yerli sinema filmleri gişe hasılatı konusunda Avrupa lideri olan Türkiye bu başlıktaki oranını 2018 yılında %63 ile Yeşilçam döneminden bu yana görülen en yüksek seviyeye taşımayı başarmıştı. 2019'da Türkiye sinema filmlerinin yabancı filmlere göre bilet satış adedi oranı ise %56,68 oldu. Bir önceki yıla göre yerli film bilet satışı adetleri %25'lik bir düşüş gösterdi. Bu düşüş hasılatı bakıldığında aynı büyüklükte ortaya çıkmadı. Türkiye'nin ekonomik strateji ve durumundan ötürü 2017'den 2018'ye geçişte görülen %16'lık Türkiye yapımları gişe hasılatı artış oranı 2018'den 2019'a geçişte %3'lük bir düşüş yaşanmıştır (Yavuz, 2020).

Rapora göre; 2019'da en çok bilet satışı gerçekleştiren film; Türkiye sinema piyasasının sinema işletmeciliği, film dağıtım ve yapımcılık alanlarındaki hâkimi Güney Koreliler'in, sinema dağıtım ortağı olduğu '7. Koğuştaki Mucize' oldu. Yılın ilk üç ayında baş gösteren bir kriz esnasında Türkiye'de faaliyette olan Kore menşeli firmanın yetkilisinin önerisi 'mevcut gişe değerlerini değiştirip yeni isimler ortaya çıkartacağız' şeklindeydi. Güney Kore firmasının dağıtım ortağı olduğu '7. Koğuştaki Mucize' projesi iki buçuk aylık bir sürede beş milyonun üzerinde bir satış adedine ulaştı (Yavuz, 2020).

Deniz Yavuz, süreç sonunda Türkiye sineması eğlence piyasası sert sınırları olan bir yasa ile hareket alanını daraltmış olduğunu, lokal, butik ve bağımsız

sinema işletmelerinin yaşaması olanaksız hale gelirken, yapımcılar ise daha az sinemaseverle en yüksek hasılatı elde etmenin, maliyetlerini amorti etmenin stresini yaşamaya başladığını ifade etmektedir. Yavuz, Türkiye’de sinemaya gitme sıklığına zaman zaman değinmektedir. Bu bağlamda; Antrakt’ın sinemadan çıkan izleyicilerle birebir Türkiye genelinde gerçekleştirdiği sormacaların sonucunda bir bireyin yılda sinemaya gidiş ortalaması on ikidir. (2018 yılı sonucu) Bu verilerden hareketle Türkiye’de sinemaya gitme alışkanlığı olan insan yüzdesi 2019 nüfusuna göre %7,3’tür. Yazara göre, Türkiye’de sinemaya gidenlerin yıllık sinemada film izleme sıklıklarının arttırılmasından önce sinemada film izleme alışkanlığı olmayan ya da az olan nüfusun hedeflenmesi gerekmektedir (Yavuz, 2020).

2019 raporunda Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü’nün SİSAY (Sinema İşletmecileri ve Yatırımcıları Derneği) ile gerçekleştirdiği ‘1 Milyon Bilet’ kampanyasına da yer verilmektedir. Bu bağlamda 2019’da etkinlik kapsamında 4 film Türkiye’nin dört bir yanında çocuk izleyiciyle buluşturularak toplamda 989.773 öğrencinin sinemaya gitmesi sağlanmıştır. ‘1 Milyon Bilet’ kampanyasında gösterilen ‘Masal Şatosu: Sihirli Davet’ 258.374, ‘Konuşan Hayvanlar’ 279.252 adet, ‘Rafadan Tayfa Dehliz Macerası’ 288.544 ve ‘Keşif Çanakkale’ 163.608 adetlik bilet satışı elde etmiştir (Yavuz, 2020).

Tablo 20. 2019 Genel Tablo

Film adı	Tür	Yapımcı	Dağıtımçı	Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.7.Koğuştaki Mucize	Dram	Lanistar Medya, Motion Content Grup	CJET	5.3 milyon	89.5 milyon
2.Recep İvedik 6	Komedi	Çamaşırhane Film	CJET	3.97 milyon	67.5 milyon
3. Organize İşler Sazan Sarmalı	Komedi	BKM	CJET	3.5 milyon	54.8 milyon
4. Avengers: Endgame	Macera	Walt Disney	UIP	2.48 milyon	44.8 milyon
5.Kral Şakir Korsanlar Diyarı	Animasyon	BKM	CJET	2.1 milyon	34.2 milyon
6.Joker	Dram	WB	WB	1.86 milyon	36.8 milyon
7.Cep Herkülü: Naim Süleymanoğlu	Dram, Biyografi	Dijital Yapım Evi	CGV Mars	1.73 milyon	29.9 milyon
8.Mucize 2 Aşk	Dram	Boyut Film	CGV Mars	1.66 milyon	29.2 milyon
9.Hızlı ve Öfkeli: Hobbs ve Shaw	Macera	Universal	UIP	1.4 milyon	26 milyon
10.Karlar Ülkesi II	Animasyon	Universal	UIP	1.28 milyon	22.7 milyon

Tablo 21. 2019 Türk Filmleri

Film adı	Tür	Yapımcı		Seyirci say.	Hasılat (TL)
1.7.Koğuştaki Mucize	Dram	Lanistar Medya, Motion Content Grup	CJET	5.3 milyon	89.5 milyon
2.Recep İvedik 6	Komedi	Çamaşırhane Film	CJET	3.97 milyon	67.5 milyon
3. Organize İşler Sazan Sarmalı	Komedi	BKM	CJET	3.5 milyon	54.8 milyon
4.Kral Şakir Korsanlar Diyarı	Animasyon	BKM	CJET	2.1 milyon	34.2 milyon
5.Cep Herkülü: Naim Süleymanoğlu	Dram	Dijital Yapım Evi	CGV Mars	1.73 milyon	29.9 milyon
6.Mucize 2 Aşk	Dram	Boyut Film	CGV Mars	1.66 milyon	29.2 milyon
7.Can Dostlar	Komedi, Aile	BKM	CJET	1.2 milyon	15.7 milyon
8.Bizim İçin Şampiyon	Dram, Biyografi	Ay Yapım, Med Yapım	CJET	1.1 milyon	14.9 milyon
9.RafadanTayfa Göbeklitepe	Animasyon	ISF Film Prodüksiyon	CGV Mars	956 bin	16.4 milyon
10.Çiçero	Dram, Tarihi	Dijital Yapım Evi	CGV Mars	936 bin	11 milyon

Kaynak: <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2019/tum-filmler>

Resim 12: Organize İşler Sazan Sarmalı (2019)



Yukarıdaki tablolar değerlendirildiğinde iki şirketin dağıtım tekeli bariz şekilde ortaya çıkmaktadır. Güney Kore kökenli CJET ve CGV Mars en çok iş yapan Türk filmlerini dağıtan şirketlerdir. ABD filmleri ise Hollywood şirketlerince dağıtılmaktadır. Salon ve dağıtım tekeli birleşince, 2018 yılı sonunda patlamış mısır krizi çıkmış ve bazı yapımcılar filmlerini gösterimden çekmiştir. Daha sonra hazırlanan tartışmalı sinema yasası gündeme gelmiştir. Ancak o da 2020 yılı başlarındaki pandemi kriziyle işlevsiz hale gelmiştir. Bu bağlamda 1980'lerdeki Hollywood majörlerinin sektöre girip ele geçirmesiyle, film anlamında olmasa da piyasayı kontrol bağlamında benzerlikler söz konusudur. Tüm bunlar özerk

bir sinema kurumunun ve üzerinde mutabakat sağlanmış bir sinema yasasının olmayışının yarattığı boşlukların bir yansımasıdır. 2019 yılında komedi türü eski gücünü kaybetmiş ve dram ön plana çıkmaya başlamıştır. Çocuk filmlerinin yükselişi devam ederken genel sıralamada bir yerli ve bir Hollywood yapımı animasyon öne çıkarken, Türk filmleri içindeki üç filmde biri kurmaca diğer ikisi ise çok izlenen yerli çizgi filmlerin sinema uyarlamalarıdır. Yerli yapımcılardan BKM iki filmle listeye girerek ağırlığı azalmış ve diğer 8 film farklı şirketlerce üretilmiştir.

Sinema Gündemi

2019 yılında Türk sinemasında açıkça yabancı kontrolü göze çarpmaktadır. Gösterime giren yerli ve yabancı filmleri Güney Koreli şirketler dağıtmakta ve ortak olduğu sinemalarda gösterime sokmaktadır. Sinema yazarı ve araştırmacısı Tolga Akıncı'nın, boxofficeturkiye.com adlı sitesinde yayınladığı tabloda yabancı şirketler piyasadaki filmlerin %85'ini dağıtarak, yaklaşık 48 milyon seyirciye ulaşmıştır (Dağıtımçı, 2020).

2019 Ödülleri

38. İstanbul Film Festivali (5-16 Nisan 2019)

- Altın Lale En İyi Film: Kız Kardeşler (Emin Alper)
- En İyi Yönetmen: Emin Alper (Kız Kardeşler)
- En İyi Senaryo Ödülü: Serhat Karaaslan (Görölmüştür)
- En İyi Kadın Oyuncu: Cemre Ebüzziya, Ece Yüksel, Helin Kandemir (Kız Kardeşler)
- En İyi Erkek Oyuncu: Kutay Sandıkçı (Yuva)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Yuva (Jakub Giza)
- En İyi Kurgu: Ali Aga (Görölmüştür)
- En İyi Özgün Müzi: Giorgos & Nikos Papaioannou (Kız Kardeşler)

56. Antalya Altın Portakal Film Festivali (26 Ekim - 1 Kasım 2019)

2019 yılında, “Öze Dönüş” temasıyla yola çıkan festivale geri dönen Ulusal Yarışmalar, uzun metraj, kısa film ve belgesel film kategorilerinde yapıldı. Altın Portakal ibaresi yeniden geldi (Antalya, 2019).

- En İyi Film: Bozkır (Ali Özer)
- En İyi Yönetmen: Ali Özel (Bozkır)
- En İyi Senaryo Ali Özel (Bozkır)
- En İyi Erkek Oyuncu: Alican Yücesoy (Küçük Şeyler) / Mücahit Koçak (Bozkır)
- En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Selen Uçar (Aşk Büyü Vs.)
- En İyi Görüntü: Ümit Çakmaksoy (Bozkır)
- En İyi Müzik: Hüseyin Özel (Bozkır)
- En İyi Kurgu: Ali Özel, Mahmut Aran, Yakup İnanlı (Bozkır)

26. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali (23-29 Eylül 2019)

- En İyi Film: Nuh Tepesi (Cenk Ertürk)
- En İyi Yönetmen: Cenk Ertürk (Nuh Tepesi)
- En İyi Senaryo: Kıvanç Sezer (Küçük Şeyler)
- En İyi Erkek Oyuncu: Alican Yücesoy (Küçük Şeyler)
- En İyi Kadın Oyuncu: Funda Eryiğit (Aden)
- En İyi Müzik: Barış Dirli (Kraliçe Lear)
- En İyi Sanat Yönetmeni: Devrim Ömer Ünal (Aden)
- En İyi Kurgu: Ali Aga (Görölmüştür)
- En İyi Görüntü Yönetmeni: Federico Cesca (Nuh Tepesi)

2019 yılı Antalya Altın Portakal Film Festivali kadar Adana Altın Koza için de değişim yılı oldu. Festivaller eski orijinal başlıklarına kavuşurken, Ulusal yarışmalar ve ödüller geri dönmüştür. Bu olumlu tablo yanı sıra festival bağlamında olumsuzluklar da yaşanmış İstanbul Film Festivali ana sponsor olmadan düzenlenmiştir. Festival direktörü Kerem Ayan: “Bu yıl festivali ana sponsorumuz olmadan ama bizi yalnız bırakmayan kurum, kuruluş ve izleyicilerimizin desteğiyle gerçekleştiriyoruz. Gücümüz yettiği sürece sizleri filmsiz bırakmayacağız” ifadelerini kullanmıştır (Ayan, 2019:14).

İstanbul Film Festivali zor şartlara rağmen programını zenginleştirmeye devam etmiş, özel gösterimler ve yan etkinliklerini de devam ettirmiştir. Bu bağlamda Atif Yılmaz'ın “10 Kadın” (1987) filmi Zurich Sigorta sponsorluğunda dijital restorasyondan geçirilerek festivalde gösterilmiştir. Festivalde; “Köprüde Buluşmalar” etkinliği bünyesinde, Yapım aşamaları atölyesi, Film Geliştirme Atölyeleri düzenlenmiş ve 13 uzun film projesi onaylanmıştır. Fonlama ve Film Market başlıkları altında söyleşiler yapılmıştır (İKSV, 2019: 254-255).

2019 yılında sinema yayıncılığı açısından çeşitli sıkıntılar yaşanmıştır. Arka Pencere dergisinden sonra yayına başlayan Sinema Se7en 8 sayı yayınlanmış (1 Aralık 2018 - Temmuz Ağustos 2019) ve daha sonra kapanmıştır. (Sinema Se7en, 2019). 2001 yılından beri yayınlanan Altyazı dergisi, 2019'da yayın hayatına kısa bir ara verdikten sonra, Mayıs-Haziran 2019 sayısı ile birlikte iki ayda bir yayımlanmaya başlamıştır. Mayıs 2020'den itibaren ise yeniden aylık periyotta ancak bu kez dijital ortamda e-dergi formatında okurlarla buluşmaktadır (Hakkımızda, 2020).

Yeni medyanın giderek güçlenmesi ve yaygınlaşması izleyici alışkanlıklarını da etkilemektedir. Bu nedenler sık sık anketler ve araştırmalar yapılmaktadır. 2019 yılındaki bir araştırmada çevrimiçi izleme alışkanlıkları ele alınmıştır. Online araştırma şirketi DORinsight, ‘Sinema ve Online Dizi/Film Platformları Araştırması’ni kamuoyuyla paylaşmıştır. Araştırmaya göre internette dizi ya da film izleyenlerin yüzde 71'i Netflix, yüzde 36'sı Puhu TV, yüzde 22'si Blu TV, yüzde 9'u ise Apple TV kullanıyor. Ancak katılımcıların yüzde 60'ı yeni çıkan filmleri ev yerine sinemada izlemek istediğini söylemektedir. Çoğunluk online platformların sinema sektörünü bitirmeyeceğini düşünmektedir.

DORinsight'ın 1- 4 Mart 2019 tarihleri arasında online olarak tamamlanan Sinema ve Online Dizi/Film Platformları Araştırması'na; Türkiye temsili, ABC1C2DE sosyo-ekonomik segmente mensup çalışan 5 bin 313 kişi katılmıştır. Araştırma kapsamında, katılımcılara film ve dizi izleme alışkanlıkları ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yüzde 60'ı yeni çıkan vizyon filmlerini sinemada izlemeyi tercih ederken, yüzde 40'ı evde online platformlarda film izlemek istediğini söylemektedir. Katılımcıların yüzde 53'ü online TV/dizi platformlarının gelecekte sinema sektörünü bitirmeyeceğini, yüzde 47'si ise bitireceğini düşünmektedir. Katılımcıların yüzde 82'si evde film ve dizileri TV'den izlediklerini, yüzde 63'ü bilgisayardan, yüzde 33'ü telefondan, yüzde 18'i ise tableten izlediklerini belirtmektedir. Katılımcıların yüzde 75'i online TV/dizi platformlarını mobil olarak en çok evde izlediklerini, yüzde 11'i otobüste, yüzde 5'i otomobilde, yüzde 3'ü metrobüste, yüzde 1'i vapurda izlediklerini dile getirmektedir (Seyircilerin Dijital, 2019).

Çalışmada en çok ilgi gören dijital platformun Netflix olduğu ve katılanların çoğunluğunun bu tür platformların sinema salonlarını yok edemeyeceği görüşü öne çıkmaktadır. Bu bağlamda; film ve dizilerin artık fiziki televizyonlar kadar cep telefonu, tablet ve bilgisayar gibi ortamlarda ve daha çok evde izlediklerini ortaya koymaktadır.

Uluslararası Alanda Türk Sineması

Türk Sineması son 10 yılda yurt dışında ticari başarı kazanamasa da Cannes, Berlin ve Venedik gibi A sınıf festivallerde çeşitli ödüller almıştır. Her sene de bir Türk filmi Oscar adayı olarak Oscar yönetimine bildirilmektedir. Ancak hiçbir filmimiz son 9'a kalmayı başaramamıştır. Oscar aday listesi aşağıdadır:

OSCAR ADAY ADAYLARI 2011-2019

- 2011: Bir Zamanlar Anadolu'da (Nuri Bilge Ceylan)
- 2012: Ateşin Düştüğü Yer (İsmail Güneş)
- 2013: Kelebeğin Rüyası (Yılmaz Erdoğan)
- 2014: Kış Uykusu (Nuri Bilge Ceylan)
- 2015: Sivas (Kaan Müjde)
- 2016: Kalandar Soğuğu (Mustafa Kara)
- 2017 : Ayla (Can Ulkay)
- 2018: Ahlat Ağacı (Nuri Bilge Ceylan)
- 2019: Bağlılık Aslı (Semih Kaplanoğlu)

Yeni Sinema Yasası

Yılmaz Erdoğan'ın filmi "Organize İşler Sazan Sarmalı"nın daha film gösterimdeyken Netflix'te yayınlaması tepki çekmiştir. Bunun üzerine, Kültür ve Turizm Bakanlığı düzenlemeye giderek, bir film gösterim tarihinden itibaren 5 ay geçmeden ücretli platformlarda 6 ay geçmeden ücretsiz platformda yayınlanamayacağı şartını getirmiştir. Aynı zamanda salonlara yazılım şartı getirilerek, filmlere ait bilet satışlarının kayıt altına alınması sağlanacaktır. Bu rakamları tüm sektör paydaşları bu bilgileri görebilecektir. Yeni yasayla, reklam 15 dakikayla, ücretsiz bilet %2 ile, halk günü 2 günle sınırlandırılmıştır (Resmen, 2019).

Sinema yasasının Resmi Gazete'de yayınlanan tam versiyonu Ek1'de yer almaktadır. Aşağıda yasada öne çıkan bazı maddelere yer verilmektedir. Yeni yasada 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanuna göndermeler söz konusudur. Önemli görülen değişiklikler şunlardır:

“Destekleme kurulları ve Komisyon

MADDE 6 – Proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurgu film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile yerli film gösterim destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere ihtisas alanlarına göre sayısı dördü geçmemek üzere destekleme kurulları oluşturulur.

Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek dört sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtımcıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek üç üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere sekiz üyeden oluşur. Bakanlık temsilcisi kurulun başkanıdır.

Destekleme kurulları en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının kararları Bakanlık onayı ile yürürlük kazanır. Onaylanmayan kararlar yeniden değerlendirilmek üzere destekleme kurullarına iade edilir. Destekleme kurullarının son kararı Bakanlığın onayına tekrar sunulur, bu durumda da onaylanmayan kararlar geçersiz sayılır.

Dizi film ile yabancı film yapım destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere; Bakan Yardımcısı, Sinema Genel Müdürü, Tanıtma Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, ilgili alan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye, film yapımcıları, dağıtımcıları ve yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye olmak üzere sekiz üyeden oluşan Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu oluşturulur. Bakan Yardımcısı Komisyonun başkanıdır. Komisyon en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının ve Komisyonun kuruluşu, üyelerin görev süreleri ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz. Değerlendirme ve sınıflandırması

yapılmamış olan sinema filmleri; festival, özel gösterim ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerde ancak 18+ yaş işaretini ile gösterilir. Daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmler, ilgili etkinliklerde aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilir. Söz konusu etkinliklerde gösterimi yapılacak olan filmlerin taşımaları gereken işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunludur.”

Bakanlık, sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetleri destekleyebilir, düzenleyebilir ve bu alanda ödüller verebilir. Uluslararası festivallere ve yarışmalara katılım ile bunlara ilişkin tanıtım faaliyetlerini destekleyebilir. Bakanlık, kamu kurum, kuruluş ve kamu tüzel kişilerine sinema donanım desteği verebilir, ihtiyaç sahibi sinema sanatçılara veya sinema sektörü çalışanlarına maddi destek sağlayabilir.”

Bakanlık, sinema alanında arşiv veya müze oluşturulması amacıyla yurt içi veya yurt dışından eser ya da çoğaltılmış nüshaları ve sinema ile ilgili diğer materyalleri satın alma veya bağış yoluyla temin edebilir.

Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması halinde mahallin mülki idare amiri tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımını, işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulur ve ilgililer hakkında bu maddede öngörülen idari para cezaları uygulanır.

Sinema filmi öncesinde gösterilen reklamların süresi en fazla on dakikadır. Fragman gösterim süresi en az üç, en fazla beş dakikadır. Kamu spotları ve sosyal sorumluluk projelerine ilişkin gösterimler belirtilen sürelerle dahil edilmez. Sinema filmi gösterim arası on beş dakikayı aşamaz.

Sinema salonu işletmecileri, filmin yapımcısı ve varsa dağıtımcısı ile yapılacak sözleşme ile belirlenecek indirimli bilet fiyatlandırmaları hariç olmak üzere sinema biletini içeren abonelik, promosyon, kampanya ve toplu satış faaliyetleri gerçekleştiremez. Sinema salon işletmecileri, sinema filmi bileti ile birlikte başka bir ürünün satışını aynı anda yapamaz.

Sinema salonu işletmecileri, film gösterimleri ile ilgili bilgileri Bakanlığa iletme üzere Bakanlıkça belirlenen donanım ve yazılımı işler halde bulundurmakla

yükümlüdür. Yapılan denetimlerde belirlenen eksiklerin giderilmesi için sinema salonu işletmecilerine altmış gün süre verilir.

Sinema ve dizi film çekimlerine ilişkin ihtiyaç ve çözümlerin tespiti, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifelerinin ve çekim güvenliği esaslarının belirlenmesini teminen ihtiyaç duyulan illerde Bakanlıkça film çekim koordinasyon komisyonu oluşturulur. Film çekim koordinasyon komisyonu bulunan illerde, belirlenen film çekim ücret tarifesi dışında herhangi bir tarife belirlenemez. Sinema ve dizi filmler için belirlenen ücret tutarı, çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının ya da mahalli idarelerin muhasebe birimlerinin ilgili hesaplarına yatırılır. Çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının, merkezî yönetim bütçesine dahil kamu kurum ve kuruluşları olması durumunda, ücret tutarı genel bütçeye gelir kaydedilir. (resmigazete.gov.tr)

Yukarıdaki metinler incelendiğinde sinema yasasının sektör temsilcilerine aktif görevler ve sorumluluklar verdiği ortaya çıkmaktadır. Yasada sadece yerli yapımlar için değil, Türkiye’de çekilecek yabancı filmler için de destek mekanizması geliştirildiği dikkat çekmektedir. Maddeler arasında yer alan “değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz” ibaresi bazı çevrelerce sansür olarak ele alınmıştır.

Sinema yasasında devletin; sinema etkinliklerini, projelerini destekleme, düzenleme ve ödül verme gibi sorumluluklar üstleneceği de yer almaktadır. Aynı zamanda arşiv ve müze desteği ibareleri aslında ayrı bir sinema kurumu olması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte yasa öncesi yapımcılar, dağıtımıcılar ve sinema sahipleri arasında büyük tartışmalar yaratan promosyonlar ve reklamların durumu da düzenleme kapsamına alınmıştır. Buna göre reklamların süresi en fazla on dakikadır. Fragman gösterim süresi en fazla beş dakikadır. En çok tartışılan konulardan birisi olan promosyonlar ise sınırlandırılmış ve biletle başka ürünün satışı yasaklanmıştır.

Yasada en çok dikkat çeken yeniliklerden biri de sinema salonu işletmecilerinin film gösterimleriyle ilgili sayısal bilgileri Bakanlığa iletmek üzere donanım ve yazılım edinme zorunluluğudur. Böylece yapımcı ve işletmeciler arasındaki film gelirlerine dair güvensizliğin ortadan kalkması hedeflenmektedir. Yasada ayrıca çeşitli illerde Film çekim koordinasyon grupları kurulması maddesi

yer almaktadır. Sinema ve dizi çekimleri için belirlenecek film çekim ücret tarifesine göre hareket edilecek, farklı ücret talep edilemeyecektir.

Yasanın bazı maddeleri hemen yürürlüğe girse de 2020 yılının başlarında ortaya çıkan pandemi nedeniyle film çekimleri ve gösterimleri durdurulmuş veya ara verilmiştir. Normalleşme sürecinde dizi ve film çekimleri, film gösterimleri kısmen de olsa yeniden başlasa da sektör büyük bir krize girmiş ve bu nedenle yasa beklenen fayda ve etkiyi sağlayamamıştır.

SONUÇ

1980'lerde ve 90'larda nitel ve nicel açıdan sıkıntılar yaşayan Türk sineması, teknolojik gelişmeler, özel televizyonların açılması, reklam ve tanıtım olanaklarının artması, internetle birlikte sosyal medyanın sinemaya olan ilgisi ve yerli-yabancı destek ve fonlarla 2000'lerde yükselişe geçmiştir.

Türk sinemasında seyirciye ulaşma bağlamındaki Hollywood tekeli kırılmış, ulusal festivallerin destek projeleri ve sinema eğitiminin de yaygınlaşmasıyla birlikte yönetmen ve film sayısı artmaya başlamıştır. Önceleri yıllık 10 civarında olan film sayısı günümüzde 150'yi aşmıştır. Seyirci sayıları toplamda 70 milyonu, Türk filmleri seyircisi de 40 milyonu aşmıştır.

Hollywood tekelinin kırılmasında, ABD sinemasının yaratıcılık krizi ve gişe garantili filmlerinin tek tipleşmesiyle sinema seyircisi biçim ve içerik açısından başarılı Türk filmlerine yönelmesi etkili olmuştur. Yeni kurulan şirketler sinema piyasasında başarılı oldukça televizyondan sinemaya da çeşitli geçişler yaşanmıştır. Dergicilik hız kazanmış, sinema kitaplarının sayısı artmaya başlamıştır. Önemli yabancı kaynaklar Türkçe'ye çevrilmiştir. Bu olumlu gelişmelerin yanında basılı geleneksel medyaya olan ilginin azalması ve kâğıt maliyetlerinin artışı çok sayıda derginin kapanmasına yol açmıştır. Bazı dergiler dijitale geçerken bazıları da kapanmak zorunda kalmıştır. Bununla birlikte bilimsel hakemli dergiler hem basılı hem de dijital olarak yayımlanmaya başlamıştır. Bu bağlamda akademisyenler ve araştırmacılar yeni medya olanaklarıyla dijital ve çevrim içi kaynaklara daha rahat ulaşır olmuştur.

1990'larda yerli film sayısı az iken bunlar hakkında bilgi toplamak nispeten kolaydı. Ancak film sayısı arttıkça filmlerin vizyonda kalma ve eleştirilenlerce

seyredilme ihtimalleri düşmeye başladı. Geçmişte rağbet gören yıllıklar hacim sorunu günceli yakalama, maliyet artışı ve dijital yerli kuşağın okuma alışkanlıkları nedeniyle ilgi görmez oldu.

“Yeni Medya Çağında Türk Sineması (2010-2019)” başlıklı bu çalışmada yıllık mantığı içinde son 10 yılın Türk Sineması ele alınmıştır. Bu bağlamda her yıla ait sayısal veriler, değerlendirmeler, yorumlar, görüşler, ödüller, uluslararası başarılar kronolojik olarak sıralanmıştır. Genellikle Tolga Akıncı’ nın “boxofficetürkiye.com” sitesinden alınan gişe rakamları, yapımcı ve dağıtımçı firmaların bilgileri tablolatırılmış ve yorumlanmıştır.

Çalışmada dijitalleşmenin etkileri de ele alınmıştır. Filmlerin gösterim, dağıtımında ve tüketiminde dijitalleşme başrole geçmiştir. Sinema salonlarının dönüşümü, gösterim olanakları, dağıtım tekeli de irdelenmiştir. 80’lerdeki ABD şirketlerinin piyasayı ele geçirdiği döneme benzer biçimde Güney Koreli şirketlerin 2020’lerde dağıtım alanındaki tekeli tedirgin edicidir. Yerli filmlerin geneldeki payı %60’lara kadar yükselmiştir. Bu rakam yükseldikçe yeni yönetmen ve yapımcılar sektöre girmiştir. Televizyon ya da sosyal medya karakterlerinin sinemaya geçme süreci de hızlanmıştır.

Yeni medyanın, farklı ülkelerden dizi ya da filmlere ulaşma imkânı vermesi seyircilerin tercihlerini de etkilemeye başlamıştır. Bununla birlikte yabancı popüler dizi ya da filmlerin uyarlamaları da artmaya başlamıştır. Bu kitapta ele alınan dönemde korku türünde ise son on yıl içinde film sayısının yaklaşık 8-9 kat artış göstermesi dikkat çekicidir. Bu bağlamda 2008 yılında Türk yapımı üç korku filmi bulunurken bu sayı 2015 yılında yirmi dörde, 2016 yılında yirmi sekize, 2017 yılında ise yirmi beşe yükselmiştir.

Akademisyenlerin ve sinema yazarlarının son 10 yıldaki yayınlarında dikkat çeken nokta Türk sinema filmlerinin, televizyon dizileri gibi ihracat başarısı gösterememesidir. Bazı yazarlara göre; Türkiye Doğu-Batı arasında sıkıştığı için Türk sineması da kendine has özgün bir sinema diline kavuşamamıştır.

Kitapta vurgulanan bir diğer konu da dijitalleşmenin Türk sinema kültürüne olan katkısıdır. İstanbul Film Festivali yaklaşık 10 yıldan beri özel kurumlarla iş birliğine giderek sponsorluk desteği ile eski Türk filmlerini dijital restorasyondan geçirerek festivallerde göstermektedir.

Son 10 yılın önemli konularından biri de popüler filmlerin nicel artışıyla birlikte “arthouse”, “bağımsız” ya da “sanat filmi” denen filmlerin yeteri kadar salon bulamaması ve balsa da fazla izlenmemesidir. Bu durum diğer konularla da bağlantılı bir durumdur. Esasında Türkiye’de sinema bu kadar popülerken, onlarca sinema okulu, yüzlerce sinema hocası, binlerce sinema öğrencisi ve mezunu varken bağımsız filmlerin izlenmemesi incelenmesi gereken sosyolojik bir durumdur. Aynı sıkıntı sinema kitaplarında da söz konusudur. Sinema kitapları az sayıda basılmakta, nadir olarak 2.baskıya ulaşmaktadır. Sinema dergileri okunmamakta ve giderek kapanmaktadır. Akademik yazılar az okunan hakemli dergilerde kalmakta, sinema yazıları internette kaybolmaktadır. Bu verilerle Türkiye’de sinema kültürünün zayıf temeller üzerinde durduğu iddia edilebilir.

Türkiye’deki genç nüfusun fazla olması sinema için bir fırsattır ve bilhassa çocuklar ve gençler için özgün ve kaliteli ürünlere ihtiyaç vardır. Son iki yılda (2018-2019) bilet satışlarındaki çocuk filmleri oranı hızla artmaktadır. Bu tür yapımların uzmanlar eşliğinde yapılması gerekmektedir. Bu arada yetişkinler için yapılan ve sunulan içerik sayıları artmakta, bununla beraber içeriklerin izlenebileceği mecralar da çoğalmaktadır. Yapımcıların sinema perdesi için, yetişkin izleyiciyi hedeflediği içerikte uzun vadeli planlamalar yerine kısa vadeli çözümler vardır. Birbirini tekrarlayan, özellikle korku ve komedi filmleri de gişedeki rafine izleyicinin kaybolmasındaki diğer bir sebeptir. Bu filmlerin sıradanlığının yanı sıra benzerlerine dahi anlık olarak sinema dışı mecralarda hem de bedelsiz ulaşıyor olması bu durumun sebepleri arasındadır.

Türkiye’nin en eski ve köklü festivallerinden Antalya ve Adana Film Festivalleri yönetimler değiştikçe isim ve içerik değiştirse de son 2 yılda eski kimliklerine geri dönerek sinema gündemini belirlemeye devam etmiştir.

2018’de başlayan ve 2019’da devam eden dağıtımçı ve yapımcı krizi ise yeni bir sinema yasasıyla sona ermiş gözükmektedir. Yasadaki düzenlemelerle karşılıklı güvensizlikler giderilmeye çalışılmaktadır. Promosyonlar konusundaki düzenleme sonucu bilet fiyatları artmış ve seyirci sayısı azalmıştır. 2020 yılı başlarındaki pandemi nedeniyle sinemalar kapanmış ve birçok yapısal sorun çözümsüz kalmıştır.

Sonuç olarak son 10 yılın Türk sinemasına ait sayısal ve nitel veriler bir çok avantajı ve dezavantajı içinde barındırmaktadır. Çalışma kapsamında da değinilen özerk bir sinema kurumu tüm sorunları çözemesi de gelecekteki Türk sineması adına olumlu adımların atılmasını sağlayacaktır.

EK1:

Ocak 2019 – Sayı : 30671 RESMÎ GAZETE

**SİNEMA FİLMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE
SINIFLANDIRILMASI İLE DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN**

Kanun No. 7163

Kabul Tarihi: 18/1/2019

MADDE 1 – 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “ticarî dolaşıma ve gösterime” ibaresi “ticari dolaşıma veya gösterime” şeklinde değiştirilmiş, “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş ve (c), (d), (e) ve (g) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“j) Dizi film: Düzenli veya belirli aralıklarla birbirinin devamı olacak şekilde karasal, uydu, kablo, sayısal ve benzeri ortamlarda yayınlanan ve çoğunlukla aralarında konu bütünlüğü olan bölümlerden oluşan filmleri,”

MADDE 2 – 5224 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Destekleme kurulları ve Komisyon

MADDE 6 – Proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurgu film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile yerli film gösterim destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere ihtisas alanlarına göre sayısı dördü geçmemek üzere destekleme kurulları oluşturulur.

Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek dört sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtımçıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek üç üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere sekiz üyeden oluşur. Bakanlık temsilcisi kurulun başkanıdır.

Destekleme kurullarının meslek birlikleri tarafından belirlenecek üyelerinin, Bakanlığın talep tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmemesi halinde bu üyeler meslek birlikleri üyeleri arasından Bakanlıkça seçilir.

Destekleme kurulları en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının kararları Bakanlık onayı ile yürürlük kazanır. Onaylanmayan kararlar yeniden değerlendirilmek üzere destekleme kurullarına iade edilir. Destekleme kurullarının son kararı Bakanlığın onayına tekrar sunulur, bu durumda da onaylanmayan kararlar geçersiz sayılır.

Destekleme kurullarında görev yapan üyelere, yılda dört toplantıdan fazla olmamak üzere her toplantı günü için (5300) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden Bakanlık bütçesinden toplantı ücreti ödenir. Destekleme kurulları ve Komisyon üyelerinin toplantılara ilişkin yol ve konaklama giderleri Bakanlıkça karşılanır.

Dizi film ile yabancı film yapım destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere; Bakan Yardımcısı, Sinema Genel Müdürü, Tanıtma Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, ilgili alan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye, film yapımcıları, dağıtımçıları ve yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye olmak üzere sekiz üyeden oluşan Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu oluşturulur. Bakan Yardımcısı Komisyonun başkanıdır. Komisyon en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının ve Komisyonun kuruluşu, üyelerin görev süreleri ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 3 – 5224 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7 – Ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin, ticari dolaşıma veya gösterime sunulmasından önce değerlendirilmesi ve sınıflandırılması yapılır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz.

Değerlendirme ve sınıflandırması yapılmamış olan sinema filmleri; festival, özel gösterim ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerde ancak 18+ yaş işareti ile gösterilir. Daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmler, ilgili etkinliklerde aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilir. Söz konusu etkinliklerde gösterimi yapılacak olan filmlerin taşımaları gereken işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunludur.”

MADDE 4 – 5224 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8 – Destek başvuruları ülke içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılır.

Destek tutarı; proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurgu film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası ile dağıtım ve tanıtım destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin %50’sini aşamaz. Animasyon film yapım, kısa film yapım, senaryo ve diyalog yazımı ile yerli film gösterim destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin tamamı desteklenebilir. Yabancı film yapım destek türü için destek tutarı ülke içinde harcanan ve Bakanlıkça kabul edilen tutarın %30’unu aşamaz.

Bu Kanun kapsamındaki bütün destekler geri ödemesiz olarak verilir.

Kanun, yönetmelik ve destek sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya desteğin haksız alındığının tespiti halinde destek tutarı, desteğin ödendiği tarihten geri alındığı tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak faizi ile birlikte geri alınır. Bakanlık, geri alınmasına karar verilen destekler için, destek tutarının ve faizinin bir ay içinde

ödenmesini desteği alana bildirir. Bu süre içinde ödenmeyen tutarlar Bakanlığın bildirimini üzerine ilgili vergi dairesi tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Desteklere ilişkin başvuru şartları, değerlendirme ölçütleri, destek alanın yükümlülükleri, ödeme şekilleri, harcama belgeleri, proje teslim süreleri, teminat ve kefalet hükümleri ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 5 – 5224 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Etkinlik ve projeler ile sinema sanatçılarının desteklenmesi

MADDE 9 – Bakanlık, sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetleri destekleyebilir, düzenleyebilir ve bu alanda ödüller verebilir. Uluslararası festivallere ve yarışmalara katılım ile bunlara ilişkin tanıtım faaliyetlerini destekleyebilir. Bakanlık, kamu kurum, kuruluş ve kamu tüzel kişilerine sinema donanım desteği verebilir, ihtiyaç sahibi sinema sanatçılara veya sinema sektörü çalışanlarına maddi destek sağlayabilir.”

MADDE 6 – 5224 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bakanlık, sinema alanında arşiv veya müze oluşturulması amacıyla yurt içi veya yurt dışından eser ya da çoğaltılmış nüshaları ve sinema ile ilgili diğer materyalleri satın alma veya bağış yoluyla temin edebilir.”

MADDE 7 – 5224 sayılı Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “MADDE 11 – Bu Kanunun amacı doğrultusunda kullanılmak üzere; a) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca ayrılan paylar, b) Bu Kanun kapsamında Bakanlıkça gerçekleştirilecek iş ve işlemlerden alınacak ücretler, Bakanlık Merkez Muhasebe Birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Her yıl, kesinleşmiş bir önceki yıl bütçesine gelir kaydedilen tutardan az olmamak üzere ilgili tertiplere ayrıca ödenek konur. Bu ödeneklerden kullanılmayan tutarlar, ertesi yıl Bakanlık bütçesine devren ödenek kaydedilir.

Bakanlık, bu Kanunda sayılan destek türleri için Cumhurbaşkanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara sâri taahhüt ve sözleşmeler yapmaya yetkilidir. Bakanlık bütçesi, Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü kaynakları ve Bakanlığın özel hesapları bu Kanunda belirtilen destekler için kullanılabilir.”

MADDE 8 – 5224 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşaret ve ibarelerin kullanılmaması ve denetim

MADDE 13 – Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması halinde mahallin mülki idare amiri tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımını, işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulur ve ilgililer hakkında bu maddede öngörülen idari para cezaları uygulanır.

Sinema filmi öncesinde gösterilen reklamların süresi en fazla on dakikadır. Fragman gösterim süresi en az üç, en fazla beş dakikadır. Kamu spotları ve sosyal sorumluluk projelerine ilişkin gösterimler belirtilen sürelerle dahil edilmez. Sinema filmi gösterim arası on beş dakikayı aşamaz.

Sinema salonu işletmecileri, filmin yapımcısı ve varsa dağıtımıcısı ile yapılacak sözleşme ile belirlenecek indirimli bilet fiyatlandırmaları hariç olmak üzere sinema biletini içeren abonelik, promosyon, kampanya ve toplu satış faaliyetleri gerçekleştiremez.

Sinema salon işletmecileri, sinema filmi bileti ile birlikte başka bir ürünün satışını aynı anda yapamaz.

Sinema salonu işletmecileri, film gösterimleri ile ilgili bilgileri Bakanlığa iletme üzere Bakanlıkça belirlenen donanım ve yazılımı işler halde bulundurmakla yükümlüdür. Yapılan denetimlerde belirlenen eksiklerin giderilmesi için sinema salonu işletmecilerine altmış gün süre verilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uymayan, zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan veya yanıltıcı şekilde kullanan film yapımcısına yirmi bin Türk lirası,

b) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin dağıtımını yapanlara yirmi bin Türk lirası,

c) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin gösterimini yapanlar ile gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan veya yanıltıcı şekilde kullanarak film gösterimi yapanlara elli bin Türk lirası,

d) Gösterim ve tanıtım alanlarında gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan etkinlik düzenleyenlere film başına yirmi bin Türk lirası,

e) Reklam, fragman ve film arası sürelerine uymadan gösterim yapan sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk lirası,

f) Üçüncü ve dördüncü fıkra hükümlerine aykırı hareket eden sinema salonu işletmecilerine işletmenin sahibi olduğu salon başına elli bin Türk lirası,

g) Beşinci fıkrada yer alan yükümlülüğü yerine getirmeyen sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk lirası, idari para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idari para cezaları mahallin mülki idare amiri tarafından verilir. İdari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezasının ödenmiş olması yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

Bu Kanun kapsamında, denetimleri gerçekleştirmek üzere mahallin mülki idare amirlerince denetim komisyonları kurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 9 – 5224 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Film çekim koordinasyon komisyonu ve çekim izni

MADDE 14 – Sinema ve dizi film çekimlerine ilişkin ihtiyaç ve çözümlerin tespiti, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifelerinin ve çekim güvenliği esaslarının belirlenmesini teminen ihtiyaç duyulan illerde Bakanlıkça film çekim koordinasyon komisyonu oluşturulur. Film çekim koordinasyon komisyonu bulunan illerde, belirlenen film çekim ücret tarifesi dışında herhangi bir tarife belirlenemez. Sinema ve dizi filmler için belirlenen ücret tutarı, çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının ya da mahalli idarelerin muhasebe birimlerinin ilgili hesaplarına yatırılır. Çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının, merkezî yönetim bütçesine dahil kamu kurum ve kuruluşları olması durumunda, ücret tutarı genel bütçeye gelir kaydedilir.

Film çekim koordinasyon komisyonunun oluşumu, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, Türkiye’de ticari amaçla ya da Bakanlığın görev alanına giren konularda bilimsel araştırma veya inceleme amacıyla film çekmek isteyen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin tabi olacağı hükümler ile ortak yapım esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 10 – 5224 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4 – Bu maddeyi ihdas eden Kanunda öngörülen kurullar ve komisyonlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde oluşturulur. Bu kurullar ve komisyonlar oluşturuluncaya kadar mevcut kurullar ve komisyonlar görevine devam eder.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunda öngörülen yönetmelikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar, mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş olan destekler ve bunların geri ödemeleri için bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Film çekim koordinasyon komisyonu kurulan illerde, komisyonca tarife belirlenmesinden önce yapılan film çekim başvuruları hariç olmak üzere daha önce belirlenmiş tarifeler uygulanmaz.”

MADDE 11 – 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında ve 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibareleri madde metninden çıkarılmış ve 5 inci, 12 nci, 15 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 12 – Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi ile değiştirilen 5224 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile altıncı fıkrasının (e) bendi ve (f) bendinde düzenlenen üçüncü fıkraya ilişkin hüküm 1/7/2019 tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 13 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

KAYNAKÇA

- 1 Milyon Çocuk (2018). <https://istanbul.meb.gov.tr/www/sinemaya-gitmeyen-cocuk-kalmasin-projesi/icerik/2855>.
- Adana Film Festivali (2020). www.adanafilmfestivali.org.tr.
- Alioğlu, N. (2011). Yeni Medya Sanatı ve Estetiği, Papatya Yayınları: İstanbul.
- Altın Koza (2015). www.adanafilmfestivali.org.tr.
- Altıoklar, M. (2010). Türk Sineması: Sorunlar ve Fırsatlar, İTO Yay: İstanbul.
- Anadolu Kartalları'nın Afiş Seçimleri Sürüyor (2011). www.sadibey.com/2011/08/11/anadolu-kartallarinin-afis-secimleri-suruyor.
- Antalya (2019). www.antalyaff.com.
- Antalya Film Festivali (2020). www.antalyaff.com.
- Arka Pencere (2018). <https://www.tsa.org.tr/tr/dergi/dergigoster/310/arka-pencere-mecmua>.
- Ayan, K. (2017). İKSV e-katalog, film.iksv.org.tr.
- Ayan, K (2019). İKSV e-katalog, film.iksv.org.tr.
- Becerikli, R. (2018). Türk Sinemasının Seyirci Temelinde 2008-2017 Yılları Arası Genel Görünümü. Researcher: Social Science Studies Cilt 6 / Sayı 4, s. 275-296.
- Bir Zamanlar (2011). <https://www.ntv.com.tr/turkiye/nuri-bilge-ceylana-juri-buyuk-odulu,qXwkYETWgkeH7EeLlIgELg>.
- Boxoffice (2010). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/?yil=2010&yilop=tum>.
- Boxoffice (2011). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/?yil=2011&yilop=tum>.
- Boxoffice (2012). <https://boxofficeturkiye.com/yerli-filmler/2012/tum-filmler>.
- Boxoffice (2013). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2013/tum-filmler>.

- Boxoffice (2014) <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2014/tum-filmler>.
- Boxoffice (2015). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2015/tum-filmler>.
- Boxoffice (2016). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2016/tum-filmler>.
- Boxoffice (2017). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2017/tum-filmler>.
- Boxoffice (2018). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2018/tum-filmler>.
- Boxoffice (2019). <https://boxofficeturkiye.com/yillik/2019/tum-filmler>.
- Ceylan, N.B. (2011). Sinema Söyleşileri 2011, Yay. Haz: Berke Göl, Boğaziçi Üniversitesi Yay: İstanbul.
- CGV Mars (2019). <https://www.cinemaximum.com.tr/cgv-arthouse>.
- Dağıtımçı (2020) <https://boxofficeturkiye.com/dagitimcilar/2019>.
- Dağtaş, E., Nursen Aydın, Çağrı Yılmaz (2018). Political economy of Cinema: An evaluation on the data of 2016. ISSN 2149-9446, Volume 03, Issue 05, January 2018.
- Dursun, D. (2017). “Kültürel Endüstriler ve Kümelenme: İstanbul Film Sektörü Örneği” <https://www.istka.org.tr/media/131783/İstanbul-da-film-sektörünün-durum-analizi-ve-sektörün-geleceği-projesi-analiz-raporu.pdf>.
- Eczacıbaşı, B. (2015). film.iksv.org.tr.
- Eren, N. (2013). Hayal Perdesi 2012 Yıllığı, Haz. Celil Civan, Aybala Hilal Yüksel, Küre Yay.: İstanbul
- Eren, N. (2016). 25 Yıllık Sinema Seyircisi Profili, <https://www.sabah.com.tr/kultur-sanat/2016/06/16/25-yillik-turk-sinema-seyircisi-profil>
- Erkilic, H. (2012). Türkiye’de Sinema Salonlarının Dijital Dönüşümü, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC April 2012 Volume 2 Issue 2.

- Göral, B. (2010). Türk Sineması: Sorunlar ve Fırsatlar, İTO Yay: İstanbul.
- Hakkımızda (2014). www.tiglon.com.tr.
- Hakkımızda (2020.) www.altiyazi.net.
- İKSV e-Katalog (2017). film.iksv.org.tr.
- İKSV e-Katalog (2015). film.iksv.org.tr.
- İKSV e-katalog (2016). film.iksv.org.tr.
- İKSV e-katalog (2017). film.iksv.org.tr.
- İKSV e-katalog (2019). film.iksv.org.tr
- İKSV Film Festivali (2011). film.iksv.org.tr
- İKSV Film Festivali (2012). film.iksv.org.tr
- İKSV Film Festivali (2012). film.iksv.org.tr
- İKSV Film Festivali (2013). film.iksv.org.tr
- İKSV Film Festivali (2014). film.iksv.org.tr
- İKSV Film Festivali (2015). film.iksv.org.tr
- İKSV Rapor (2016). film.iksv.org.tr
- İstanbul Film Festivali (2020). film.iksv.org.tr
- Kanburoğlu, Ö. (2017). İstanbul'da Film Sektörünün Durum Analizi, Film San Vakfı Yay.: İstanbul.
- Kanzler, M. (2014). The Turkish Film Industry: Key Developments 2004 to 2013. A Report By The European Audivisual Observatory, Strasbourg.
- Kapalı Gişe (2016). <https://www.youtube.com/watch?v=wiXslGC7ZFI>.
- Kara, M. (2010). "3.Boyutta 250 Milyar Dolarlık Yatırım". Cnbce Bussines <http://business.cnbce.com/1006/konuid=6.asp>.
- Kerimoğlu, T. (2014). Hayal Perdesi 2013 Yıllığı, Haz. Celil Civan, Aybala Hilal Yüksel Küre Yay.: İstanbul

- Korkmaz, T. (2014). Hayal Perdesi 2013 Yıllığı, Haz. Celil Civan, Aybala Hilal Yüksel, Küre Yay.: İstanbul
- Kuyucak Esen, Ş. (2012). Türk Sinemasının Kilometre Taşları, Agora: İstanbul.
- Ormanlı, O. (2015) “Popüler Türk Sineması ve Seyirci İlişkisinde Sosyal Medyanın Rolü: Unutursam Fısılda Örneği”, Sosyal Medya Araştırmaları içinde. Der. Deniz Yengin, Paloma Yay.: İstanbul.
- Pera Film (2016). <https://www.peramuzesi.org.tr>.
- Pösteki, N. (2012). 1990 Sonrası Türk Sineması, Umuttepe Yay: Kocaeli.
- Prnet Basın Bülteni (2012). www.sadibey.com. 31.01.2012.
- Rekor Kıran O Fragman (2012). <https://webtv.hurriyet.com.tr/3/26675/0/1/iste-rekor-kiran-fragman.aspx.04.02.2012>.
- Resmen (2019). <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/resmen-yururluge-girdi-sinemada-cok-onemli-degisiklik-41355766>.
- Sadibey.com (2020) <https://sadibey.com>.
- Saydam, B. (2014). Hayal Perdesi 2013 Yıllığı, Haz. Celil Civan, Aybala Hilal Yüksel, Küre Yay.: İstanbul
- Saydam, B. (2015). <https://www.tsa.org.tr/tr/yazi/yazidetay/197/2015'te-turk-sinemasinin-genel-gorunumu>.
- Saydam, B. (2017). “Türk Sinemasında Bağımsızlık Meselesi”, <https://www.tsa.org.tr/tr/yazi/yazidetay/313/turk-sinemasinda--bagimsizlik--meselesi>.
- Sekmeç, A. (2015). Türk Sineması 2014 Yıllığı, Malatya Uluslararası Film Festivali Yay.:Malatya.
- Şentürk, R. Ala Sivas (2017). Türkiye’de Film Endüstrisi, ITO Yay.: İstanbul.
- Seyircilerin Dijital (2019). <https://www.ntv.com.tr/sanat/seyircilerin-dijital-platfrom-ve-sinema-tercihleri,PeRpf8fNFEW-yJwGtg0Teg>.

- Sinema Se7en (2019). www.tsa.org.tr.
- Sinema Filmleri (2019). Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, www.resmigazete.org.
- Tan, A. (2012). film.iksv.org.tr.
- Tan, A. (2011). film.iksv.org.tr.
- Taylan, D. (2011). Sinema Söyleşileri 2010, Yay. Haz: Ezgi Aktaş, Kıvanç Esen, Nihan Katipoğlu, Nil perçinler. Boğaziçi Üniversitesi Yay: İstanbul.
- Tezel, İ. (2014). Hayal Perdesi 2013 Yıllığı, Haz. Celil Civan, Aybala Hilal Yüksel Küre Yay.: İstanbul
- Ticaret Bakanlığı (2019). <https://ticaret.gov.tr/destekler/ihracat-destekleri>.
- Türk Sineması (2010). <https://www.milliyet.com.tr/kultur-sanat/turk-sineması-son-20-yilin-zirvesinde-1332862>.
- Türkiye'nin Oscarı (2010). <https://www.cnnturk.com/2010/kultur-sanat/sinema/09/17/turkiyenin.oscar.adayi.bal/590061.0/index.html>.
- Yavuz, D. (2017). www.antraktsinemagazetesi.com.
- Yavuz, D. (2019). www.antraktsinemagazetesi.com.
- Yavuz, D. (2011). www.antraktsinemagazetesi.com.
- Yavuz, D. (2012). Türkiye Sinemasının 22 Yılı, Antrakt Sinema Kitapları: İstanbul.
- Yavuz, D. (2012). www.antraktsinemagazetesi.com.
- Yavuz, D. (2013). www.antraktsinemagazetesi.com.
- Yavuz, D. (2020). www.antraktsinemagazetesi.com.
- Yavuz, D. (2015). www.antraktsinemagazetesi.com.
- Yeni Film Fonu (2018). <http://www.yenifilmfonu.org>.
- Yıldırım, M. (2013). Sinema Hareketleniyor, <https://www.evrensel.net/haber/46796/sinema-hareketleniyor>.

- Yılmaz, S. (2012). Sinema Söyleşileri 2011, Yay. Haz: Berke Göl, Boğaziçi Üniversitesi Yay: İstanbul.
- Yüce, S. (2012). Sinema Söyleşileri 2011, Yay. Haz: Berke Göl, Boğaziçi Üniversitesi Yay: İstanbul.
- Zengin, F. (2017). Türk Sinemasında Dijital Dönüşüm, Kalkedon Yay.: İstanbul.

YENİ MEDYA ÇAĞINDA TÜRK SİNEMASI

(2010-2019)

OKAN ORMANLI



İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

ISBN 978-6257783118



9 786257 783118